

ПОЛИТИКИН

Немачка 2,50 DEM, Француска 4,50 FRF, САД 1,25 USD,
Швајцарска 1,80 CHF, Шведска 10,00 SEK, Норвешка 11,00 NOK,
Грчка 200 GRD

ЗАБАВНИК

28. IX 1990. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LII • 15 ДИН. • БРОЈ 2022

ЧОВЕК

=
ЈАГУАР

И

ЧОВЕК

=
ЗАО

ДУХ

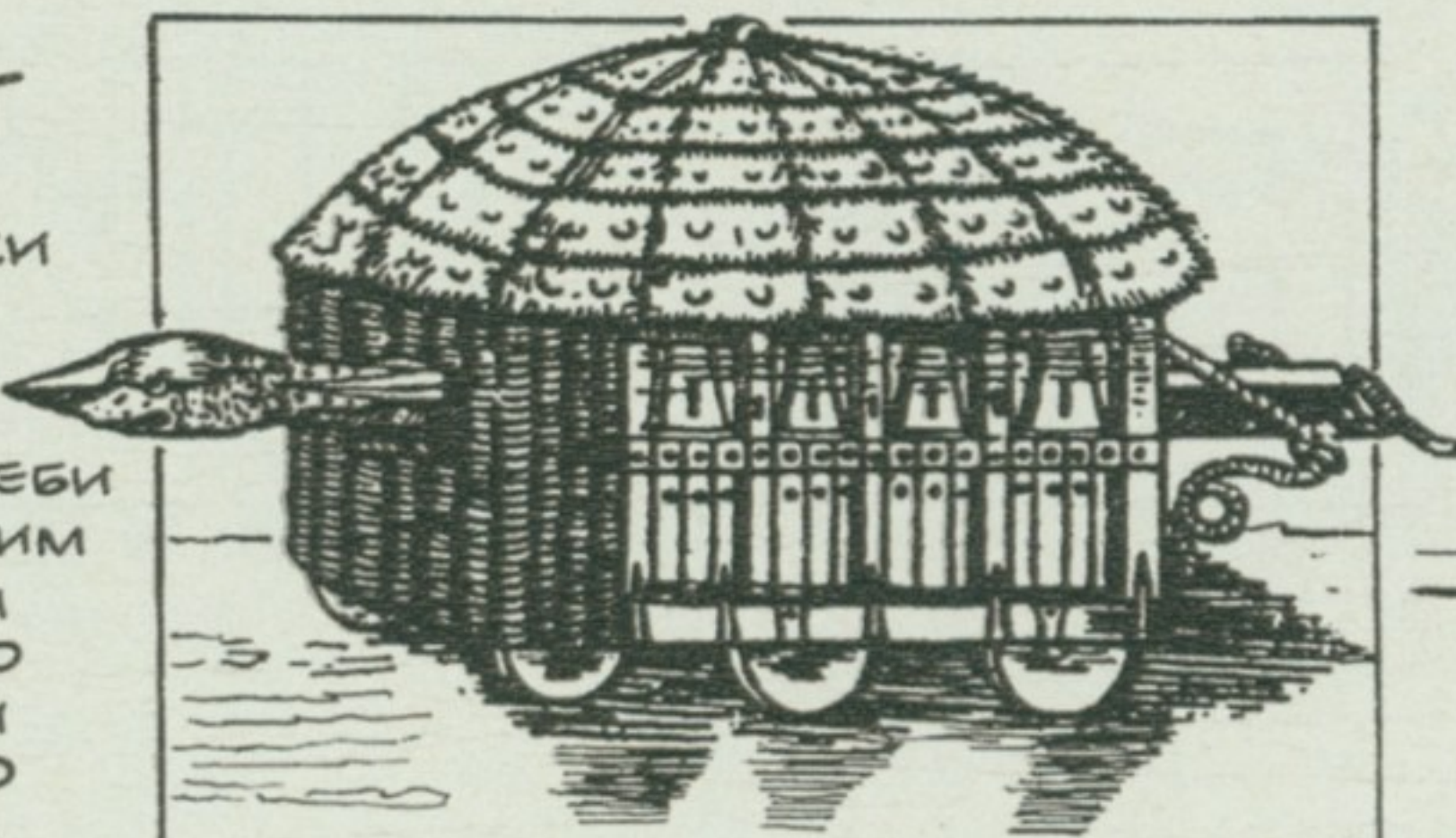
Фирме

Веровати или не!

**ЈАН
ДОТ**

ХОЛАНДСКИ
КОВАЧ,
1651.
ГОДИНЕ
САМ ЈЕ СЕБИ
КУХИЊСКИМ
НОЖЕМ
ОПЕРИСАО
БУБРЕГ И
ИЗВАДИО
КАМЕН
ОД
113
ГРАМА.

ЈУРИШНИ ОВАН

БОРБЕНО ОРУЂЕ КОЈЕ СЕ У XVI
ВЕКУ КОРИСТИЛО ЗА РУШЕЊЕ ЗИ-
ДОВА И ВРАТА ПРИЛИКОМ НАПАДА
НА ТВРЂАВЕ, ИМАО ЈЕ ОБЛИК
КОРЊАЦЕ.

СКУЛПТУРА НА ГРОБЉУ

НАКТУ /ЕГИПАТ/
ПОДИГНУТА ЈЕ У СПО-
МЕН ЕГИПАТСКИХ МА-
ЦАКА КОЈЕ СУ СВОЈ РЕП
СТАВЉАЛЕ У ВОДУ ДА
ПРИВУКУ РИБЕ, А ОНДА
СУ ИХ ХВАТАЛЕ КАНЏА-
МА.

НОВОГВИНЕЈСКА БУРКА ХУМКАШИЦА

ГРАДИ ГНЕЗДО ОД
ИСТРУЛОГ БИЉА
ВИСОКО ПОЛА МЕТРА
И ТЕШКО ОКО 5 ТОНА.

Књига о лејом бона- шању

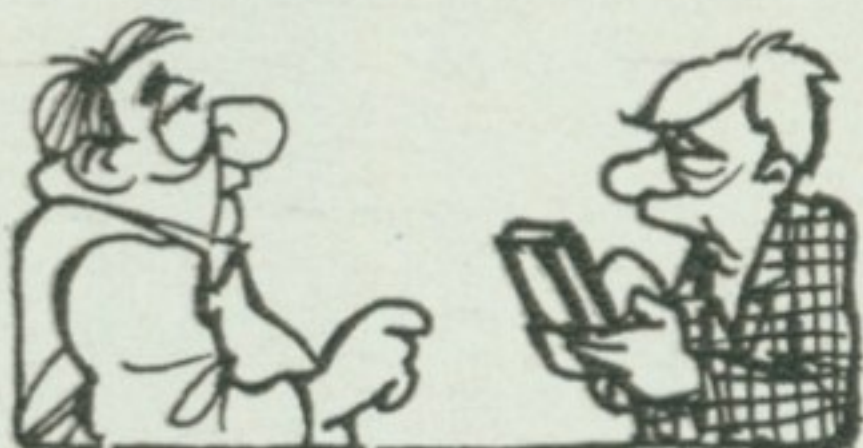
НАПИСАНА У ЕНГЛЕСКОЈ
ПРЕ 500 ГОДИНА, САВЕТО-
ВАЛА ЈЕ ДА СЕ ЗА СТОЛОМ
НЕ УЗИМА ХРАНА СА ОБЕ
РУКЕ ВЕЋ СЕ КОРИСТЕ САМО
3 ПРСТА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

● ● ● америчка фирма
„Пајониер” одавно љуби-
тељима музике нуди тзв. му-
зикални прслук. Два мала
звучника и појачивач уграђе-
ни су директно у тканину, а у
једном од скривених џепова
лако је сместити магнетофон
с неколико касета.

● ● ● некада се идеална те-
жина мерила тако што се од
висине одузимало сто. Ако
сте високи 175 cm, оптимал-
на тежина вам је 75 kg. Сада
је у Аустралији израђен нови
универзални систем: тежину
у килограмима треба поде-
лити са висином у метрима
дигнутом на квадрат. На

пример: тешки сте 70 kg при
висини од 150 cm што даје
цифру 31,1 (70:2,25). Ако је
та цифра испод 15 – потхра-
њени сте, 15–19 – ви сте
мршави, 20–25 – имате нор-
малну тежину, 26–30 – тежи-
на вам је изнад нормале,
31–40 – ви сте дебели и виша
од 40 – патолошки дебели.

● ● ● западнемачка фир-
ма „Гласл” производи ци-

новске трубе за дувачке ор-
кестре од мешавине стакла и
пластике која је 40 пута лак-
ша од метала а даје одличан
звук.

● ● ● једрењак са три јар-
бола смештен у бочицу пре-

чника свега четири центи-
метра, то је најновији успех
једног британског градитеља
бродова у боци.

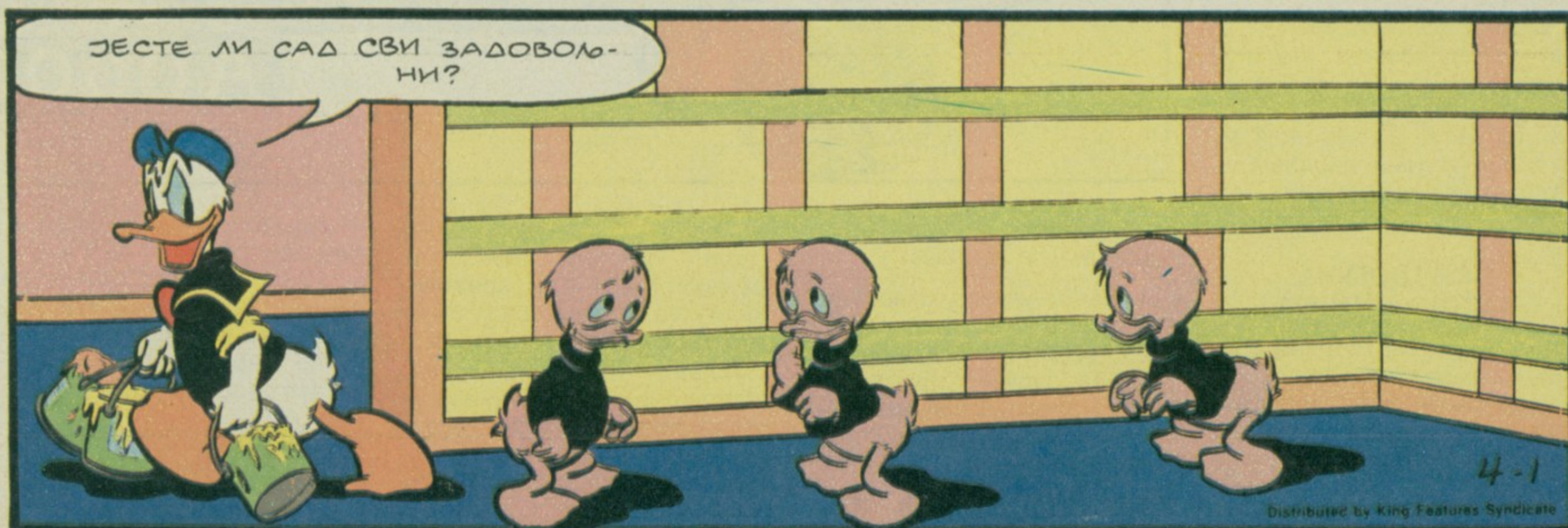
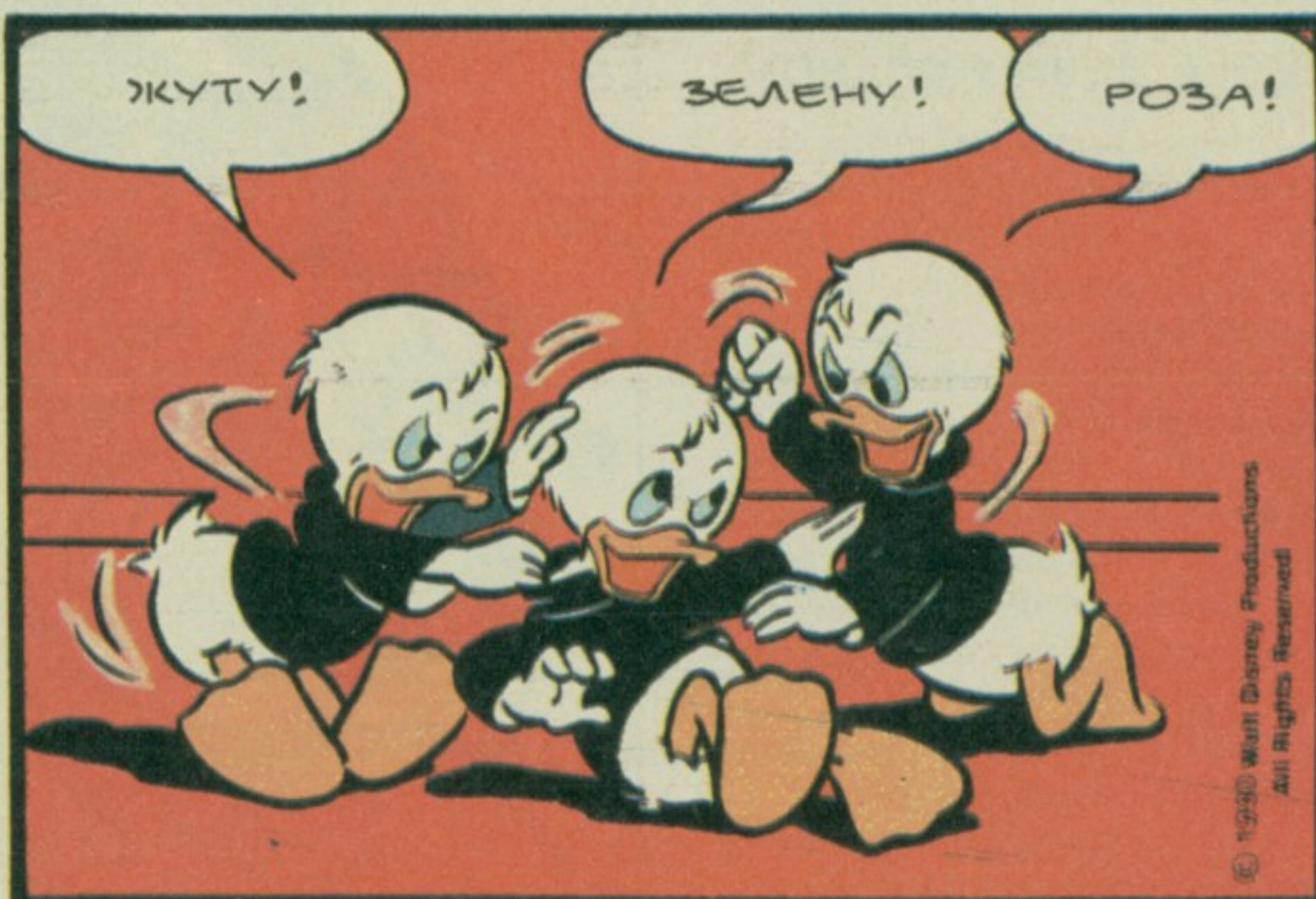
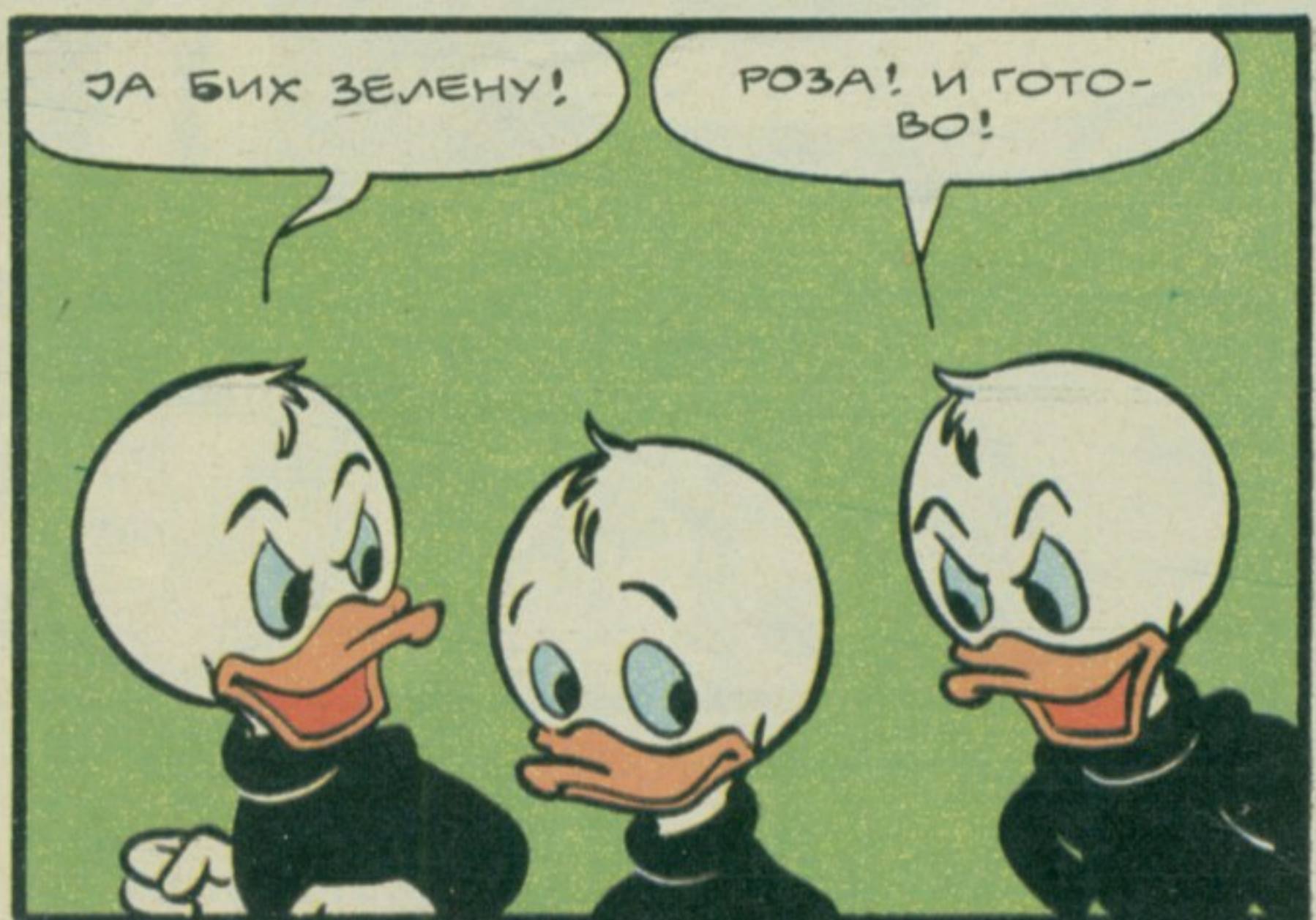
● ● ● чешљеви од пластике
нису само штетни већ и опас-
ни. Пластични чешљеви при
чешљању стварају напон од
60.000 волти, а целулоидни
чак и 100.000 волти – поне-
кад се чак јаве и искрице. Ле-
кари препоручују искључиво
чешљеве од природне мате-
рије: од кости, ројане или,
још боље, од дрвета и то од
букве, јасена и јове.

Илустровао: Зоран Петковић Петко

WALT
DISNEY

ПАПА ПАТАК

Пред званичну посету Москви маја 1972. године америчком председнику Ричарду Никсону било је познато да је француски председник Жорж Помпиду поклатио Брежњеву „ситроен-масерати“ и „рено 16“.

Да не би испео гори од Француза, Никсон је Леониду Брежњеву, генералном секретару Централног комитета Комунистичке партије СССР-а, хероју социјалистичког рада, донео на поклон лимузину „ролс-ројс“, а када је напуштао Совјетски Савез поздравио га је једним „кадилаком“.

Приликом посете Брежњеву Сједињеним Америчким Државама, јуна следеће године, Никсон му је дао тамноплави „линколн континентал“ и скупочену ловачку пушку „педерсон-мосберг“ са златом урезаним америчким орлом, руским медведом и иницијалима Л. Б.

Никсон је, заузврат, добио од Брежњева сребрни самовар и сребрни сервис за чај.

Јуна 1974. Никсон је узвратио посету Совјетском Савезу и том приликом Брежњеву поклатио плави „шевролет монте карло“. Амерички председник је од њега добио уметничку слику „Москва ноћу“, а госпођа Никсон накит од ћилибара и злата.

МОЈА ДЕЦА У ПЛАВОМ

Пруски краљ Фридрих Вилхелм I (1688–1740) толико је био опседнут својом војском да је потрошио суму која би данас износила преко 30 милиона долара само за опрему своје две елитне јединице. Та два батаљона од по шестсто циновских гренадира била су његов највећи понос. Нико од њих, чак ни чланови оркестра, није био нижи од метар и деведесет.

Краљ их је звао „моја деца у плавом“ и никада их није изложио непријатељској ватри мада су свакодневно оштро вежбали.

Страни владари, знајући за ову његову слабост, слали су му високе војнике на поклон а најдарежљивији је био руски цар Петар Велики који му је сваке године даривао по педесет највиших руских регута.

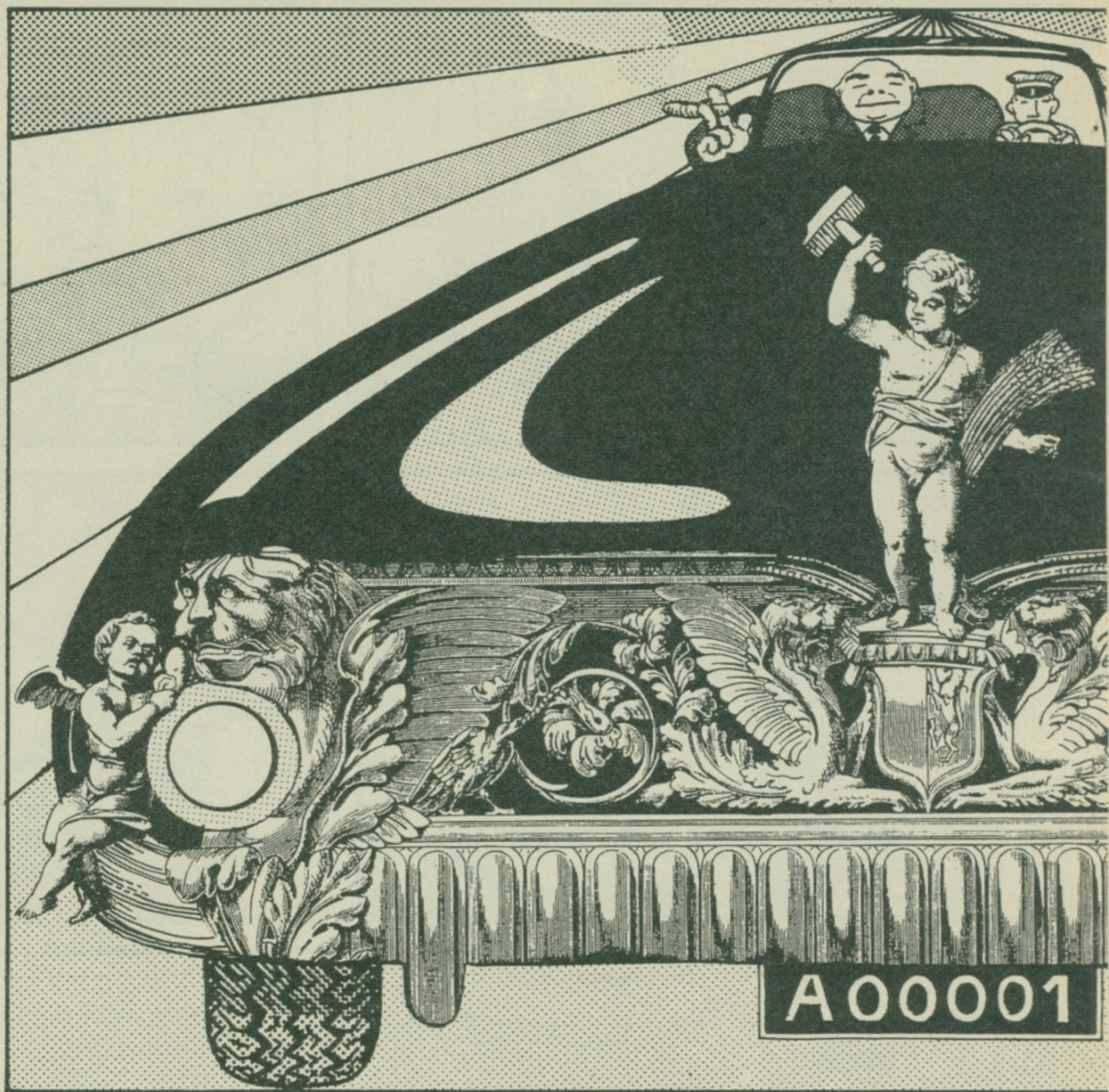
ПСИ ШОГУНА ХИТОЦУБАШИЈА

Пошто је 1853. године амерички поморски официр командор Метју Пери започео с Јапаном замршене преговоре о успостављању дипломатских односа и јапанско-америчкој трговини, годину дана касније поново је, на челу

ДАРОВИ НА НАЈВИШЕМ НИВОУ

ХЕРОЈ РАДА

ЈЕ ВОЛЕО АУТОМОБИЛЕ

моћне флоте, дошао у Јапан носећи лепе поклоне.

Када је уговор склопљен, Пери је у име председника Сједињених Америчких Држава уручио јапанском шогуну Хитоцубашију дарове: телеграф с комплетним прибором, више зидних и стајаћих сатова, збирку пробраних америчких вина, жестоких пића и семена биљака, неколи-

ко сандука ватреног оружја „колт“, неколико пољопривредних машина и предивну књигу са сликама свих птица и сисара Северне Америке.

Највећу атракцију представљао је, ипак, мали воз на парни погон с локомотивом, теретним и путничким вагоном који је јурио по кружним шинама дугачким 123 метра.

Шогун је узвратио скупоче-

ном лакираном кутијом, писаћим прибором, тонама најфиније свиле и, као знак највеће пажње, додао је и три пса шпанијела таквог порекла да су, по закону, само цар и шогун могли да их имају.

РОЛС-РОЈС ПРОТИВ АВИОНА

Године 1945. амерички председник Френклин Дела-

Ова страст Леонида Брежњева била је надалеко позната па су се страни шефови влада и држава утркивали ко ће му поклонити што луксузнија кола

Британију, сазнао је да су све фабрике „Ролс-ројса“ претворене у радионице за прављење авионских мотора за Други светски рат и то по његовом личном наређењу.

Обећање је обећање и настала је трка не би ли се нашао неки нови „ролс-ројс“ и тако спасао дипломатски образ. Људи из Министарства за набавке спали су с ногу и, најзад, нашли такав аутомобил: предратни модел у савшеном стању који никада није изашао из гараже власника.

Био је зелене „метализе“ боје, изнутра обложен тамно-зеленом кожом са истим таквим седиштима и инструмент-таблом од скупог дрве-

гог камења, златне бодече и сабље и харемске одоре за најсвечаније прилике.

ПАУНОВ СЕРВИЗ С ДРАГУЉИМА

За време шесточасовног задржавања у Техерану 14. децембра 1959. године амерички председник Двајт Ајзенхауер посетио је иранског шаха Резу Пахлавија и одржао говор у Парламенту.

Шах је Ајзенхауера обасуо поклонима међу којима су се истицали златан кључ града Техерана и сребрни паунов сервис украшен рубинима и сафирима.

Ајк је шаху уручио транзисторски радио и ретку стару књигу о историји Персије.

НИЈЕ БИЛА ШПИЈУН

Бела кућа, резиденција америчких председника, увек је радо примала на поклон животиње, нарочито псе. Али, јуна 1961. породица Џона Кенедија добила је од совјетског премијера Никите Хрушчова сасвим изузетно шестомесечно штене Пушињу.

Сама по себи Пушиња није била од неке ретке пасмине, али је, зато, имала ретке родитеље. Њена мајка Стрељка била је, с још једним псом, избачена у свемир у „Спутнику 5“ 19. августа 1960. Отац Пушок учествовао је у бројним свемирским експериментима на земљи.

Пушиња, која је у Америку допутовала са сопственим пасошем, детаљно је прегледана у војној болници „Волтер Рид“ после чега је америчка влада дала изјаву да штене није носилац клице неке тајанствене болести нити је у њега уграђен шпијунски уређај.

Пушиња је тек тада примљена у Белу кућу и у њој, касније, оштенила четири младунца чији је отац био Чарли, велшки теријер председникове мале кћерке Каролине Кенеди.

Том истом приликом Џон Кенеди је од Хрушчова добио модел китоловца из 19. века направљен од моржевих кљова и китових костију.

КРАЉИЦА СЕ ЗБУНИЛА

Када су се садашња британска краљица Елизабета II и њен муж принц Филип вратили с рутинског тронедељног обилажења шест држава у Персијском заливу, донели су кући поклоне из „Хиљаду и једне ноћи“ вредне преко два милиона долара.

Принц је добио уобичајене драгим камењем опточене

сабље, али је зато краљица обасута таквим даровима да се, по сопственом признању, „прилично збунила“.

У Дубаију јој је шеик Рашид поклатио огрлицу од сафира и триста дијаманата и одговарајуће минђуше и прстен. Томе је додат и златан послужавник с две златне камиле испод две златне палме.

У Бахреину краљица је добила палму од тешког злата високу пола метра са чијих су грана висили скупочени бисери и брош од дијаманата и рубина.

Кувајтски емир поклатио јој је огрлицу од два низа бисера и сребрни модел арапске лађе.

Емир од Катара допунио је већ позамашну збирку бисера у чинији од лапис лазулија, украшеној силним дијамантима, коју су носила два златна коња.

Ни у Саудијској Арабији нису шкртарили. Краљица је даривана златном посудом за источњачке мирисе који сагоревају, златним послужавником са аметистима, златним ибриком за кафу у облику сокола и паром златних шољица.

Елизабета II, која према свом енглеском здравом разуму није предвидела овакву дарежљивост, поклатила је сваком од својих арапских домаћина по послужавник од чистог сребра са угравираним сликом краљевске јахте „Британија“, и најлепшим жељама.

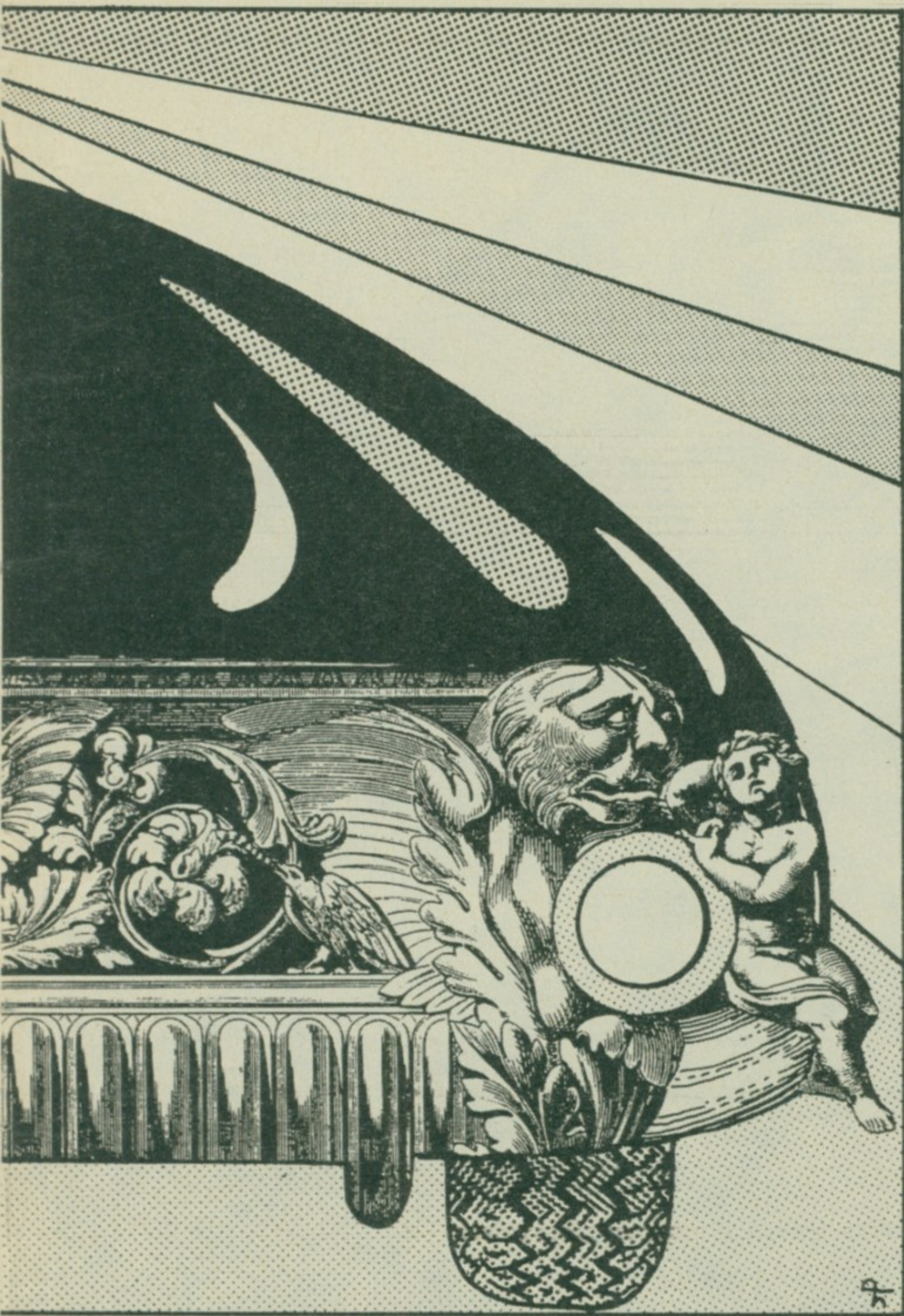
ГЛУПО ВЕРОВАЊЕ

На ужас свих удружења за спасавање и очување животињског света на нашој планети председник Заира Мобуту Сесе Секо поклатио је америчком председнику Џимију Картеру рог ишчупан из њушке неког носорога и уметнички обрађену слонову кљову када је 1979. посетио Сједињене Америчке Државе.

Председник Удружења за спасавање животињског света Расел Треин послао је Картеру протестни телеграм подсећајући га да су носорози, због глупог веровања да њихови рогови, истуцани и поједени, благотворно делују на сексуални живот мушког света, на ивици истребљења и позвао је председника да започне светску кампању против убијања ових ретких животиња.

Није нам познато да ли је Картер позвао свет да брани носороге, а још мање да ли је веровао у поменуто дејство њихових рогова.

Б. Д.

Илустровао: Растко Ђирић

но Рузвелт одушевио је краља Саудијске Арабије Ибн Сауда својим даром: авионом „С-45“ са посадом, истина позајмљеном само на годину дана.

Да не би изгубио милост и корист у Саудијској Арабији, британски премијер Винстон Черчил пожурio је да обећа Ибн Сауду „ролс-ројс“. Али, када се премијер вратио у

та. Додата су му још два руком рађена предмета корисна за вожњу кроз пустињу: посуда од чистог сребра у коју је из бронзаног резервоара могла да се наточи вода и велики краљевски престо уместо задњих седишта.

Краљ Ибн Сауд узвратио је и Рузвелту и Черчилу краљевски. Обојица су добила по збирку најскупочијег дра-

СЕНТАНДРЕЈА:
бивши српски град

Снимио: Љубомир Патригић

ГДЕ ЈЕ НЕСТАО НАШ НАРОД

**Добро грађене барокне куће
Сентандрејских Срба данас
показују неокрњену лепоту
и чине овај град
незаборавним**

Оно што човек, стигавши у Сентандреју, најмање очекује јесте да ће се наћи у — медитеранском градићу! Са уским, неправилним, кривудавим и каменом поплочаним улицама и сокацима, живописним фасадима, уличним дућанима па чичканим свим и свачим, препуним кафићима, звучницима из којих трепти музика са светских топ листа и огромним шареним сунобранима, Сентандреја као да је отргнута са обала Медитерана и спуштена у панонску равнину. Отуда, ваљда, и овај осећај разочарења када, поневши се на одбрамбени насип, уместо бескрајног плаветнила мора угледаш све воле Дунава и врбаке на супротној обали. То неће бити једино разочарење које ће наш туриста доживети у овом чаробном градићу са 25.000 становника. Неће моћи а да не осети извесну туђу долазећи у Сентандреју, очекује да, упркос свему што је о њој читао или зна, наиђе бар на неки траг Срба. Зар Срби у њој не живе још од времена пре Велике сеобе и зар од тог доба није прошло више векова? Живе, али у таквом малом броју, седамдесетак душа, да се њихово присуство више и не осећа. Српски језик се, осим ако га не говоре наши туристи, на улици не чује.

Српски Рим

— Тужно је то, али ми смо последња генерација која још држи до српства — каже Раде Станковић, председник Црквене општине. — Младих је мало а и не жене се и удају као некада међу собом. А у мешовитим браковима прва ствар која се обично заборави је — језик. Деца најчешће носе српска имена али језик на којем проговоре је мађарски. То и није чудо, њима је Мађарска домовина, а ваљда је и у природи човека да не жели да штрчи из средине у којој живи па отуд жеља родитеља да се дете од малих ногу у њу уклони.

И заиста, у свакодневном животу тешко је очекивати

да се мисли на далеко порекло, па све оне колоне које су уз патријарха Арсенија III Чарнојевића, по хладноћи, киши, блату, на колима или пешке, чак докле дошле. С друге стране, опет, тешко је разумети како у Сентандреји, српском Риму како је називана, нема ничега што би о том давно досељеном народу говорило. Изузметом ли, наравно, цркве. Међутим, ни на њима ни поред њих нема ничега што би о том народу говорило. Поготову не на српском језику. И то је још једно велико разочарење. Да бар негде постоји неки патни, име, нешто што ће странцу рећи да је ово, колико до јуче, био српски град. Један од ретких, а можда и једини изузетак је табла на кући у којој се родио Јаков Игњатовић. И мала, кратка, да краћа не може бити, улица с трошним кућама: на једној од њих табла са ознаком Српска улица. На мађарском, наравно.

И како онда да се човек не запита шта се десило са оним неколико хиљада Срба што се са патријархом ни у Будиму нису зауставили, где су се дели, како су ишчезли?

Жалба грофа Зичија

Када су, бежећи уз Дунав, српски збегови стигли до Сентандреје, у њој су углавном живели Мађари и само неколико српских породица, углавном шајкашких. Када су и зашто ови дошли, тешко је рећи, тек чињеница је да су придошлице затекле две православне богомоље: малу цркву брвнару посвећену св. Луки до које се Дунав често изливао и још једну, од камена, саграђену на Магарећем брегу. Претпоставља се да су је шајкаши сазидали још у предтурско доба. То уједно говори да су у Угарској Срби живели и много пре Сеобе под Арсенијем III: део њих дошао је са својим феудалним господарима који су од угарских краљева овде добијали имања а део се, још приликом спуштања Словена на Бал-

СЕНТАНДРЕЈА: бивши српски град

кан, овде задржао и стално настанио.

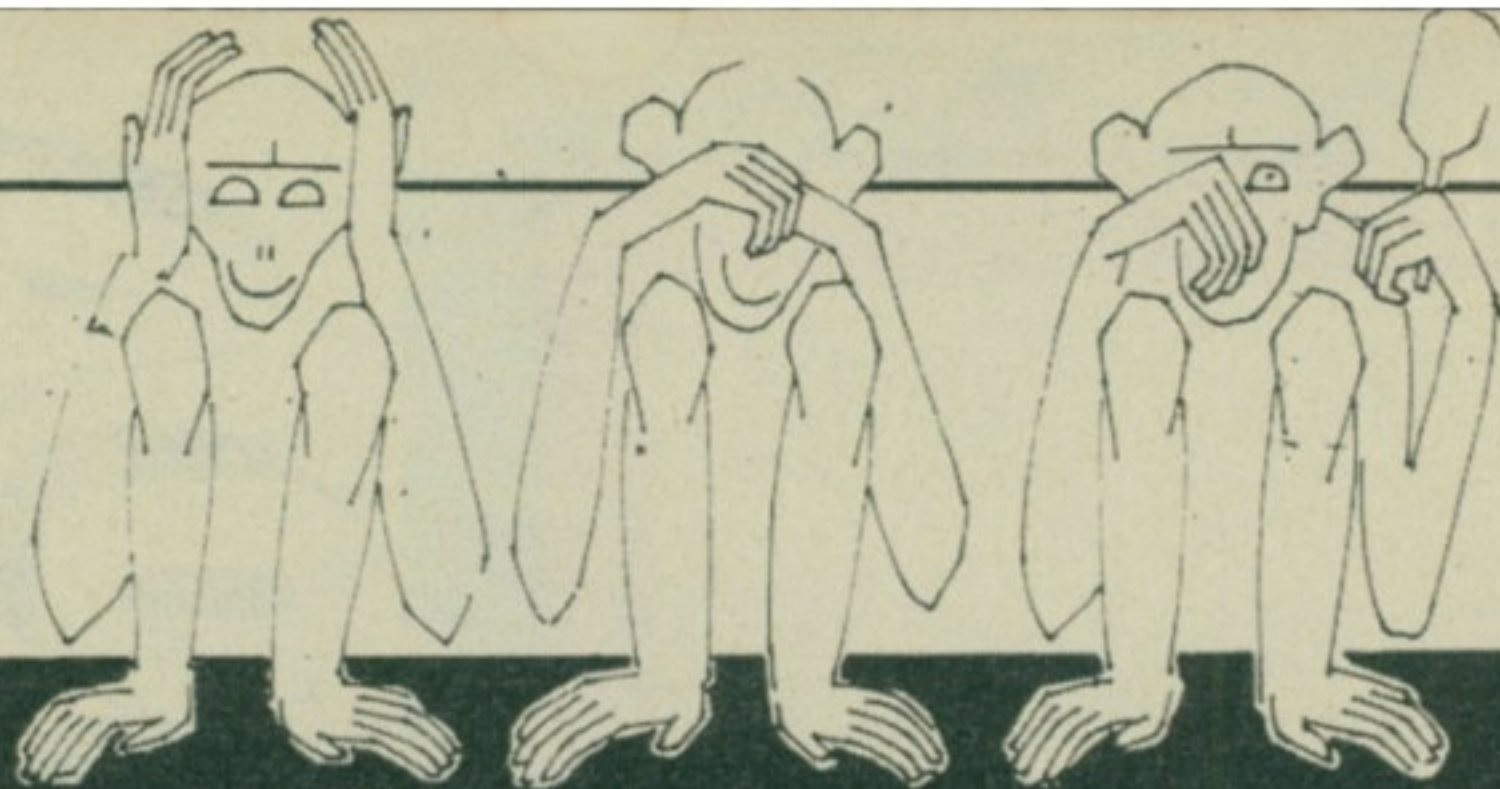
У сваком случају, неколико хиљада придошлица вероватно је обрадовало сентандрејске Србе староседеоце. Њихову радост није делио и гроф Стефан Зичи коме су Сентандреја и околна имања припадала. Напротив. Одмах по њиховом доласку упутио је жалбу дворској канцеларији у Бечу ту жећи се да му дошљаци убијају поданике и да је он сам немоћан пред 6.000 људи. Одговор који је добио није га обрадовао. Срби су се ту настанили привремено, а осим тога од њих се очекује вишеструка корист: да бране угарске границе и обрађују земљу. Овоме гроф Зичи није могао да се супротстави. Уосталом, његове жалбе за историју Срба у Сентандреји и нису много значајне. Од далеко веће важности је да су стигли у касну јесен, са врло мало имовине или сасвим без ње, а од нечега је требало живети. На земљу и приходе са ње морало је да се чека бар до следећег лета. Виноградарима је било најтеже. Лоза засађена по питомим обронцима пилишких брда могла је да да плод тек за три-четири године. У таквим приликама није чудо што се већина, борећи се за голи живот, окренула занатству и трговини, у нади да је ту, како је Беч и наговештавао, само привремено.

Обавезна „физита“

Међутим, то стање привремености је потрајало: Турци су поново стигли до обала Саве и Дунава, Београд је опет био њихов. Не губећи наду у повратак, Срби у Сентандреји су градили. Првих деценија 18. века с муком, а онда је настало златно доба. Варош се, додуше, ширила без плана, онако како су то дозвољавале могућности и изискивале потребе. Упркос томе што се већина сентандрејских Срба извукла из сиромаштва, њихове куће нису одавале утисак богатства: грађене су складно, али са прочељима која показују несумњив смисао за лепоту. Већина тих кућа, бар на главном тргу, ослањају се једна на другу тако да изгледају као срасле. Висином се ниједна није издвајала: зидане су на спрат, са неколико невеликих соба од којих је једна, како пише

Јаков Игњатовић, обавезно служила за „физиту“. Зидови су били дебели, са чврстим темељима у којима су се крили подруми на спрат, па и два, у њима се чувало вино, црно, са лозе какве у Угарској није било док је нису донели Срби. Захваљујући солидној и чврстој градњи, барокне куће сентандрејских Срба и данас нуде неокрњену лепоту, чине овај град незаборавним.

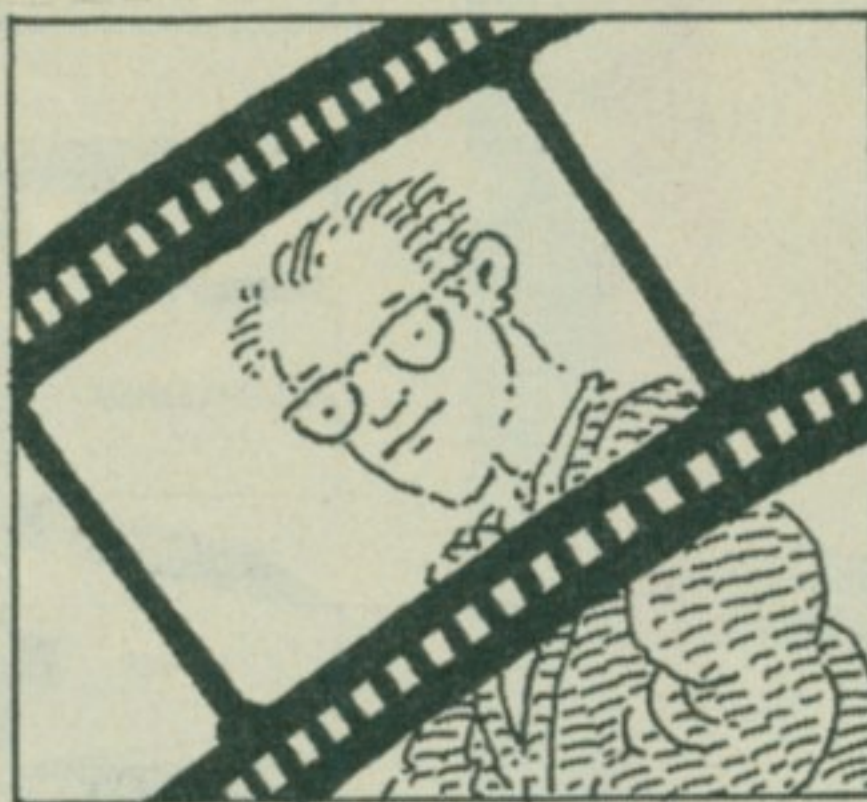
У доба процвата који је потрајао тек нешто више од једног века Сентандрејци су подигли седам цркава и оне су најбољи доказ благостања у коме су живели. Међутим, њега је нагло нестало појавом филоксере 1880. године. Варош која је добрим делом живела од продаје вина никад се више није опоравила. Уместо лозом, оближњи обронци засађени су кукурузом и другим културама, али оне ни издалека нису доносиле велики новац. Живот се све више сводио на преживљавање. Да ли тегобе које је почео да доноси, жеља да се једног дана врате на стара огњишта или примамљива обећања тек основане Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, тек 1920. је довршила посао који је започела филоксера: почеле су сеобе, овог пута на југ. Међу 30.000 Срба који су прешли нову граничну линију био је велики број и Сентандрејаца: многи се нису спустили даље од Барање и Бачке, али је било и оних који су стигли до Косова. Тако је у Сентандреји почело да преовлађује мађарско становништво. Упркос томе, она је била и остала духовни и културни центар мађарских Срба, део српске историје на који се с поносом указује. Управо томе и треба захвалити за помоћ од милион долара коју је мађарска влада дала за уређење Владичанског двора и музеја. У оквиру њега налазиће се стална изложба, архив и депо у коме ће се чувати богата заоставштина овдашњих Срба. Велику заслугу у добијању тог новца има Стојан Вујичић, књижевник и преводилац, научни сарадник мађарске Академије наука, добар познавалац српске историје и човек који нам је, заједно са свештеником Војиславом Галићем, рекао о Сентандреји и понешто чега ни у књигама нема. ■ **Олга Вукадиновић**

МА ШТА КАЖЕШ

ИСТИ КАО НА ФИЛМУ

Славном филмском редитељу и глумцу Вудију Алену догодило се да позив на јед-

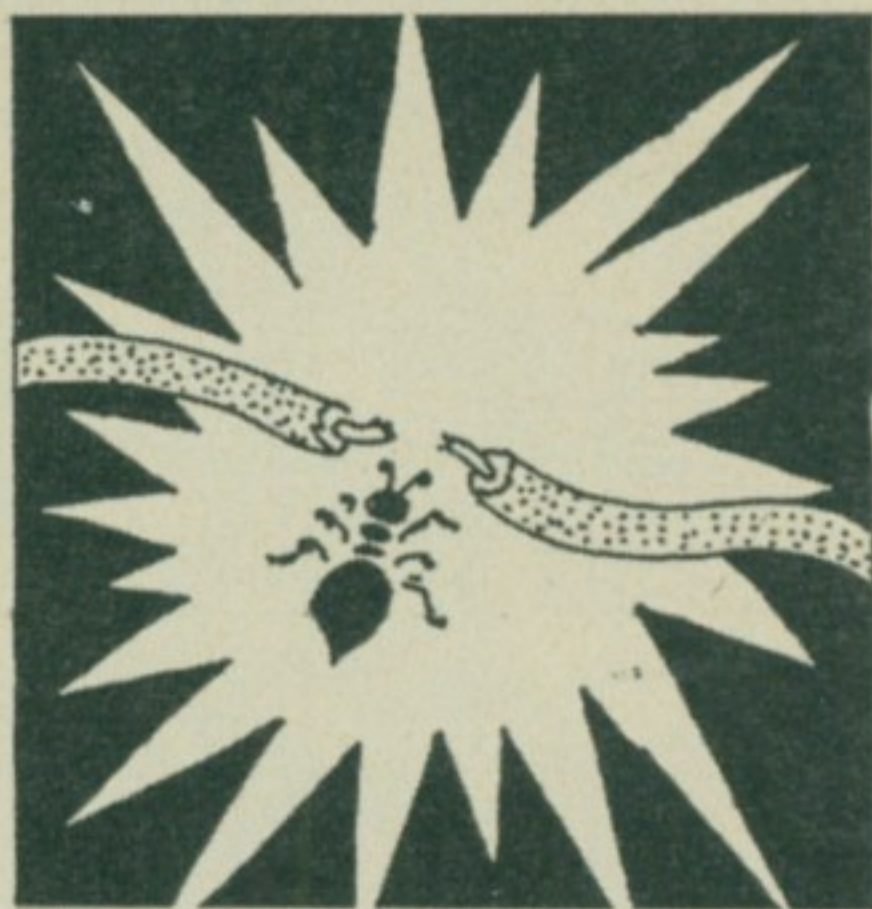
ну свечану вечеру, којим га иначе обасипају, одбије следећим писамцетом: „Веома ми је жао што не могу да дођем, у последњем тренутку нашао сам одличан изговор“.

ГРОМ ИЗ ОБЛАЧНОГ НЕБА

Гајење марихуане у сопственој баштици или саксији одавно је узело таквог маха у САД да се многи тамошњи индивидуални произвођачи отворено хвале како су изгледу да буду ухваћени равни изгледима да их погоди гром. Гром четрде-

сетседмогодишњег Боба Лича из Индијанаполиса није погодио директно. Ударио му је у кућу и изазвао пожар који је захватио осамдесетак биљака марихуане које је гајио у подруму. Ватрогасци који су дојурили на лице места нису могли а да не примете како овај пожар не мирише као остали. Људи су угасили ватру и позвали полицију да утврди порекло сумњиво-слаткастог мириса. ■

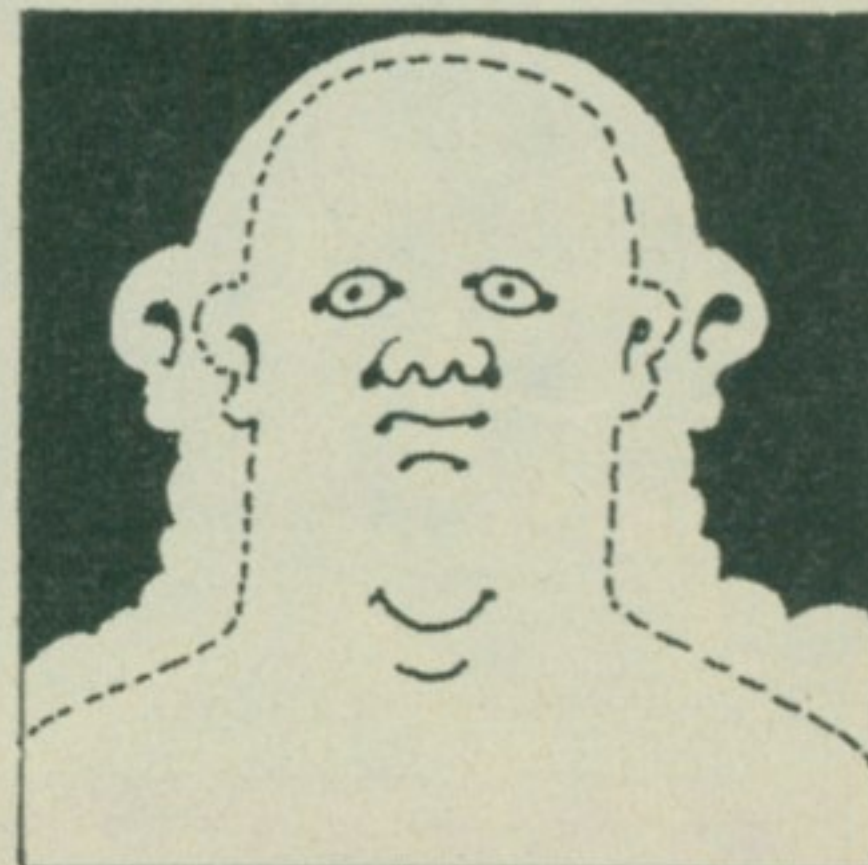

МАЛИ МРАВ, ОГРОМНА ШТЕТА

Једна колонија мравца направила је хаос у Темпл Ситију у Калифорнији. Вредни мрави бацили су се из непознатих разлога на грицање и жвакање изолације на уличним светиљкама и семафорима широм града што је изазвало велики број кратких спојева и нестанака струје. Штета је процењена на 22.000 долара. ■

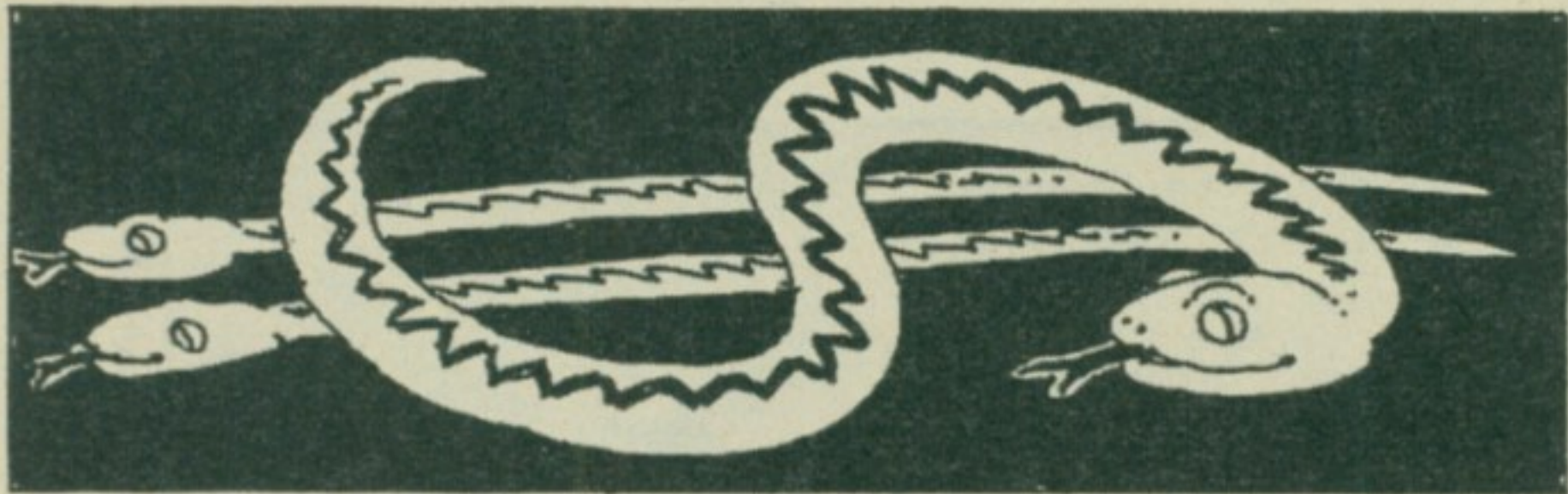
ЛЕПО, ЗДРАВО, КОРИСНО

Денис Генц из Чикага догурао је после шест месеци тешке дијете до тако рећи идеалне тежине од 116 килограма. Човек је направио подвиг узме ли се у обзир да му је почетна тежина износила 194 килограма. Успут је зарадио и повелики вишак коже која је некада покривала оних 78 смакнутих килограма сала. Денис је одлучио да споји лепо (скресану фигуру) с корисним. Поклонио је „рестл“ коже једној чикашкој клиници за пластичну хирургију. ■

КАКО ИСПЛАТИТИ АДВОКАТА?

Пошто адвокатске услуге у Индијани? Отприлике осамнаест змијурина. Толико је одбрана коштала Рајана Вокера који је на суд доспео због трговине дрогом. Адвокат Рајан није много помогао јер није успео да га спасе затвора, а успут му је још речено да ће морати да подмири и судске трошкове.

Ту је оптужени Вокер одахнуо, али прерано. На његову изјаву како нема ни пребијене паре судија му је објаснио како поменуто обавезу може да подмири и продајом колекције од осамнаест звечарки, боа и других змијурина које држи у стану. ■

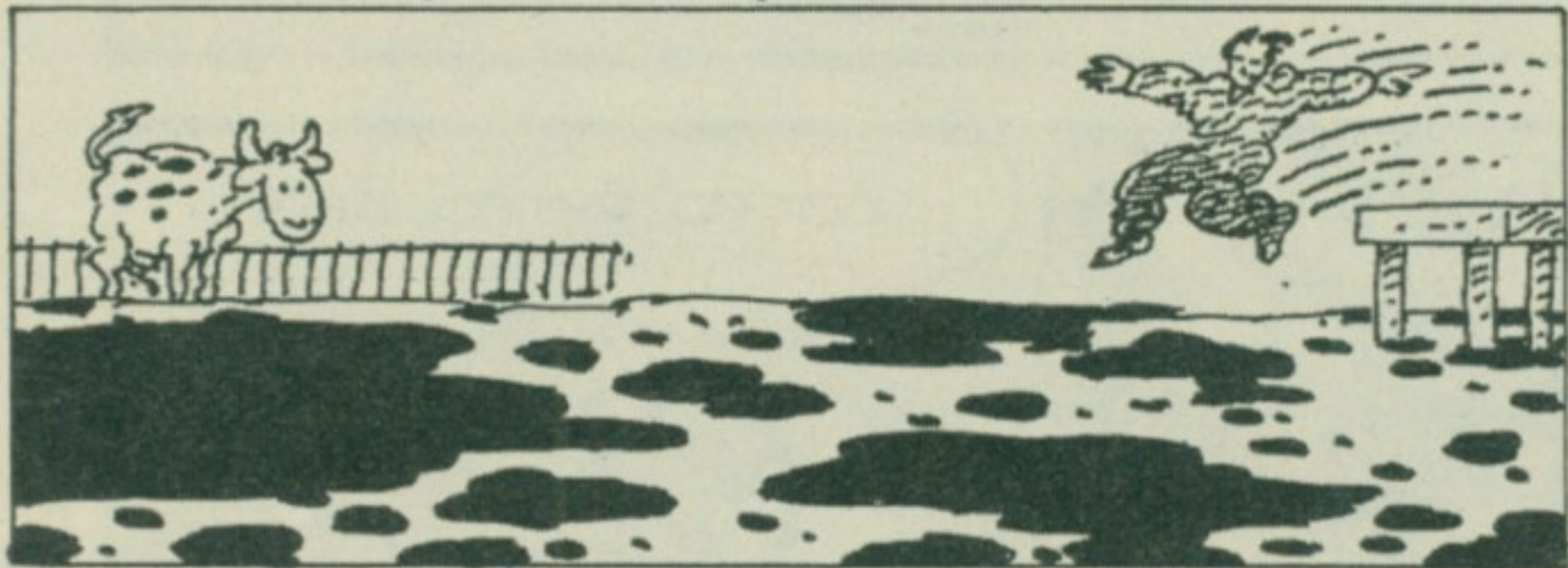
М. Илић

ПРОСТО НЕВЕРОВАТНО

Човек никад не зна шта га чека, а неки пут ни жена. Мерион Симсон из Миноа у Северној Дакоти добила је 18.000 долара одштете на име повреда које је задобила када је усред једног родео-такмичења у затвореној дворани бик прескочио заштитну ограду, сјурио се у један од унутрашњих ходника, улетео у женски WC и на крају приковао запрепашћену Мерион за зид. ■

НИ СТИДЉИВИ НИ ГАДЉИВИ

Кад се такмичење зове „Скандалозни подухвати“ само се по себи разуме како такмичари никако не могу да буду ни стидљиви, а богами, у случају о коме је овде реч, ни гадљиви. Такмичење су организовале радио-станице из Хантсвила и

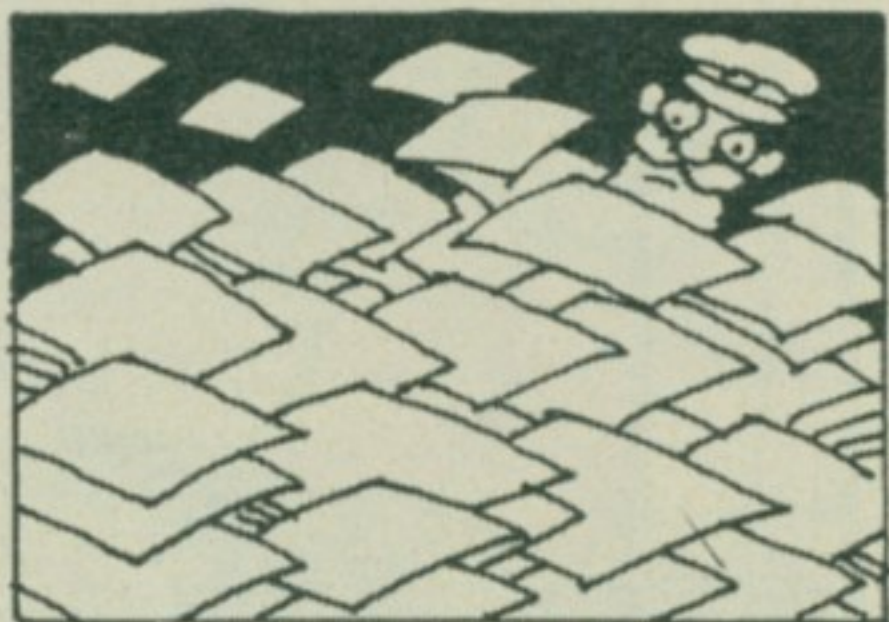

Бирмингема у Алабами. Награда је, мора се признати, била више него лепа, 15.000 долара, а освојили су је Мајкл и Соња Нау. Скандалозна вештина у којој су се толико истакли? Скакање на главу у брда свежег и гњецавог крављег измета. Грозно? А шта да кажу они који су скакали, а ни долара нису освојили? ■

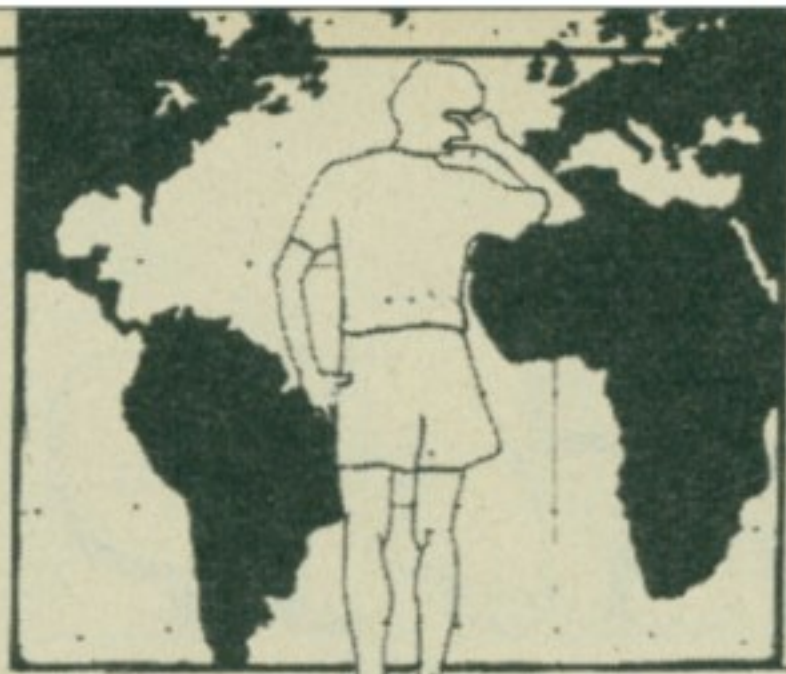
ПРЕТЕЖАК ХОБИ

Свако има своје мушице. У случају тридесетшестогодишњег поштара Џона Грејсија из Болдера у Колораду то су рекламни материјали, брошуре и уопште онај део поштанских пошиљки које се у САД шаљу на тоне и по правилу сместа убацују у канте за ђубре. Уместо да их бацају они на које су адресиране, Џон је вољене рекламе, брошуре и остало носио кући, само што их није бацао. Када је коначно проваљен,

полиција је у његовом стану пронашла 2,5 тоне рекламного и осталог материјала. Шта му је то требало? Па, свако има неки хоби. Његов је да скупља пошту за бацање. ■

Илустровао: Љубомир Милојевић-Љубац

ПРОЧИТАЈ
ПРОСКИТАЈ

ЛЕПТИР КОЈИ ЈЕ СПАСАО АУСТРАЛИЈУ

Негде око 1860. године две врсте кактуса опунције пренете су из јужних држава САД у Квинсленд (Аустралија) где је месно становништво почело да их користи као живу ограду око пашњака. Али, жива бодљикава жица, доспевши у повољне услове, почела је да се шири невиђеном брзином. Из семена неколико опунција израсле су праве шуме бодљикавог кактуса које су за десет година прекриле хиљаде хектара пашњака.

Илустровао: Зоран Петковић-Петко

У борбу против опунције прва је кренула северна Аустралија 1887. године. Шта јој све нису радили: секли су је, палили, крчили, али без успеха. Пре но што би рашчистили једну област, израсла би нова генерација бодљикавог напасника. У Квинсленду је чак основана посебна комисија која се годинама рвала с кактусима, а онда морала да прекине рад јер је избио Први светски рат.

Кад су се фармери вратили из рата у земљу, били су згранути: бодљикави освајач заузео је већ 30 милиона хектара земље, а сваке следеће године за земљорадњу и сточарство губљено је нових 500 хиљада хектара.

Узалуд су стручњаци упирали поглед наде на инсекте штеточине који у Америци живе на овом кактусу, они као за инат у Аустралији нису хтели да обављају своју улогу. А онда је млади ентомолог Ален Дод одлучио да проба с ноћним лептирићима. У Аргентини је сакупио 2.750 јајашаца кактобластиса, неугледног сивосмеђег лептирића с распоном крила од 4 cm, и пренео их на шести континент. Лептирић се врло брзо размножавао. Гусенице кактобластиса су као најстрашнија најезда протутњале кроз шикару од опунције. Године 1935. тридесет милиона хектара поново је могло да се користи за земљорадњу.

Данас у Аустралији више нема невоља с опунцијом. Истина, међу еукалиптусима и акацијама појаве се понекад мале скупине, али им гусенице не дају да се размножавају. Захвални фармери подигли су у част неугледног лептирића који је спасао континент споменик на оном месту где је први пут пуштен на аустралијско тло. А у оближњем граду Бунарги саграђен је музеј „Меморијална сала кактобластиса“.

В. М.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ОТКРИЋЕ ИЛИ ОПСЕНА?

НЕКИ ЋЕ ЖИВЕТИ 150 ГОДИНА...

... ако се испос-
тави да је апо-
текар из Пине-
рола, у Италији,
пронашао пра-
ву ствар

И наука и магија миленију-
мима покушавају да
проникну у тајну дуго-
вечности, али осим групама
горштака у неким забитима,
то још никоме није успело.
Изгледа да је сада доктор

Серђо Мартинат, апотекар из
Пинерола у Италији, покрајина
Пијемонт, на добром путу да,
колико-толико, помакне гра-
ницу дубоке старости. Њего-
ва метода почива на – птица-
ма!

Апотекар из Пинерола по-
мало је чудак. Он птице и во-
ли и проучава. Донедавно их
је држао око хиљаду, пре-
тежно крупне врсте: тукане,
казауре, пауне, папагаје, ма-
хом представнике угрожених
врста. Он има једанаест *Ara*
rubrogenis, од укупно неких
хиљаду колико их још постоји
на свету, у њиховој долини
Коћабамба у Боливији. Код
њег су и четири *Are* *giacinto*,
од четири стотине колико их
је још преостало у Амазонији.

Од свих птица доктор Мар-
тинат највише воли папагаје
јер имају, каже, живахну и из-
ражену личност, радознали
су, пажљиви и
умеју да заво-
ле човека...

са птицама и учи од њих. Можда је на по-
молу чудо које је он открио захваљујући
крилатим љубимцима

Иако су птице из најудаљенијих крајева света, свима је у Пинеролу одлично, до те мере да се осећају као „код куће“, што значи размножавају се и гаје потомство. А баш то се све ређе догађа у природи одакле потичу. И, оно најважније, апотекарове птице живе невероватно дуго, много дуже него што им је „званични“ животни век записан у књигама из биологије.

Поносни узгајивач не одаје баш целу тајну, али ипак не крије да је она у микродијети: таблете и каше витамина, минерала, ензима, соли и аминокиселина основа су птичијег јеловника. Управо набројани елементи, по речима овог научника, представљају основне животне материје које својом унутрашњом снагом могу природним путем да победе болест.

Кад се зуби учврсте, а коса врати на место

Управо ово је темељ ортомолекуларне медицине чији су зачетници нобеловац Лајнус Паулинг, Алберт Сент-Борџи и Роџер Виљемс, директор лабораторије у Тексасу која спада у данас најцењеније. Доктор Виљемс је оснивач Међународне академије за превентивну медицину, а свет је задужио и тиме што је открио два нова витамина.

С њим је у сталној вези Серџо Мартинат, „апотекар против апотекарства“ како су га неки прозвали. Уместо да продаје лекове у које не верује, одлучио је да се посвети изучавању животиња с којима се толико добро слаже. Тако су код њега креје, птице које обично живе око осам година, умирале природном смрћу са пуних деветнаест! Држао је једно време и лисицу па је она на витаминској исхрани и у осамнаестој години била живахна и крепка, док у природи већ са дванаест постаје права старица.

Апотекар се у једном часу упитао зашто та нарочита исхрана не би и људима била једнако корисна као птицама.

Опрезно, као да се уплашио од помисли да је открио тајну дуговечности, почео је да истражује прво на себи. Као шездесетшестогодишњаку срце му је повремено „прескакало“, а алергије су га све жешће мучиле. Па онда, уобичајени знаци старости: опадање косе, слабљење зуба и сличне појаве ни њега нису мимоишле.

И гле! Исхрана која је птицама чинила чуда – није оманула. Све је код њега престало врло брзо, од алергије до опадања косе. Боље рећи, доктор је оличење сјајног здравља и кондиције.

„Излечио“ оца од старости

Онда се одважио да оца спасе старачких мука и успут излечи од шећерне болести. Кренуо је са терапијом „птичијих“ рецепата и после само два месеца стари господин, који је у осамдесет петој години био онемоћао и прикован за постељу, живнуо је до те мере да чак вози и ауто, вид му се осетно поправио, а корак постао чео.

Глас о чудима месног апотекара пронео се Пинеролом као пожар, а онда и даље. Сада су пред његовим вратима свакодневно редови људи који би да се излече и подмладе. И да живе дуго, дуго као апотекарове птице. Истовремено, против њега су поднете пријаве друштвима лекара и апотекара, али и Тушилаштву Републике Италије!

Апотекар је постао „медијска“ личност: уследили су интервјуи и написи у тиражним угледним листовима. На питање да ли уз његову методу човек може да живи сто педесет или сто шездесет година, Серџо Мартинат трезвено одговара да је можда претерано очекивати баш толико, али, није ли већ велика ствар бити у старости здрав, крепак и чео уместо болестан и немоћан? И додаје: „Много сам научио од ара...“

М. К.

О ЦРНО-БЕЛИМ СТАНОВНИЦИМА ОДОХ ДА СЕ

Како се краљевским пингвинима никада не смрзну ноге, зашто се разводе у само осамнаест одсто безнадежних случајева, због чега се редовно претварају у кост и кожу и о још понечем...

Кад се краљевске пингвинке с Антарктика заљубе у истог пингвина, а то се дешава, прате га у стопу и шпијунирају у дуету, а успут вребају згодну прилику да мрску супарницу прописно уједу.

Шта за то време ради пингвин? Остаје, мање-више, мртав хладан све док неспособнија од две кандидаткиње не побегне с бојног поља. Победница као награду добија пингвина и то, по правилу, за цео живот. Брак је међу пингвинима озбиљна ствар. Разводе се у свега осамнаест одсто случајева (проверено поуздан податак до кога је након десетогодишњег истраживања дошао енглески зоолог Ричдејл).

Јаје од пола килограма

На Антарктику живи седам пингвинских врста, али је краљевски пингвин (*Aptenodytes patagonica*) несумњиво највећи чудак. Јер, који би разуман пингвин од свих годишњих доба изабрао баш антарктичку цичу зиму да на свет донесе младе?

Истини за вољу, краљевски пингвин је натпросечно добро опремљен за поларне хладноће. Код оноликог стајања и базања по леду никада му се, рецимо, не смрзну ноге. Како? Тако што су ионако тако рећи ледене: негде око нула степени Целзијусових. С осталим деловима тела је другачије: неупоредиво су топлији.

Зашто је пингвину тако важно да му ноге буду хладне?

Ствари стоје овако. Кад би му ноге биле топле као тело, вечито би у додиру с ледом губио драгоцену топлоту. Температурна разлика између хладног леда и хладних ногу је мала, па је и губитак топлоте занемарљив.

„Техничко решење је једноставно. Артерије које из срца преносе топлу крв налазе се непосредно уз вене којима се хладна крв из ногу враћа навише. Артеријска крв загрева хладну венску, а ова њу расхлађује. Резултат ове топлотне размене је поступно снижавање температуре крви у артеријама која на месту где пингвину почињу ноге износи у просеку 24 степена Целзијусова, а када стигне до табана и прстију између пет и нула степени.

Када женка (она што боље уједа) снесе јаје, једно једино, али за свако поштовање јер је у просеку тешко пола килограма, поносни родитељи толико се узбуде да ово своје осећање изражавају тако што у двогласу запевају у високим тоновима који се надалеко чују. Мама узима јаје у кљун и сместа га спушта у кожнату врећицу на стомаку док мужјак задивљено прати сваки њен покрет.

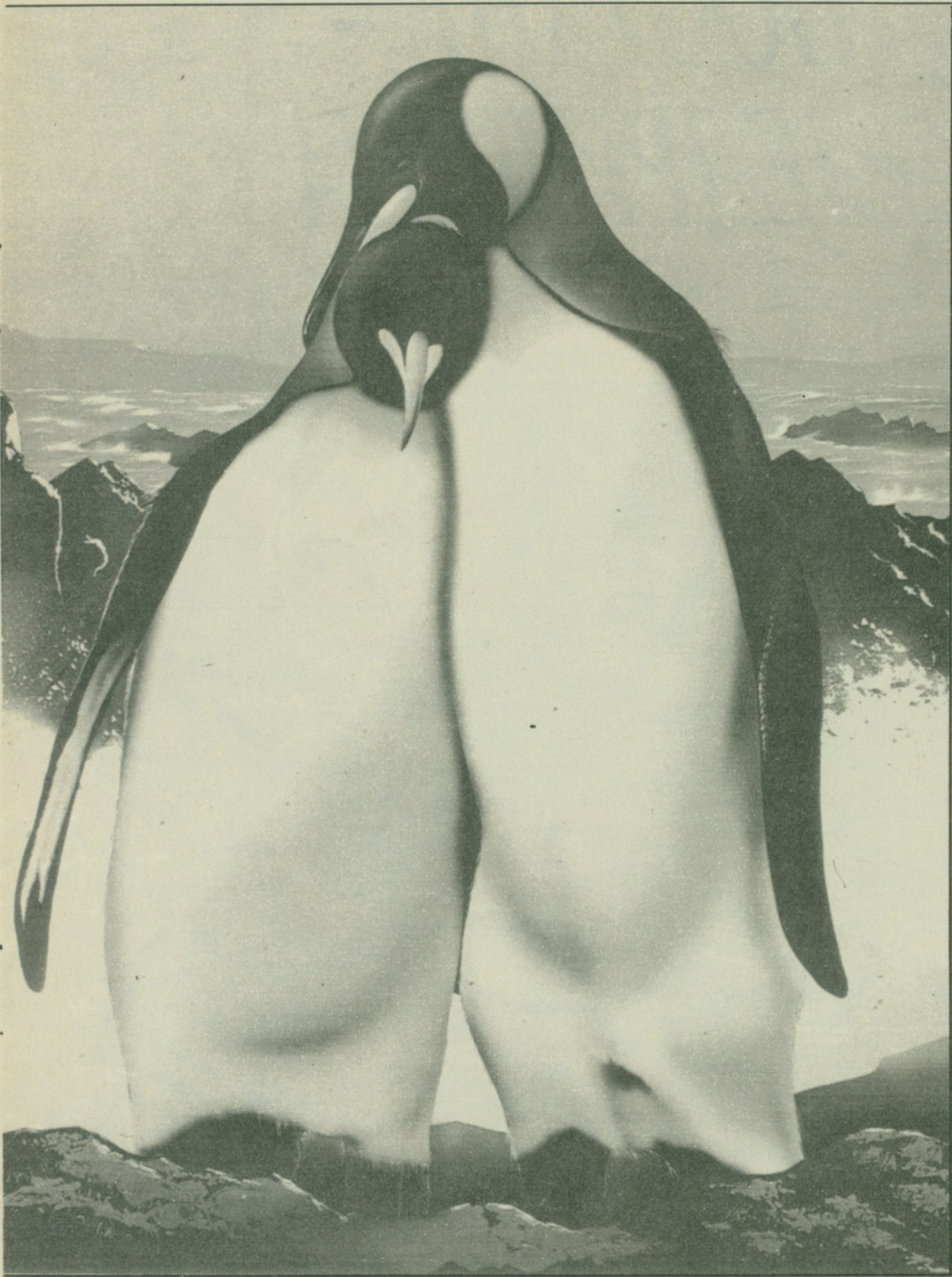
Мама пингвинка толико је прожета узвишеношћу материнства да у то име мења чак и начин хода: одједном почиње да се креће ситним, опрезним корачићима у страху да случајно не испусти драгоценост коју чува у џепу. Само, улога узорне маме не траје дуго. Неколико сати после срећног догађаја женка одједном као да се предомисли. Вади јаје из врећице, спушта на лед и окреће му леђа.

Краће су распрострањено недепо

Тата пингвин који је све време није испуштао из вида истог тренутка притрчава јајету и, неспретан какав је, не успева да га из прве ухвати у кљун. Кад му то најзад пође за руком, окреће се супрузи, само што од ње, лепо се види, нема вајде. Непрестано нервозно шетка горе-доле, одлази па се враћа, све даље и даље, све док у једном тренутку сасвим не ишчезне на хоризонту.

НАЈХЛАДНИЈЕГ ДЕЛА СВЕТА

ПРЕГОЈИМ И ЕВО МЕНЕ!

Шта у тој трагичној ситуацији ради пингвин, напуштени муж и тако рећи отац? Даје се у потеру за бегуницом? Препушта очајању? Ништа од свега тога. Посвећује се душом и телом потомку. Смеш-

та га између ногу, на место богато крвним судовима који сирочету обезбеђују идеалну температуру за инкубацију од око 34 степена Целзијусова и додатно ушушкава тако што га прекрива меканим и топ-

лим кожнатим превојем који има на доњем делу стомака.

У следећа два предугачка месеца пингвин мисли само на једно: како да сачува нерођено пингвинче и то не само од студени. У хладној зем-

љи пингвина крађа јаја је прилично распрострањено неде-ло. За све то време, у неким случајевима и преко седам-десет дана, пожртвовани тата неће ставити ни залогај у уста због чега ће се, упркос залихама масти, на крају двомесечног поста претворити у авет од пингвина.

Шта се у међувремену догодило са пингвинком? Она је, како је окренула леђа породици, кренула пут мора. На циљ је стигла полумртва, пошто је препешачила између 200 и 300 километара. Али, море је препуно риба, рачића и других ђаконија, а то је оно што јој је потребно ако мисли да се кући врати бар двоструко дебља него што је оданде кренула.

Када на просечних тридесет и пет дода отприлике још толико килограма, женка је спремна за повратак. Враћа се истим путем, готово трчећи, често клизајући се од силне жеље да што пре види породицу.

Ту би, да природа није паметно уредила већину ствари, настала невоља. Јер, краљевски пингвини, као и њихови сродници, живе у колонијама које броје и по 200.000 чланова. Како, дакле, пингвинка препознаје свог пингвина? Тако што га позове, а он јој се одазове. Забуне нема јер пингвинима глас служи уместо личне карте.

Тата иде на море

Хоће ли мама стићи на време да види како јој се пингвинче помаља из јајета? По правилу, да. Дешава се и да закасни, па би се тата пингвин нашао у гадној невољи да његов егзофагус не производи хранљиву излучевину која садржи 60 одсто беланчевина и 30 одсто масти. Није баш мамино млеко, али може да послужи.

Када се женка коначно врати с мора да га одмени, јадни пингвин је на ивици снага, жалосна сенка оног пингвина од пре два месеца, кост и кожа. Изгубио је око четрдесет одсто од просечних четрдесет килограма. Једва чека да сад он крене на море и да једе и једе до миле воље.

Приредила: М. Илић

ЖИВОТ пише драме

Капетан Роберт Пирсон, искусни пилот „Ер Канаде“ са тридесетогодишњим искуством, уживао је у лакоћи којом је управљао авионом „боинг 767“ једним од четири које је његова компанија скоро набавила. Селећи у кабину, হাসкао је са копиплотом Морисом Кинталом после тек завршене вечере. Тој 23. јула 1983. године са малним закашњењем кренули су из Монреаља према Едмонтону. Лет је требало да траје четири сата. У летелици, у коју се укрпао 61 путник и 6 чланова посаде, владала је уобичајена живост. Једни су поручивали пиће после оброка, други спавали, неки су се спремали да гледају филм.

И Пирсон и Кинтал били су потпуно опуштени. На лету 143 све је текло глатко. Временски услови готово идеални, видљивост преко 15 километара, уз све то авион који је био последња реч технике. Модерни компјутери „боинга 767“ претварали су кабину у место у коме су пилоти били малтене сувишни. Завалећи у седишта Пирсон и Кинтал укључили су аутоматске команде.

– Све ми се чини да ће у будућности пилоти постати непотребни – Пирсон је рекао Кинталу у шали. – Видиш да овај авион сам себе вози!

Само што је капетан Пирсон ово изговорио, чула су се четири опомињућа сигнала. Истовремено се на екрану појавио податак о узроку аларма. Сваки од три резервоара за гориво опслуживале су по две пумпе. Једна, у предњем делу авиона, радила је под заборињавајуће ниским притиском.

Пирсон је дограбио приручник са упутствима. С обзиром да је отказивала само једна пумпа, није било разлога за узнемиреност.

8 часова 21 минут 22 секунде

Само што је то саопштио Кинталу, кабином су се проломиле још четири опомињућа звука. Компјутер је на монитору забележио неумољиву чињеницу – и друга пумпа са леве стране авиона почела је да отказује.

– Сместа затражи принудно слетање у Виннипегу – Пирсон је рекао Кинталу преузимајући команде. Било је тачно 8.14 часова увече. Летећи на висини од 12.000 метара од Виннепега су били удаљени 183 километра.

Злосудна четири аларма оглашавала су се на сваких неколико минута. Онда је у 8 часова 21 минут и 22 секунде у кабину завладао потпуни мрак. Стао је прво мотор на левој, потом и на десној страни летелице. Заустављени су генератори који, наравно, више нису производили електричну енергију. Самим тим сви они најсавршенији инструменти у авиону постали су у тренутку потпуно бескорисни. „Боинг 767“ на лету 143 остао је без горива. Налазили су се над централном Канадом, 110 километара удаљени од Виннепега.

Наступио је најтежи тренутак у Пирсоновој каријери. Сада је све зависило само од њега.

КАД **BOEING** ПОСТАНЕ – ЈЕДРИЛИЦА

Схвативши да неће успети да стигну до Виннепега, од контролног торња у том граду затражио је хитно обавештење о неком ближем аеродрому. Једина могућност била је да слете у Гимли. Ту

се налази војни аеродром који је од 1971. био ван употребе. Само су га понекад користили једриличари, иначе су се на постојеће две писте оджавале брзине трке.

Два
искусна
пилота,
време
какво се
само
пожелети
може,
авион
који
„сам себе
вози“...
На лету од
Монреаља
до
Едмонта
све је
текло без
грешке
док нису
стигли
на домак
језера
Виннипег

– Нема нам друге – Пирсоново лице деловало је као згузвана маска кад се окренуо према Кинталу – мораћемо да ризикујемо и слетимо у Гимли!.

Онда је позвао главног стјуарда Роберта Десиардина и, трудећи се да остане прибран, саопштио му шта се дешава. Замолио га је да путницима не открије истину, само да их, заједно са пет стјуардеса, припреми за све оно што може да се догоди приликом принудног слетања.

По ужурбаном трчању кроз авион и бледим лицима стјуардеса путницима је постајало јасно да се нешто догађа. Кад се преко звучника огласио Десиардин-сов делени глас, наступио је тајан.

– Молим вас да пажљиво саслушате моја упутства. Важно је да са себе одстраните све оштре предмете. Сигурнос-ни појас вежите што ниже око бедара и што је могуће чвршће. Укрстите руке, положите главу на њих и ухватите се за седиште испред вас!

Као да се то неком другом догађа

Стјуардесе су ишле од једног до другог путника и скупљале све што би могло да постане нека врста опасних пројектила.

За то време у пилотској кабини капетан Роберт Пирсон настојао је да не направи ниједан погрешан потез.

– Колико смо сада удаљени од Гимли-ја? – прошла су тачно 24 минута од првих опомињујућих сигнала.

– Око 20 километара.

– С наше десне стране?

– Да, с десне. Преузмите курс од 345 степени...

Оно што Пирсон није могао да зна то је да се те суботе у Гимлију одржавало такмичење спортских аутомобила. Пошто је такмичарски део био завршен, на писти су остали још само дечаци и девојчице који су се тркали на бициклама. Спремајући се да пођу нико није обратио пажњу на небо изнад аеродрома. А и коме би пало на памет да се писти приближава огромна летелица без икаквог звука, „боинг“ који се претворио у – једрилицу.

На Пирсону је кривица

Капетан Роберт Пирсон наводно је летелицу ка аеродрому под таквим углом да је лево крило било готово сасвим окренуто према земљи. Морис Кинтал добро је знао да не сме да му затражи објашњење, још мање је желео да га узнемири оним што је видео – масу света и на писти и око ње.

Мислећи само на то да не направи неку грешку која би заиста могла све да их кошта живота, Пирсон је тек при самој писти схватио да на њој има људи, посебно деце на бициклама. Ако авион приземљи успешно, помислио је сигу-рам да ће и све остало бити у реду.

Уместо уобичајеног звука кад точкови додирну земљу, „боинг 767“ ударио је о писту ужасном силом... Као да је нешто експлодирало. Рулади су асфалтом великом брзином. Изгледало је као да се нос авиона зарива у писту дижући огромне облаке прашине пред собом. Пирсон се просто одигао од седишта опирајући се ногом о кочницу.

А онда се све смирило. Лет 143 био је окончан. Али, то још није био крај. Опасност од пожара увек је могућа. Док су путници напуштали летелицу кроз врата за случај опасности, клизајући се на пластичним тобоганима (такозваним

слајловима) који се бочно од трупа авиона падувавају притиском на дугме. Пирсон и Кинтал остали су у кабини. Из ње се извијао сивкасти дим. Срећом, убрзо су стигли и ватрогасци. Капетан Роберт Пирсон могао је да одахне. Макар накратко.

Комисија која је одмах окупљена да утврди узрок несреће врло брзо је открила зашто је „боинг 767“ на линији Монреал – Едмонтон понестало горива. Узрок је – погрешно множење!

Авион је стигао у канадску компанију опремљен свим мерним инструментима израженим метричким системом који је, по одлуци владе, званично прихваћен у земљи. Кад је отказао електронски мерач и показивач горива, одлучено је да нема времена да се квар отклони, али да то није разлог да се лет откаже.

Требало је само напунити одређену количину горива. Људи задужени за одржавање летелица на аеродрому, чак њих шесторица, направили су исту грешку. Множили су фунте (поунд – фунта = 453 грама) уместо килограме горива, и уместо за четворочасовни лет обезбедили су летелицу с половином горива! Чак је и Пирсон, да би се сасвим обезбедило, проверио њихову рачуницу и на истом месту погрешно.

То је она врста збрке коју смо сви пролазили, и још пролазимо, наравно знатно поједностављено, са старим, новим старим и најновијим динарима.

И Пирсон и Кинтал и данас су пилоти „Ер Канаде“. „Боинг 767“ са лета 143 у саобраћају је познат као Ветеран из Гимлија.

В. С.

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

Минимум стамбеног простора

Комисија Европске економске заједнице утврдила је да свака кокошка у индустријској живинарској фарми мора да има у кавезу место које не сме бити мање од 450 квадратних центиметара, односно близу пола метра. Испитивања и мерења, међутим, показују да кокошки тешкој два килограма само док стоји треба од 428 до 592 квадратна центиметра, да се окрене 978-1626 cm², да очисти перје – више од 800, а да залепрша крилима 1085 до 2060 квадратних центиметара.

На нашим фармама за коке носиле предвиђа се око 400 cm².

Исто, само сасвим супротно

Математички тестови спроведени међу тринаесто-годишњим ђацима шест држава – САД, Шпаније, Велике Британије, Ирске, Канаде и Јужне Кореје – показали су да математику боље од свих знају Корејци, а најслабије Американци. Уз контролне задатке додато је и питање шта сами ђаци мисле о свом знању математике и на тај начин утврђено да су најзадовољнији собом

Американци, а најмање верују у себе ученици Јужне Кореје.

Овако оштро разилажење између стварних могућности и жеља за признањем објашњава се тиме што последњих година амерички наставници сматрају да је најважније сачувати код ђака високо мишљење о себи без обзира колико лоше уче. Корејци, чија је земља у мукотрпном економском успону, школују се у условима најоштрије међусобне конкуренције, да би касније можда уписали средњу школу или још ређе факултет. На крају, тек са најбољим оценама може да се добије најпросечније радно место.

Љубав за цео свемир

Француски телефонски компјутерски сервис „Минител“ сакупио је преко 10.000 порука које су Французи послали – свемирцима. Све су упућене Центру за радио-астрономска истраживања у Нансију одакле се емитују широм галаксије. Поруке се, иначе, емитују помоћу антене високе 45 и дугачке 300 метара. Снимљене на електромагнетске траке, оне ће путовати брзином светлости и, рачуна се, до прве звезде стићи кроз 20 година. Међутим, одговор се не очекује пре него што прође бар пет хиљада година.

Шта садрже поруке свемирцима? Једна трећина су позиви у помоћ јер су Французи веома забринуте за еколошку будућност наше планете. Има и порука, заправо питања за све оно на шта човек нема одговора. Ваљда се рачуна да су свемирци паметнији од нас. Има, наравно, и романтичних изјава као што је она заљубљеног младића којом саопштава да девојку воли до неба и жели да за то зна цео свемир.

Примерна мачка

Мики-Шан је име вероватно најпознатије мачке у Јапану. Чиме је то постигла и још добила титулу примерне? Кад је породица Суга у којој је живела дошла на летовање у залив Тојама, једно вече Мики-Шан је нестала на велику жалост свих, посебно девојчице Мијоко.

Кући, у Хирацуку, град удаљен 100 километара од Токија, вратила се после годину дана. За то време препешачила је око 400 km прелазећи поља, брда, долине, реке. Право је чудо како је успела све то успешно да преброди и још сачува главу. И зар она није мачка за пример?

Групни рад подстиче лењост

То би, укратко, био закључак Биба Латана, професора психологије са универзитета у Јужној Каролини, директора програма за изучавање продуктивности у колективном раду. Истраживања која је спровео показују да људи, када су у групи, мање раде,

примају на себе мању одговорност и мање им је стало до тога што раде, чак и када се баве нечим значајним и занимљивим. Професор Ла-

тан, иначе, није истраживао колективни рад само у Америци: проучавао је и како се ради у Индији, Малезији, Јапану и на Тајвану.

Шта то подстиче људе да забушавају када раде у групи, још није потпуно разјашњено, али би једно од могућих објашњења било да је то подсвесно сазнање да посебан напор у групи неће бити препознат и одговарајуће награђен. Чему онда труд? Професор Латан дошао је до још једног занимљивог открића: ова сазнања не важе за жене. Оне на колективном раду показују много већу одговорност од мушкараца.

Крај мукама чираша?

На састанку америчког удружења за микробиологију саопштено је да је код великог броја људи који имају чир или пате од гастритиса нађена бактерија *Campylobacter pyloridis*. Захваљујући том открићу, отварају се велике могућности за проналажење лека против ових болести. Иначе, узročник чира до сада није поуздано утврђен: сада се, осим на киселину, сумња и на бактерије. *Campylobacter pyloridis* се, како је објаснио др Џори Бак, „крије“ међу ћелијама које оштећује узимајући хранљиве материје и тако изазива упалу желудачног зида. О томе како се преноси, др Бак није рекао ништа: истраживања која је спровео то нису утврдила.

ДИНАМИТ ЗА КУЋНУ ДОСАДУ

● Замисли да се одржава интерпланетарно првенство у фудбалу. Ти си селектор репрезентације Земље. Састави најбољи могући тим од најпознатијих фудбалских асова. Једини услов: сви морају бити са наше планете.

● Напиши своју аутобиографију. (Ако не знаш шта значи реч „аутобиографија“, потражи је у речнику.)

● Прочитај свој хороскоп у неколико различитих новина или ревија, наравно, за исти период. Упореди; пронађи разлике ако их има.

● Попиши све своје књиге, плоче и играчке, и то напамет, без гледања у њих. Тај списак ти може добро доћи када их будеш некеме позајмљивао.

● Смисли ново име за сваку ствар која се налази у твојој соби.

● Покушај да измислиш **нови** виц.

● Измисли сопствено писмо, тако што ћеш пронаћи нови знак за свако слово. Ево неколико предлога за почетак:

A 4
B Δ
V ⊥

Г Э
Д ⊕
Ђ ↘

● Напиши неке тајну поруку служећи се тим својим писмом и дај му задатак да је одгонетне.

● Замисли да си главни уредник неког ТВ програма. Како би, по теби, изгледао идеални ТВ дан од 9 ујутру до 9 увече? Направи сатницу.

● Направи своје **будуће** породично стабло. За кога ћеш се удати, односно ким ћеш се оженити? Колико ћеш деце имати и како ће се она звати? А унучићи? И тако даље, док ти не досади.

● Замисли да живиш у 2200. години. Међупланетарна путовања су уобичајена и јефтина. Напиши писмо пријатељу са планете Зонк, опиши му живот на Земљи и позови га у госте.

● Нацртај марку за своје међупланетарно писмо.

● Међу планетама ће се сигурно одвијати и нека трговина. При томе се као платежно средство неће користити земаљски, већ неки заједнички новац. Направи новчанице и новчиће од папира и картона и напуни новчаник.

● Испиши имена свих главних градова на Земљи којих можеш да се сетиш (без завиривања у атлас).

● Измисли нови језик од сто речи и направи речник. Касније га можеш допуњавати по жељи.

● Како се зовеш? Да ли ти се твоје име допада? Изабери **неко** друго.

● Напиши прву страну својих новина и обавести свет о свему што се у твојој околини догодило током прошле седмице.

С. М.

Илустровао: Зоран Петканић – Петко

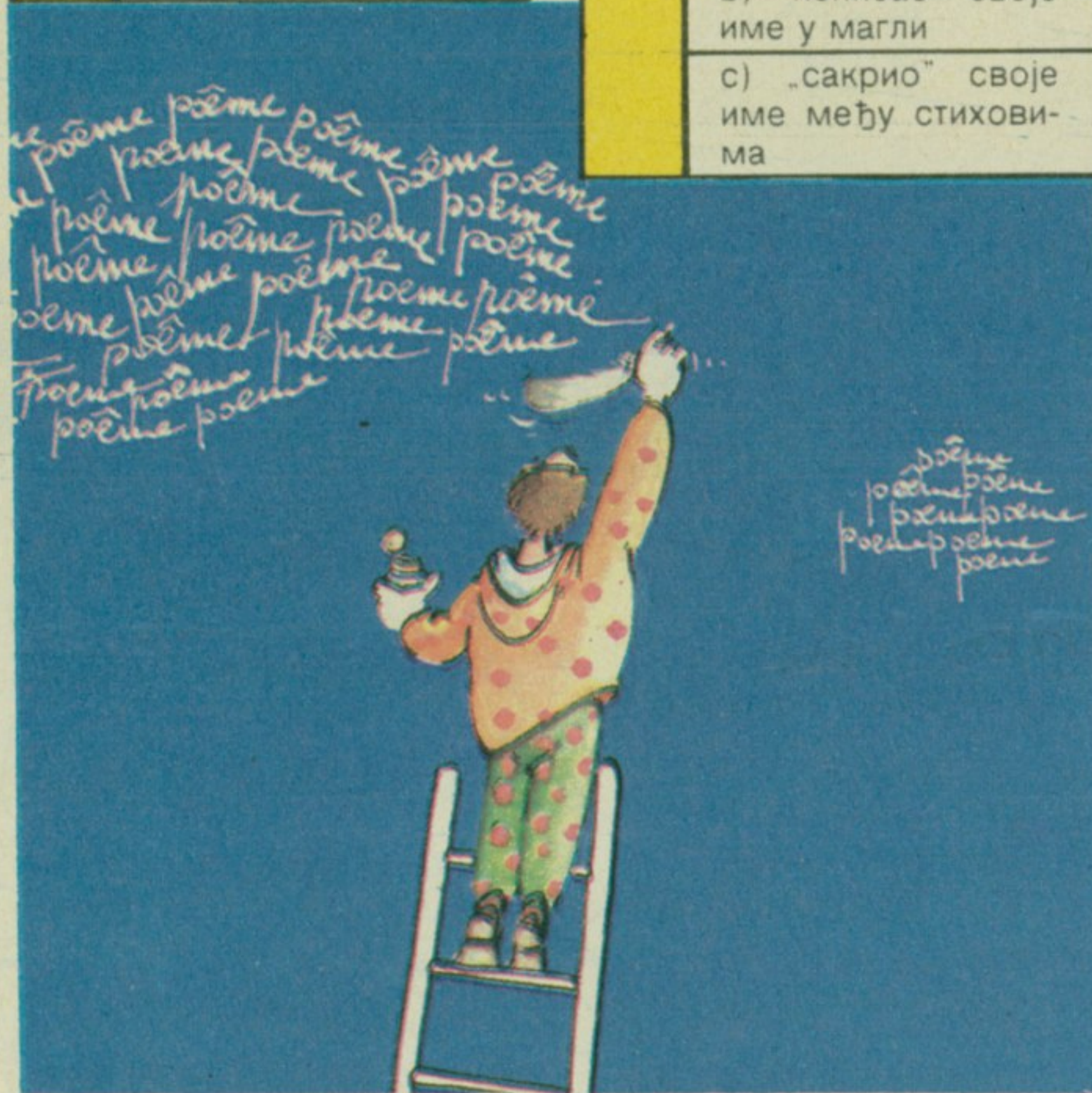
Забавников тест

ДА ЛИ СТЕ ПЕСНИЧКА ДУША?

1.	За вас је поезија област где свака реч...
	а) лети попут птице
	б) има снагу лава
	с) има проицљивост делфина
2.	Док читате песму која вас узбуђује:
	а) обузима вас чудесно маштарење
	б) мисао вам постаје дубља
	с) захвата вас ковитлац емоција
3.	При том, посебно вам се урезају речи:
	а) необичне и смешне
	б) јаке, просто пламтеће
	с) мрачне, набијене значењем
4.	Узимате оловку. Нарочито вас мотивишу:
	а) питања о себи самима и она о свету
	б) лутања ваше маште
	с) ваша најтајновитија душевна стања
5.	Поезија вам личи на:
	а) бојење свиле
	б) загревање равнодушности
	с) осветљавања таме
6.	Поезију бисте венчали са:
	а) плесом
	б) скулптуром
	с) сликарством
7.	Који би вас наслов подстакла да прочитате песму?
	а) „Целатова песма“
	б) „Буди мој океан“
	с) „Цвет који казује“

8.	Звезда вели: „Треперим на крају нити. Ако на мене нико не мисли, престаћу да постојим.“ Прочитавши ово, ви:
	а) упирете поглед у ноћно небо у потрази за звездом-падалицом
	б) сневате о свакаким осаманама
	с) маштате да јој намигнете
9.	По вама, највише песника је међу:
	а) метеоролозима
	б) клоновима
	с) чобанима

10.	Закаснивши на час ученик који је песничка душа правда се:
	а) „Гресао сам се као прут.“
	б) „Обузео ме је кошмар мисли.“
	с) „Побегао ми је аутобус.“
11.	Песничка порука преноси се:
	а) звонким гласом
	б) одушевљеним смехом
	с) кроз дрхтај коже
12.	Снатрите како је ваш омиљени песник
	а) прошаптао своје име у магли
	б) исписао своје име у магли
	с) „сакрио“ своје име међу стиховима

РЕШЕЊЕ:

У овој табели заокружите за сваки ваш одговор оно слово које сте заокружили у тесту. Свако слово доноси један бод, а под-

вучена два. Одговор на питање „Да ли сте песничка душа?“ добићете у оном реду у којем будете имали највише бодова. На крају прочитајте тумачење!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ВИ СТЕ ПЕСНИЧКА ДУША
a	a	a	b	a	a	b	c	b	a	b	c	СА БЛАГОМ ЦРТОМ ФАНТАЗИЈЕ
c	b	c	a	c	b	c	b	a	c	a	b	СА СЕНКОМ ТМУРНЕ ОЗБИЉНОСТИ
b	c	b	c	b	c	a	a	c	b	c	a	СА РОМАНТИЧНОМ ПРИМЕСОМ

СА БЛАГОМ ЦРТОМ ФАНТАЗИЈЕ

За вас је поезија уметност играња речима и њиховим звучањем, уметност стварања музичке хармоније и то с празничном атмосфером.

Захваљујући вашем забавном, али луцидном стилу говора и писања, ви привлачите пажњу околине.

Песничка сте душа у мери у којој постижете да речи уједно и говоре и плешу, што и јесте она магија која свет види на други начин.

СА СЕНКОМ ТМУРНЕ ОЗБИЉНОСТИ

За вас поезија носи у себи дубоке поруке. Ви сте у стању да ухватите значење у обичној кретњи, погледу, па чак и ћутању и тај квалитет запажања који ви поседујете чини да песника сматрате „целим светом затвореним у једном човеку“.

Ви сте песничка душа која на свој начин посматра, исказује и тумачи ствари – све у једном даху. Судове доносите за трен. Ваша мудрост изненађује, чак некога и љути, али никог не остављате равнодушним.

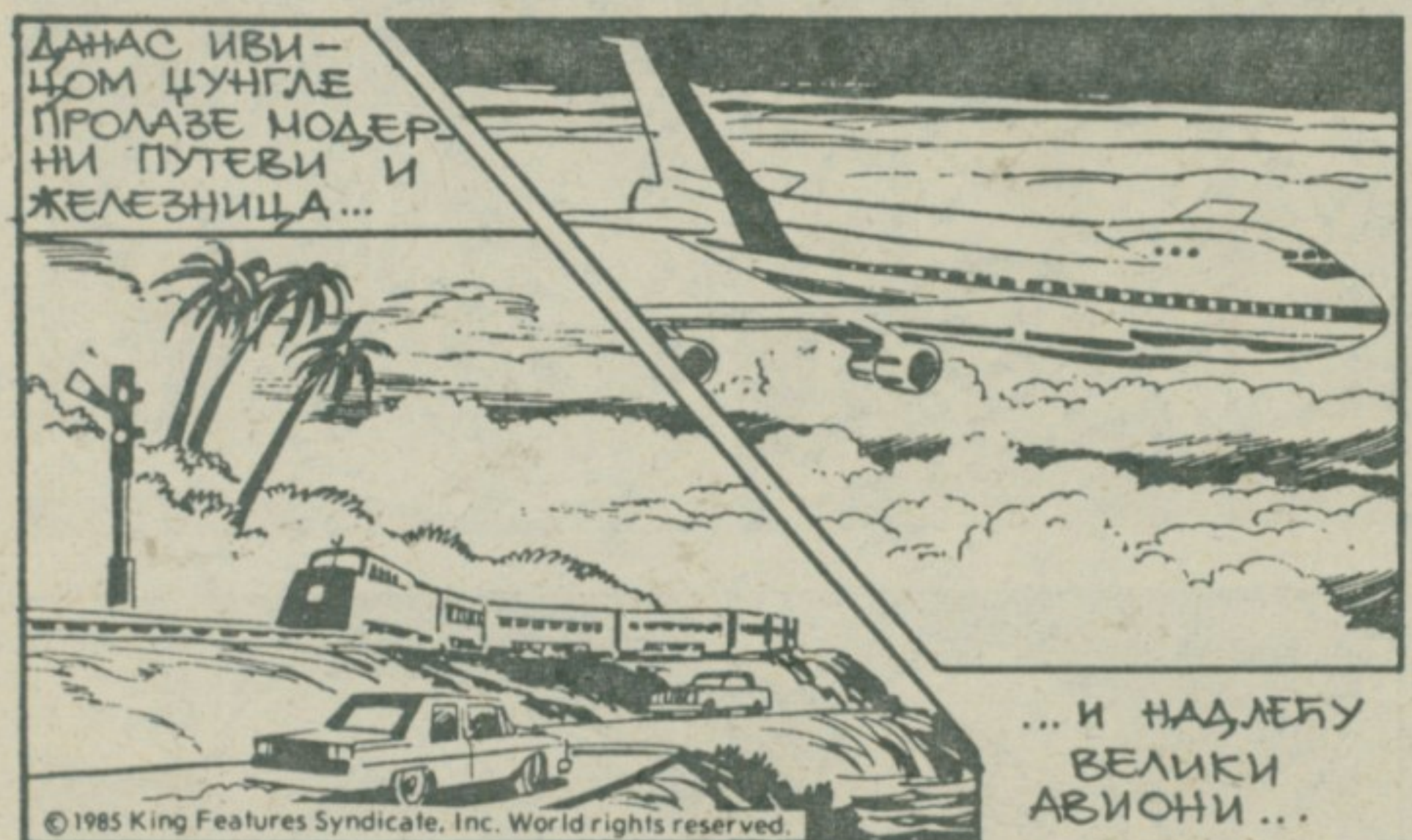
СА РОМАНТИЧНОМ ПРИМЕСОМ

За вас је поезија свет за себе голем као васиона. Волели бисте да сопствене осећаје искажете језиком који би представљао савршени одјек онога што се збива у вашој души.

Песничка сте душа у мери у којој сте непрестано у потрази за осећањима и у покушајима да што величанственије преведете тај унутрашњи, тајновити језик.

ФАНТОМ ДЕВОЈКА И ЈЕЗЕРА

ПИШЕ: ЛИ ФОЛК (LEE FALK) ЦРТА: САЈ БЕРИ (SY BARRY)

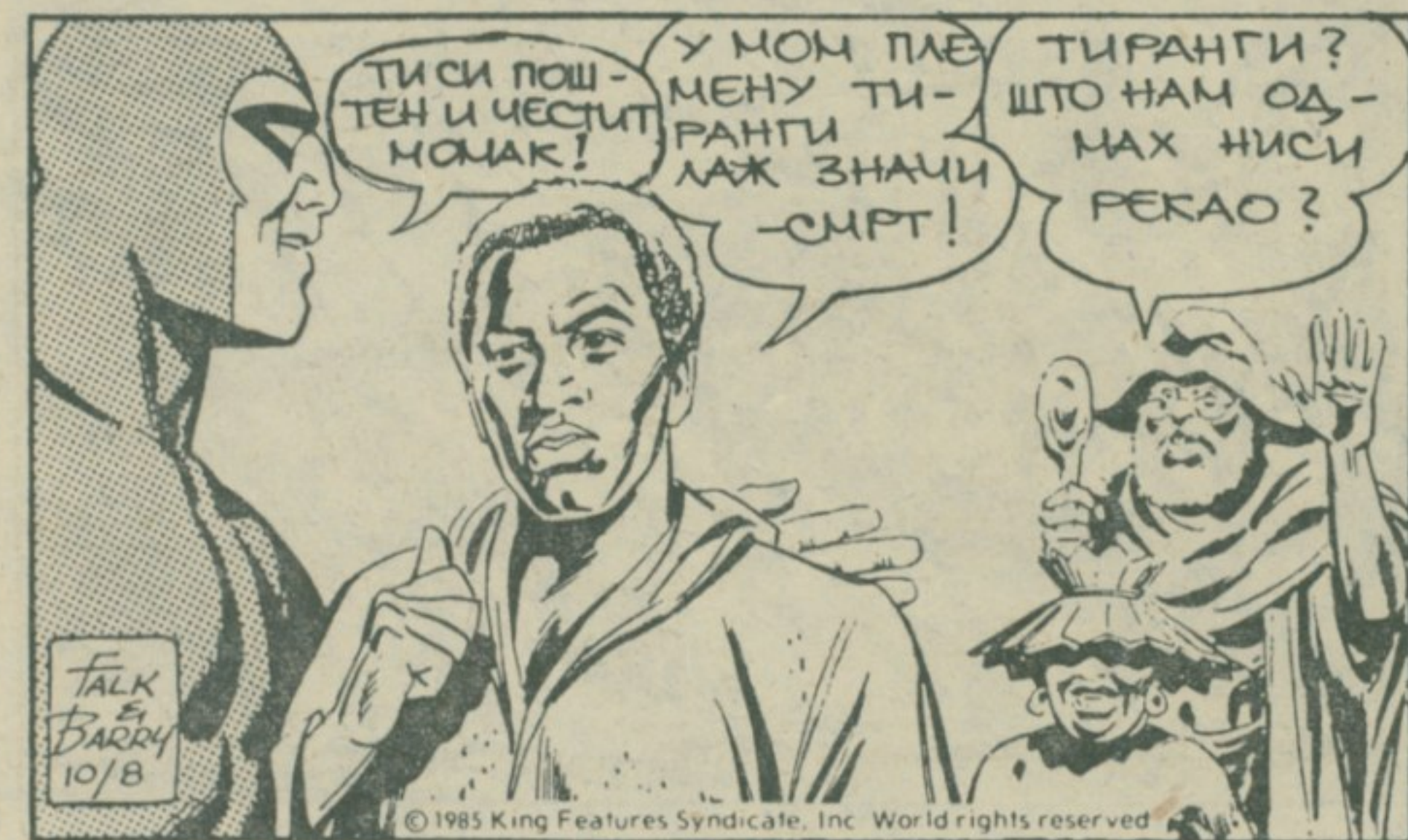

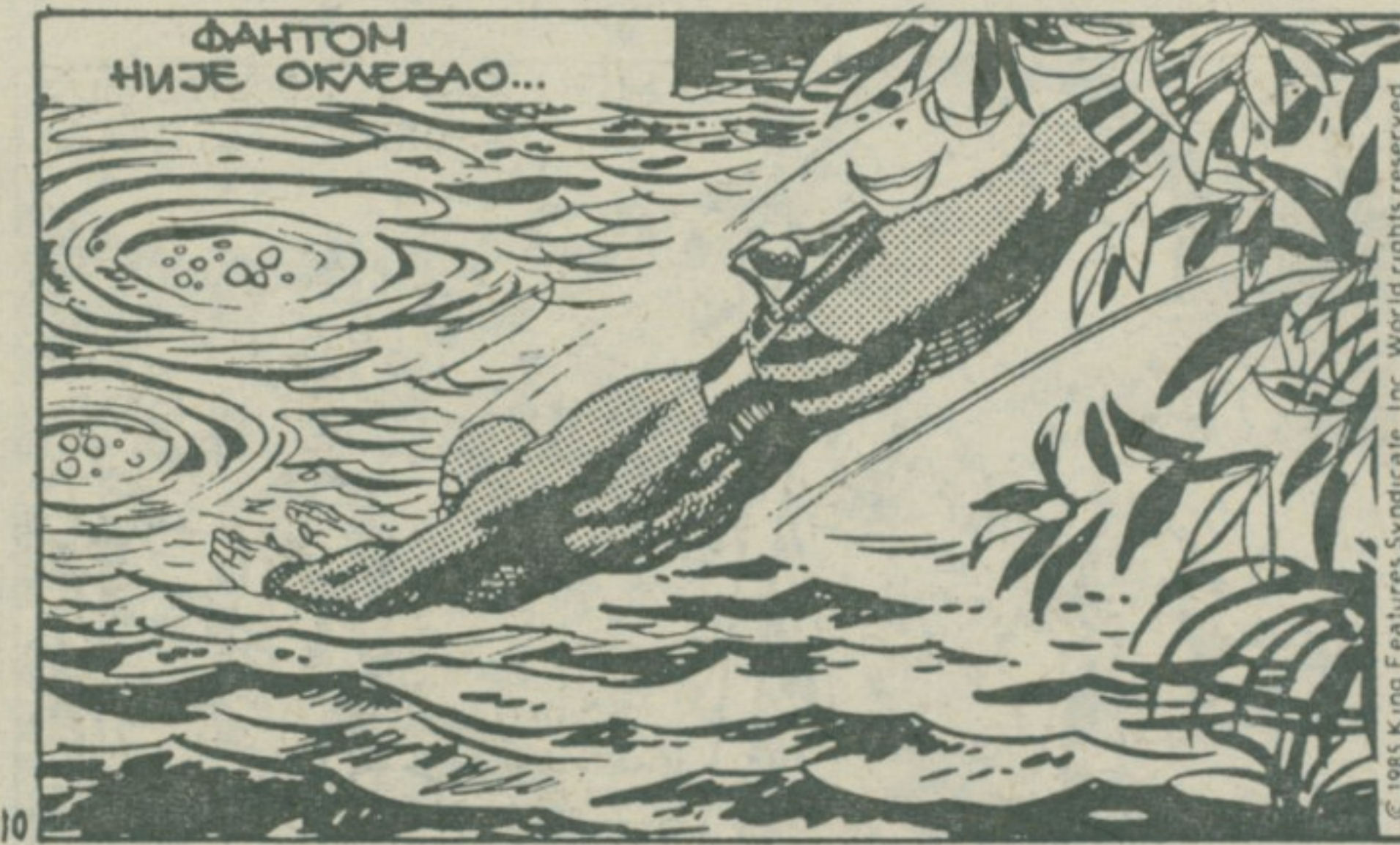
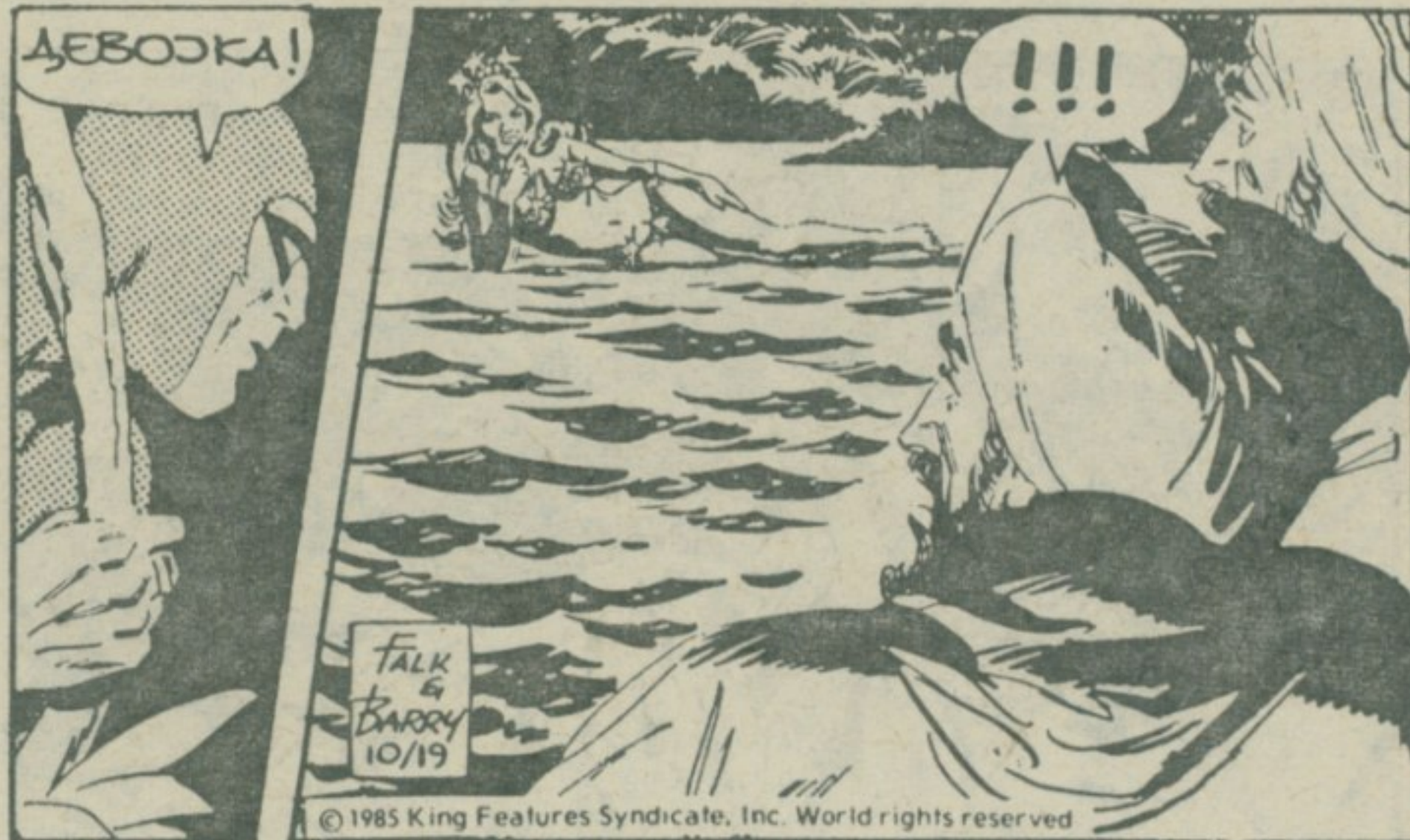

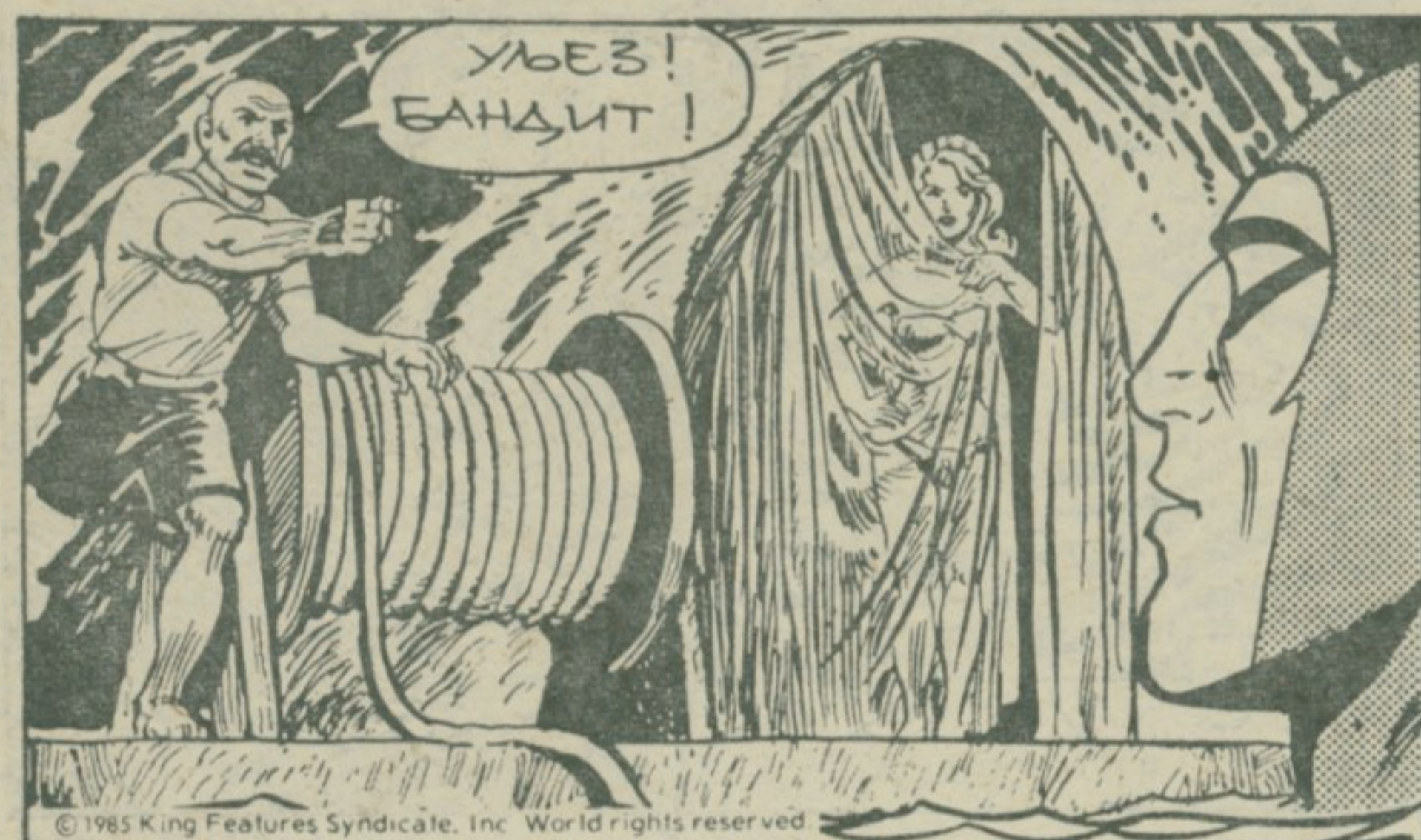
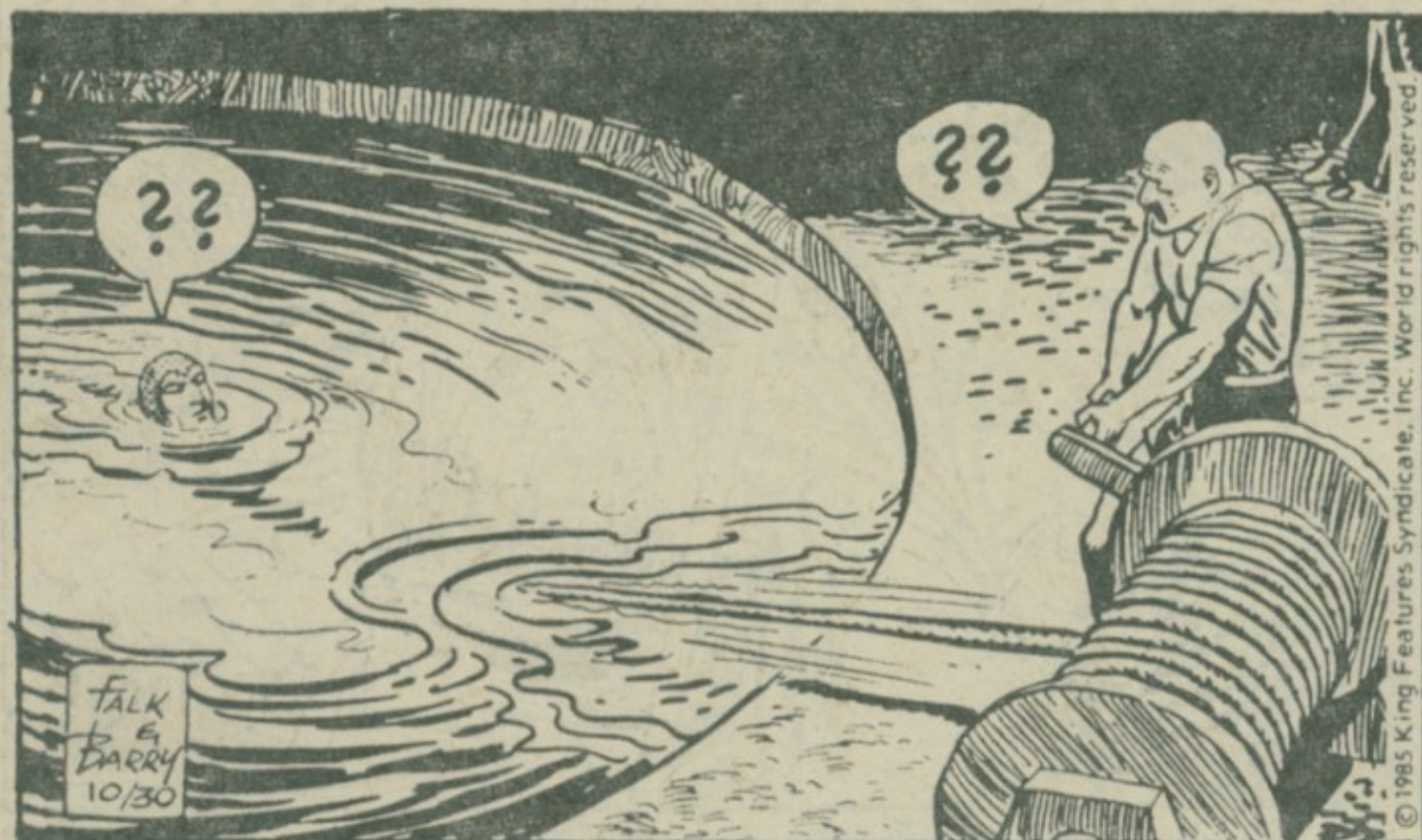

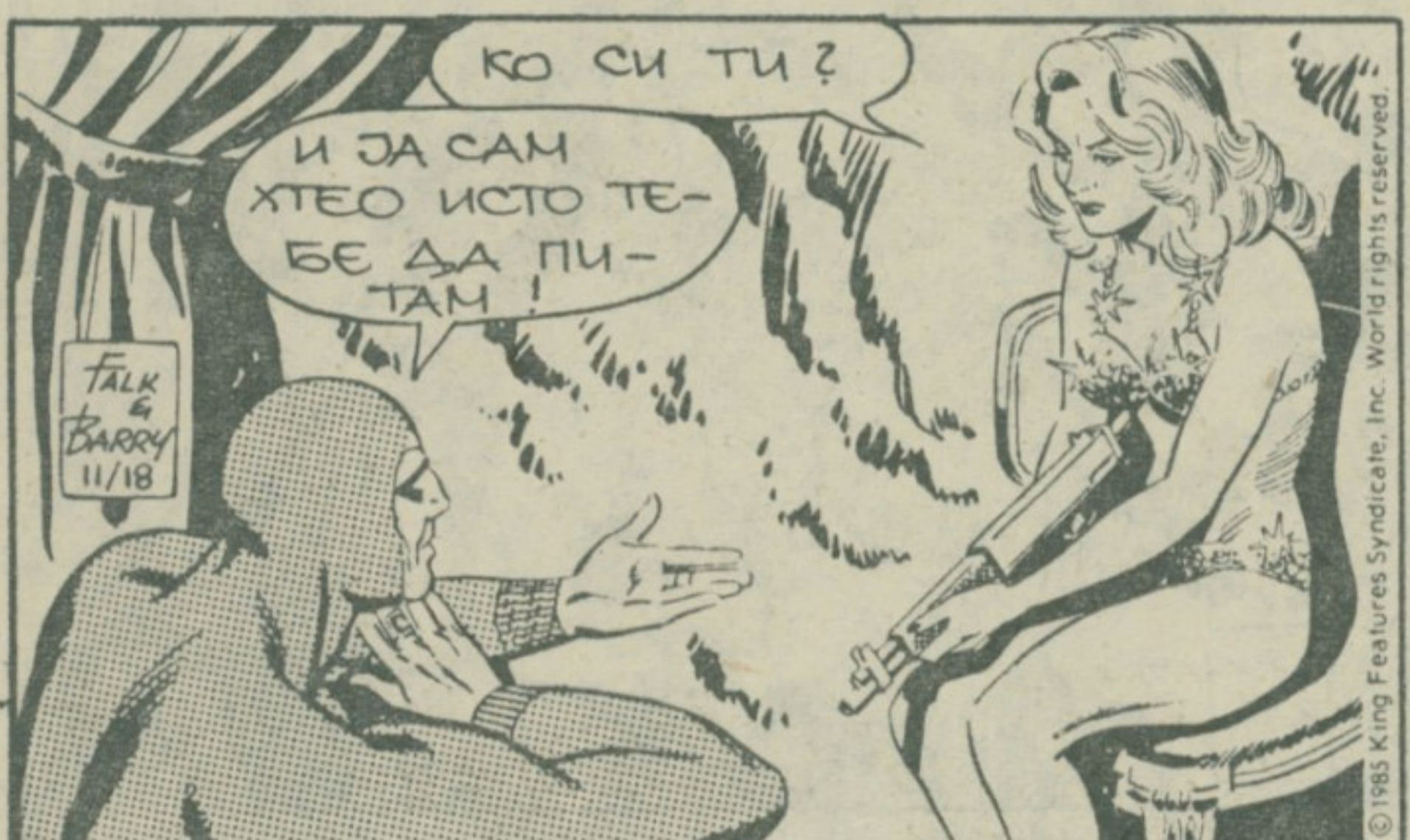

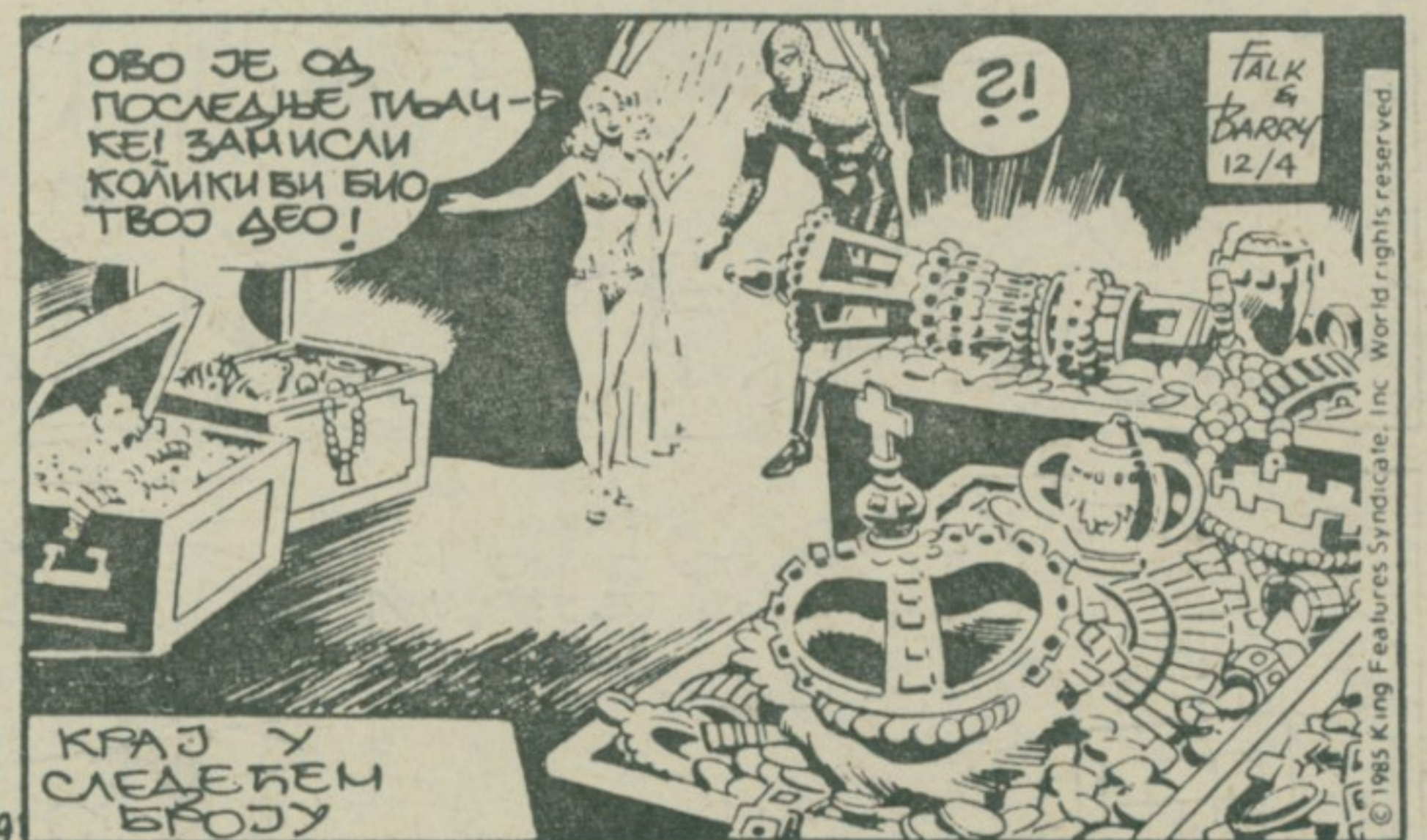

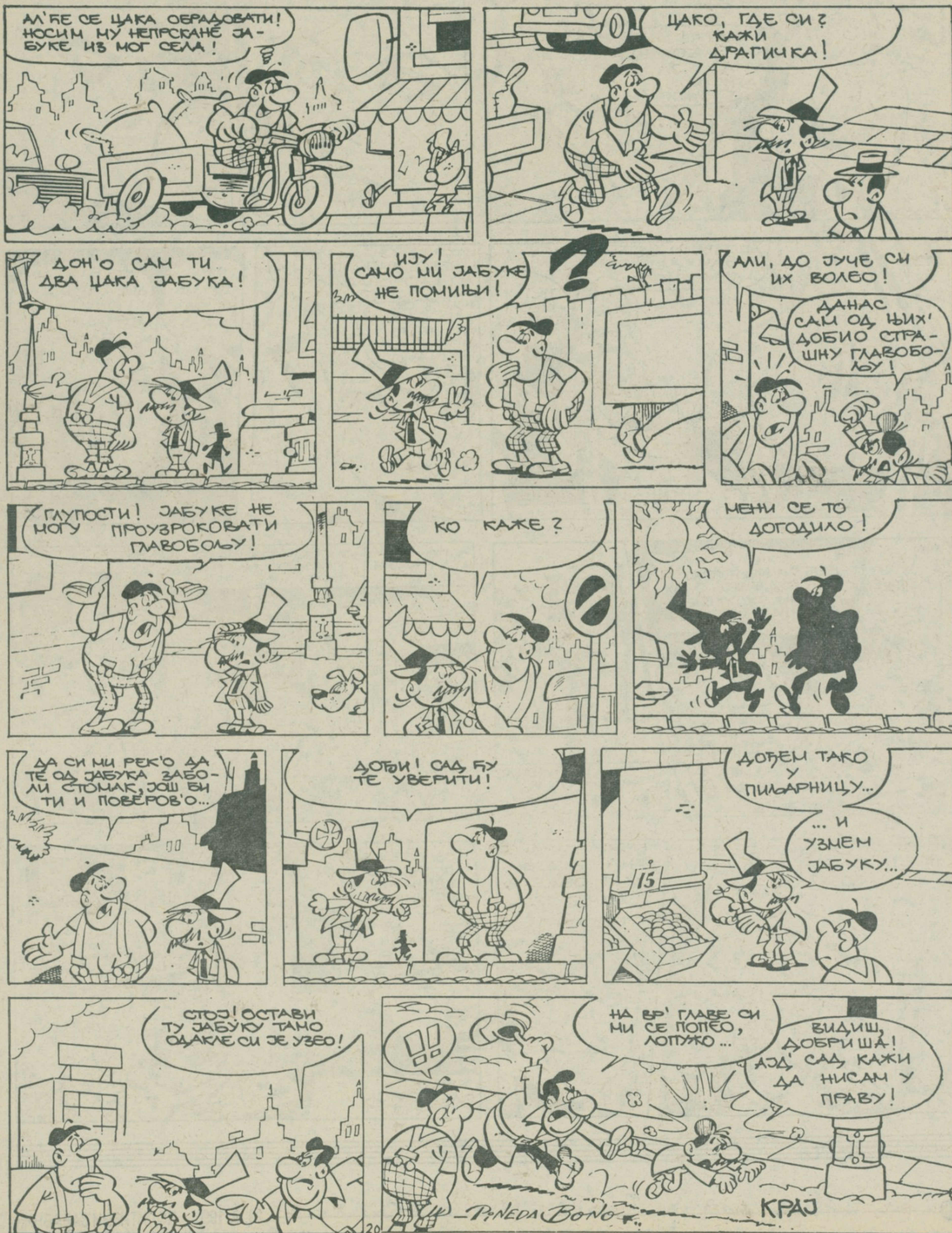

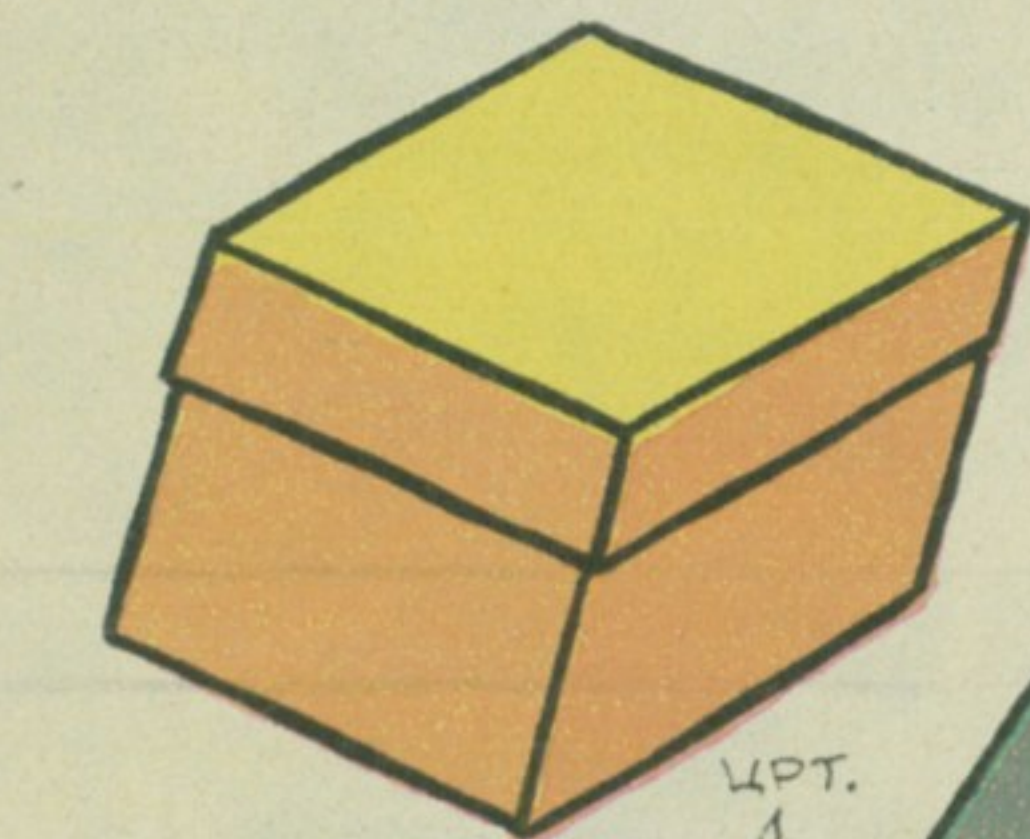

ДРУГАРИНЕ ГЛАВОБОЉА

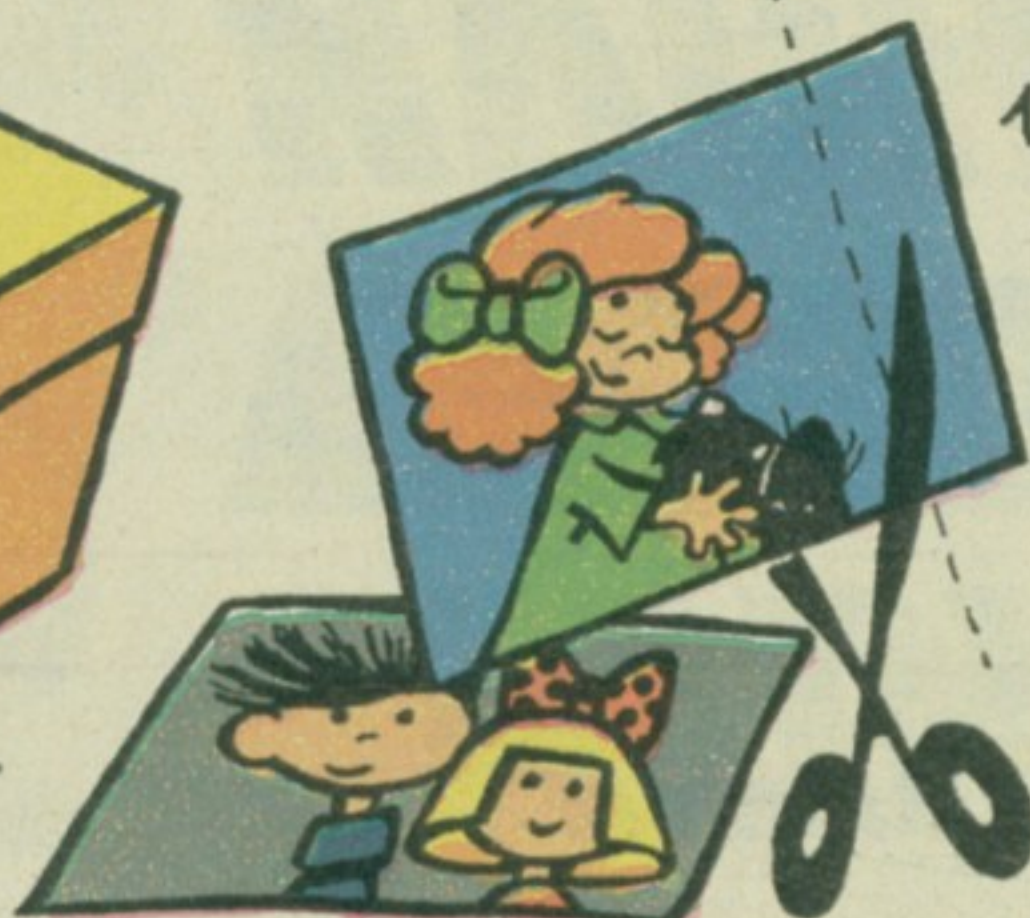

ФОРЕ И ФАЗОНИ ЗА РАДНИ СТО

ЗНАЈКА

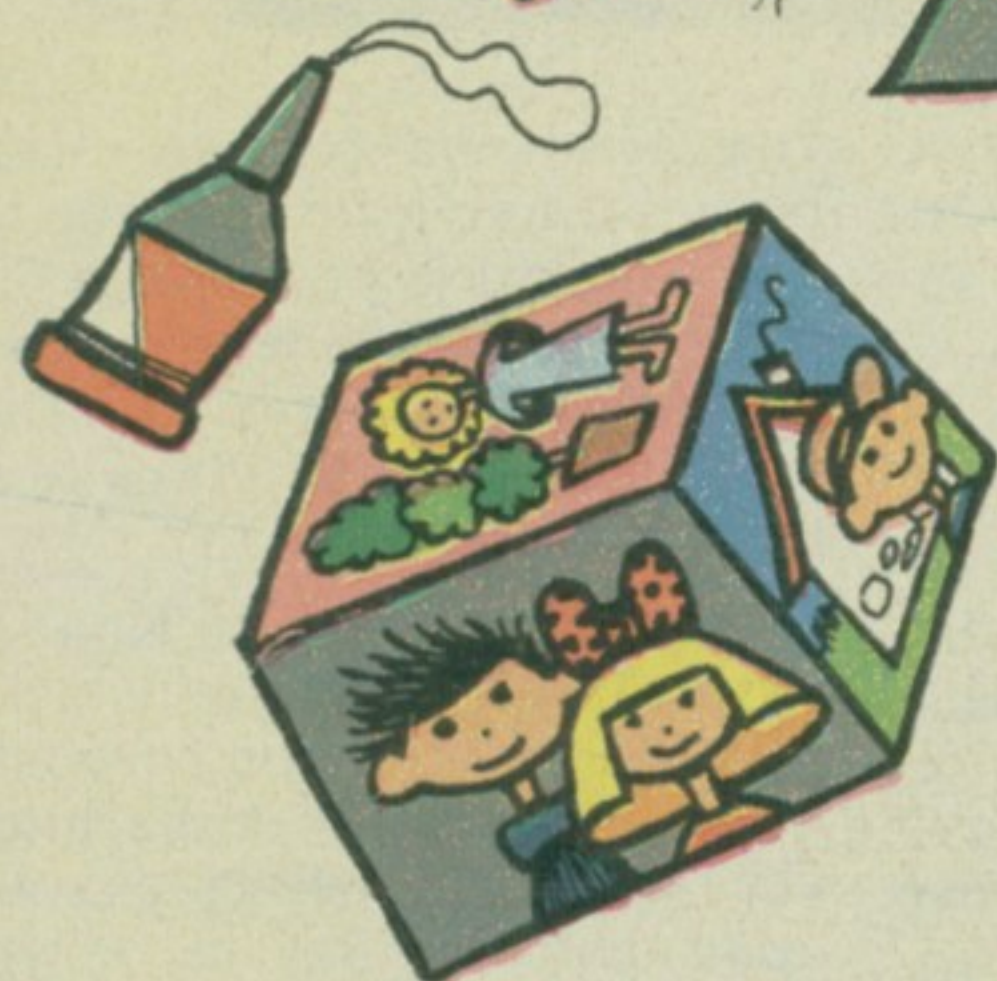
ЦРТ. 1

1. ФОРА:

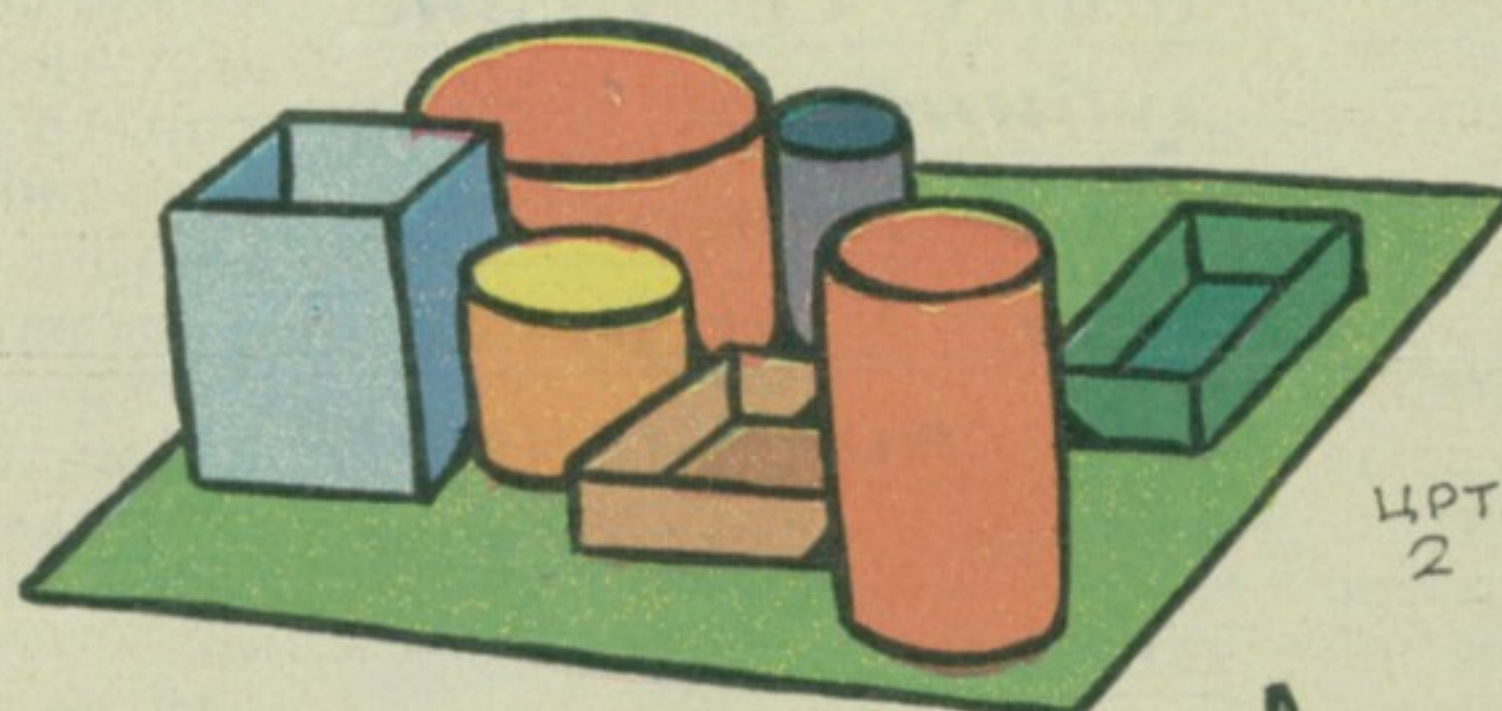
ПОКЛО-
ПАЦ
КУТИЈЕ
ПОГОВНЕ
ВЕЛИЧИНЕ
ЗАЛЕПИТЕ
ЗА КУТИЈУ,
ЗАТИМ
УЗМИТЕ
ФОТОГРА-
ФИЈЕ КОЈЕ СУ
ВАМ НАРОЧИТО

ДРАГЕ, ОПСЕЦИТЕ ИХ ПРЕМА
ПОТРЕБИ И ЗАЛЕПИТЕ
НА СВИХ ШЕСТ СТРАНА
КУТИЈЕ КОЈА ЋЕ БИТИ
ЛЕП УКРАС НА
ВАШЕМ СТОЛУ
(ЦРТ. 1).

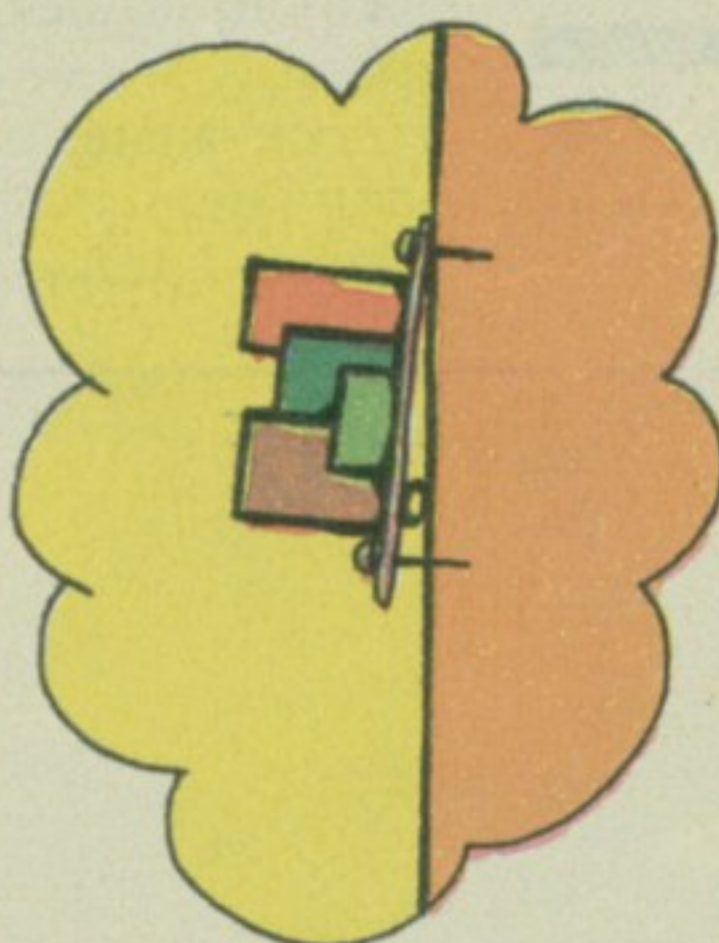

2. ФОРА:

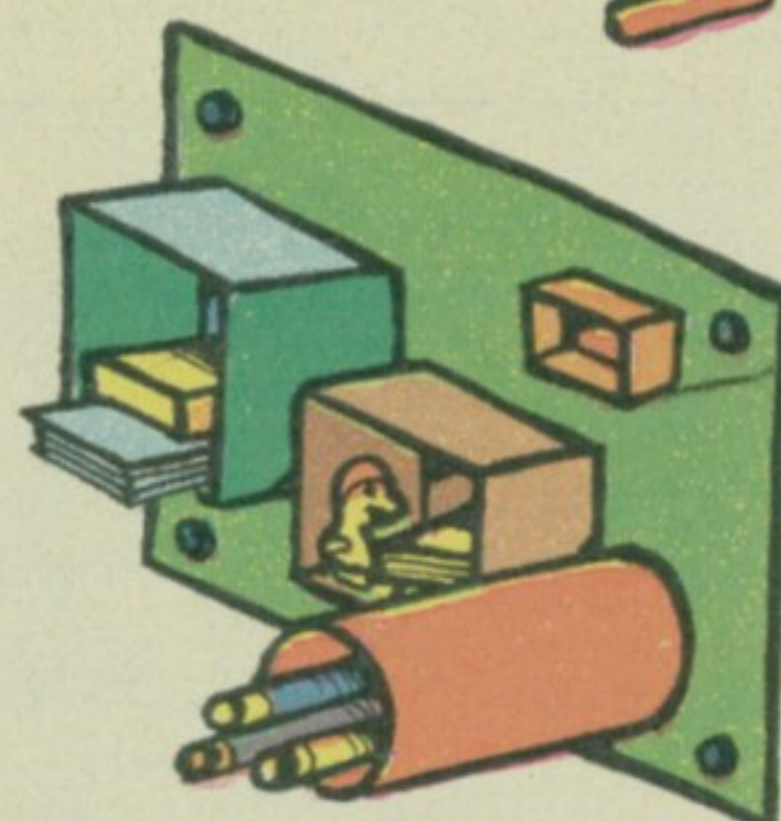
САКУПИТЕ ВИШЕ
МАЊИХ КУТИЈА ОД
ПАРФЕМА ИЛИ БОМБОНА,
ЗАЛЕПИТЕ ИХ НА ЛЕП ЧВРСТ
КАРТОН (ЦРТ. 2), ПА
КАРТОН ЗАКУЦАЈТЕ НА
ЗИД И ТО ТАКО ИШТО
ЋЕТЕ ПОД ДОЊИ ЕКСЕР
ПОДМЕТНУТИ ПРЕСАВИЈЕНИ
ПАПИРИК ДА БИ КАРТОН
СТАЈАО УКОСО (ЦРТ. 3).
У КУТИЈИЦЕ СТАВИТЕ
ОЛОВКЕ, БЛОКЧИКЕ,
ГУМИЦЕ, РЕЗАЧЕ И
ОСТАЛЕ СИТНИЦЕ
(ЦРТ. 4).

ЦРТ. 2

ЦРТ. 3

ЦРТ. 4

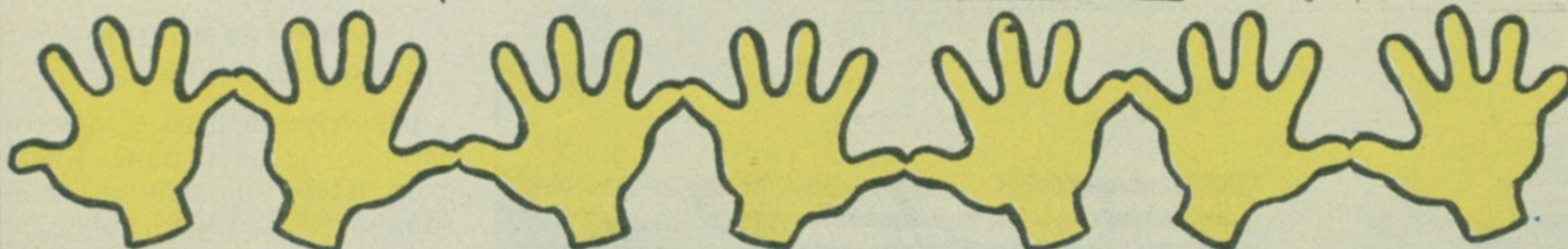
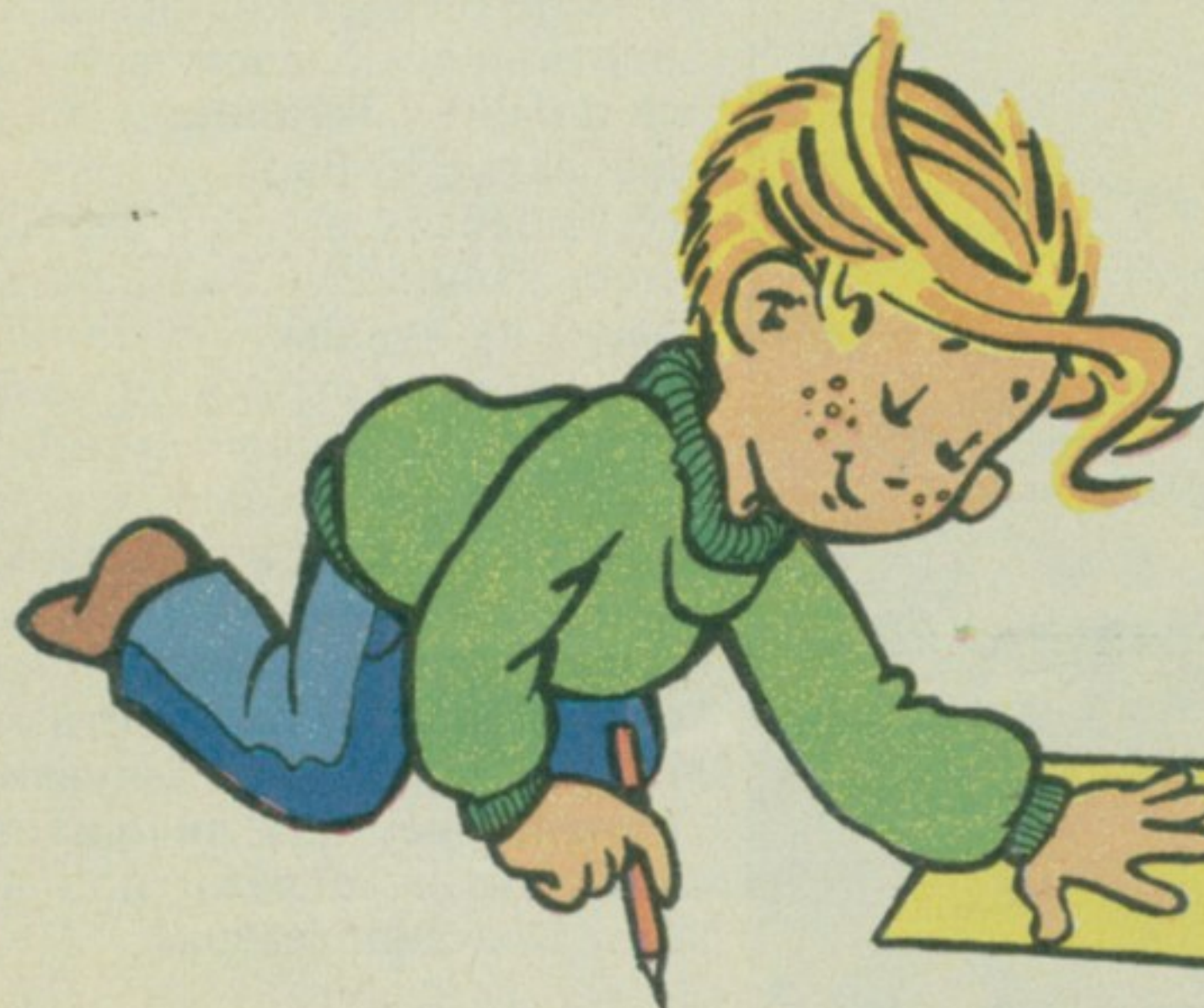
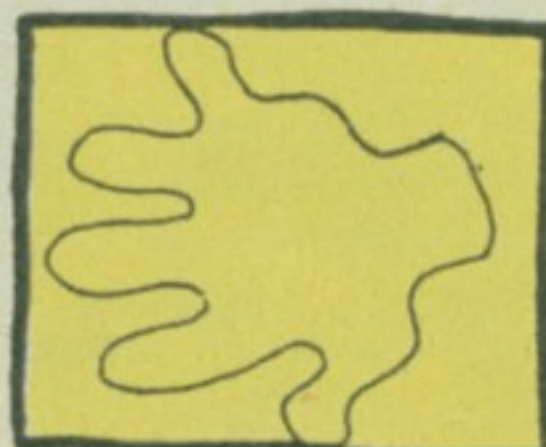
3. ФАЗОН:

ПРЕСАВИЈТЕ ЛИСТ ИЗ
БЛОКА ИЛИ ПАРЧЕ ЧВРШЋЕ
ХАРТИЈЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ
ШИРИНЕ НА СЕДАМ
ДЕЛОВА, КАО ХАРМОНИКУ
(ЦРТ. 5). НАЦРТАЈТЕ СВОЈУ
РУКУ НА ГОРЊЕМ САВИЈЕНОМ
ДЕЛУ ТАКО ДА МАЛИ ПРСТ
И ПАЛАЦ ИДУ ДО ЧВРСТЕ
(ЦРТ. 6), ЗАТИМ ИСЕЦИТЕ
И ДОБИЊЕТЕ "ВЕЗАНЕ" РУКЕ. НА
СВАКОЈ РУЦИ НАПИШИТЕ ПЛАН
РАДА ЗА ТАЈ ДАН
И ОКАЧИТЕ НА
ЗИД.

ЦРТ. 5

ЦРТ. 6

Бледи ли
тајна
Бледског
језера?

КАМИОНИ СКРЕНУЛИ ПРЕ ТОПЛИЦА

Тоне Светина, познати
словеначки књижевник

Крај априла 1945. У Блед се слива део немачке Армије Е генерала Лера у повлачењу из Грчке. Пре непуне четири године исте те трупе прошле су овуда према Грчкој у освајање света које је замислио Хитлер. Његово чврсто обећање да ће их у повратку на бледском острву чекати ново нацистичко светилиште са киповима германских божанстава није се испунило. Повлачећи се и не размишљају о томе, већ како се домоћи Аустрије пре него им партизанске јединице и савезничке снаге пресеку пут.

У конвоју је и једанаест камиона натоварених дрвеним сандуцима, наводно пуним злата. Осам је успело да пређе границу и изручи товар у дубоко алпско језеро Топлиц. Три због квара нису, и њихов товар, дрвени сандуци заливени смолом, ноћу су под будном пажњом страже завршили у Бледском језеру у које, кажу, не

Део блага које су опљачкали нацисти нестао је нетрагом. На списку осумњичених су тамне дубине прелепог словеначког језера. У игру се, на свој начин, умешао и један писац

може ништа, било где и у било које време, да се баци а да то неко не види.

Тако је, изгледа, било и овог пута. Немци су отишли а приче о њиховом благу су остале.

Језеро чува тајну

Сандуци спуштени у језеро однели су и тајну о пореклу драгоцености у њима. Нагађало се и о томе да ли се међу тим сандуцима налазе и они са опљачканим благом и вредним предметима из Бледа и околине? Јер, Блед је пре рата био познато моденско одмаралиште страних дипломата, богаташа из иностранства и предратне Југославије и, наравно, краља.

И као по неком неписаном правилу – где је новац ту су и лепе жене, а онда све иде уобичајеним током; љубавне афере, прељубе... Многе од

тих лепотица радиле су за разне шпијунске службе и над Бледом је у то време била увелико разапета мрежа разних шпијунских агентура. Блед је био шпијунски центар за Балкан.

После брзог слома Краљевине Југославије и уласка Немаца у Блед многи богаташи и власници вила нису успели на време да склоне драгоцености. Зна се сигурно да је велики део тог блага завршио у немачким рукама. Из виле кнеза Павла, на пример, однесено је доста уметнина.

Језеро чува још једну тајну. Немци су га при повлачењу, пред сам крај рата, користили као склониште. Други су, опет, пред почетак ратног вихора оставили у његовим дубинама разне драгоцености. Они који добро познају Бледско језеро знају да у стенама под водом има доста шпиља које су покривене муљем. Прича се да те шпиље крију и доста јеврејског злата. Откуд оно ту?

Богати Јевреји из Аустрије и Немачке, спасавајући голе животе од авети нацизма, користили су „бледску везу“ да се домогну Италије и преко ње напусте Европу, разуме се уз дебелу надокнаду. Често су велики део блага остављали на чување мештанима који су га, у страху да не буде код њих нађено, крили у језерским шпиљама, у темељима кућа или на оближњој планини Стражи. Неки од преживелих Јевреја дошли су по своје драгоцености које им је предато сачувано. Многи нису. Да ли њихово злато и даље лежи под водом Бледског језера?

Комесар постаје писац-детектив

Шћућурено као у неком цепу, с десне стране Бледског језера налази се село Млина. У њему је рођен, и

Да ли се сандуци пуни драгоцености још налазе на месту означеном стрелицом?

данас живи, познати словеначки књижевник Тоне Светина, бивши политички комесар нашег првог командског одреда који је имао задатак да контролише појас од Бледа до Трста.

– Одавно ме је копкало и одавно истражујем шта су Немци бацили на дно језера и колико има истине у причама о баснословном благу. О словеначком устанку и о раду обавештајних служби на Бледу написао сам пет романа „Укана“ („Замке“). У петој, последњој, „Укани“ писао сам о нацистичком благу у Бледском језеру. Сада више не знам да ли је у мени одавно победио писац-

Додуше, милиција је давно претраживала језеро и извађено је нешто оружја и муниције као и један тенк. Од сандука ни трага.

– Немогуће је – тврди Светина – да стручне, добро опремљене екипе не нађу сандуке на месту на којем су наводно бачени. – Дошао је до неких података да је то плитки део језера, хрид између острва и бледског Старог града који се издиже над језером. Значи, било је сведока који нешто више знају. Да ли се међу њима налази и оних седам са Бледа чија убиства ни до данас нису разјашњена?

Тоне Светина је не само писац него и вајар. Имао је преко 40 самосталних изложби и аутор је многобројних споменика из НОР-а. Једна од његових највећих скулптура налази се у Ричмонду, у САД.

– Гомиле одбаченог и заплетењеног оружја по завршетку рата пробудиле су у мени неки вајарски нерв, мада никад нисам претпостављао да ће материјал за моје скулптуре бити тај одбачени челик. Изabraо сам технику која захтева тежак физички рад.

Знам добро шта је рат и какво зло њиме људи наносе једни другима – каже он. – Ја сам то убиствено оружје у служби рата успео да оплеменим, али само толико да оно буде злокобна опомена људима да је мир нешто што се лако изгуби али тешко враћа.

Сфинга
атомског
доба

– фантаста па је све то што се говорило о благу у језеру за мене било само добра прича за мој пети роман.

Педесетих година, када је увелико почело да се говори о благу у језеру Топлиц, обавештајне службе разних земаља почеле су да се занимају и за Бледско језеро и приче о она три камиона. То, наравно, није промакло нашим службама. Не зна се из којих разлога ништа није предузимано да се језеро претражи. Не бар званично, да се зна.

– Верујем да није случајно то што је једно од првих међународних спортских такмичења у нашој земљи одржано на Бледу, и то, замислите, ронилаца. Хтео бих да верујем да је и ово случајност, али око тих проклетих сандука у језеру било је и превише случајности. Давно је речено да много скривеног злата на једном месту доноси несрећу, па је то разлог више да мислим да оно постоји.

Вито Недељковић

ШКОЛА ШАХА I

Видео-касета (VHS – 3 сата)

Ово је прва касета из серије „Школа шаха“ која је рађена по програму Шаховске школе Београда, једине званичне шаховске школе у Југославији. Аутор је **Котевски Драган**, наставник ове шаховске школе.

Касета је намењена свима који желе самостално да науче шах, или да се даље усавршавају, као и наставницима, родитељима и инструкторима као наставни материјал, а и као леп поклон.

Часовни метод излагања, а такође многобројни задаци за вежбе, доприносе логичном усвајању материјала. Већина лекција заснована је на примерима одиграних партија шаховских великана. Куповањем у претплати добијате касету по цени од 200 дин. што је 25% ниже од продајне цене. Касета излази у октобру 1990.

Садржај касете обухвата:

- настанак и развој шаха
- упознавање шаховске табле и шаховска азбука
- основни начини матирања
- грешке почетника и нешколованих шахиста у отварању
- принципи игре у отварању
- основне завршнице – пешачке, топовске, дамске
- историјат борбе за шаховску круну

Бићете презадовољни.

Читко испуњену наруџбеницу
пошаљите на адресу

„АВИГ“ – издавачка агенција поштански факс 115, 11080 Београд 80

НАРУЏБЕНИЦА П. Забавник бр. 28. IX 90.

име и презиме

занимање

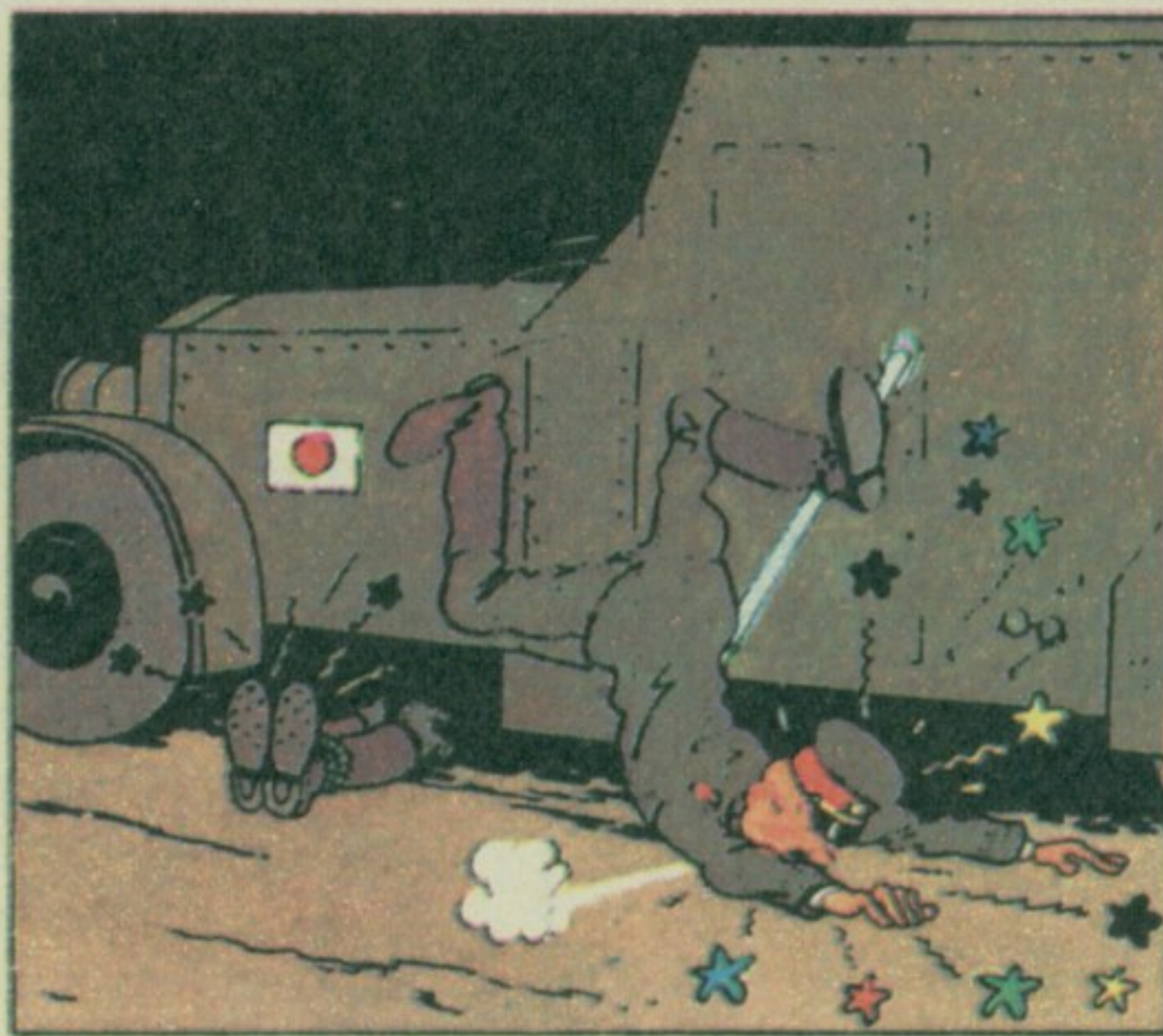
година рођења

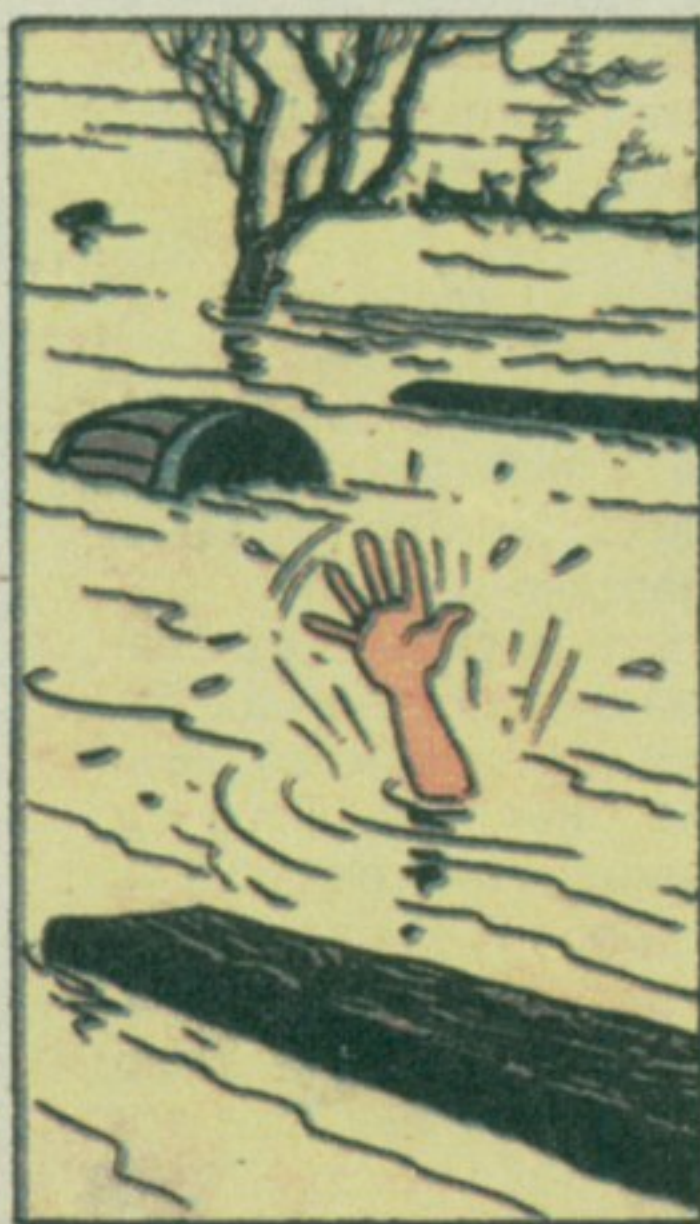
улица и број

поштански број и место становања

Овим се неопозиво претплаћујем на видео-касету „Школа шаха – I“ по претплатној цени од 200 динара. Уплату ћу извршити поштанском упутницом, коју ће „АВИГ“ послати одмах по пријему ове наруџбенице.

ТИНТИН ПЛАВИ ПОТОС

ЈУГ АФРИКЕ:

хроника
најављене смрти

ЦРНИ УБИЦА БЕЛОГ СРЦА

Сајмон Мпунгосе, потомак Зулу ратника, био је непостојећи човек. Сународници су га се одрицали, а белци – гнушали. Кад је схватио да за њега нема места на овом свету, изабрао је најсуровији начин да скрене пажњу на себе и „оде за ластама“...

Крај 1983. године. Емпангени, градић у Јужноафричкој Републици саграђен на богатој земљи која је до пре једног века припадала племену Зулу, већ месецима живи у страху. Белци који су се ту настанили стекавши богатство углавном на шећерној трсци ноћу више не одлазе мирно на спавање.

У граду се појавио убица кога су назвали Хемермен – човек с чекићем.

Чекић – средство за убијање свиња

Прва жртва био је Питер Тролип који је радио на рецепцији ло-

калног хотела. Убица се увукао у кућу и њега и његову супругу Венди изненадио на спавању. Питеру је разнео главу ударцима чекића. Кад се Венди пренула из сна, као у најстрашњем кошмару угледала је изнад себе огромну црну прилику с окрвављеним чекићем у руци. Спремао се да јој зада први ударац.

Венди је почела да виче из свег гласа: „Сместа донесите пушку!“ У кући није било никога, али то убица није могао да зна. Уплашио се, искочио кроз прозор и нестao у ноћи.

Следеће жртве били су Деби и Бени Гуд.

Деби Гуд је власница огромне фарме шећерне трске коју је још двадесетих година овога века купио њен деда у Емпангенију. Кад је била мала, присећала се Деби, црнци су били знатно „питомији и љубазнији“ према људима беле пути. Тада се још нису бунили. Деби је била изненађена што су „из чистог мира“ почели да траже нека своја права. Тврди за себе да није расиста, разуме она врло добро колико је том народу тешко. Али, шта она може што живе у тако нехуманим условима. Деби се не би усудила да крочи у насеља у којима они живе, само зна из приче да се око четири милиона црнаца стекло у оближњем Нгвелезанеу и нешто удаљенијем месту Квазулу. Дошли су у потрази за послом. Од оног што зараде једва се прехране. Деца умиру од болештина, ретко које се школује. Ипак, Деби је изричита: Шта би ти црнци хтели? Да им све оно што смо ми створили сада предамо на златном тањиру?!

Убица с чекићем је, као и у кућу Тролипових, ноћу упао код Гудових. У ходнику је налетео на њихову шестогодишњу кћерку која се пробудила и пошла да потражи родитеље. Умирио је, вратио у кревет и тек тада ушао у спаваћу собу Деби и Бенија. Чекићем је насрнуо на млади брачни пар. С тешким повредама главе и једно и друго ипак су преживели.

Мајор Рејналдс Рејнолдс из Одељења криминалистичке полиције добио је задатак да разреши

И кад су га ухапсили, и кад је причао детаље сурових убистава која је починио, Сајмон Мпунгосе је задржао осмех на лицу. Смрт је за њега била једини спас.

случај убице с чекићем. Ни после другог упада у кућу белаца и покушаја убистава Рејнолдс није имао много података који би му помогли у хватању убице.

Јасно је само да се трага за црнцем који се не служи ватреним оружјем, у куће не упада ради крађе, не напаствује жене, децу не дира. Користи чекић, иначе традиционално афричко средство за убијање свиња.

Да ли је у питању психопата? Човек који „органски“ мрзи белце и жели да им се освети? Није било правих одговора. Без обзира на то што је мајор Рејнолдс уверавао своје претпостављене да ће у року од неколико недеља ухватити Хемермена, права истина је била да у истрази није кренуо с мртве тачке.

Предао се сам

Брачни пар Мегаскил није имао среће као Деби и Бени Гуд. Грејем и Ен Мегаскил, чувари затвора у Емпангенију, нападнути су три месеца после Гудових. Призор који су полицајци затекли у њиховој спаваћој соби тешко да ће икад заборавити. Као и раније, убица је поштедео живот њиховом малом сину.

Знајући да је на удаљу само зато што је белац, Џастин Смит, власник ресторана у коме су се хранили црнци, набавио је револвер. На жалост, није успео да га употреби. Џастина и његову супругу Хемермен је такође изненадио на спавању и оставио да полако умиру у локвама крви. Њихова кћерка Лини, девојчица од непуних годину дана, спавала је мирно у колевци, у суседној соби.

Мајор Рејнолдс могао је само да се нада да ће убица бити до-

вољно несмотрен да употреби револвер који је украо из куће Смитових. Тако је и било. Само десетак дана касније убица с чекићем потегла је пиштољ у некој чарки. Полиција је одмах обавештена. Одјурили су на назначено место. Пред њих је изашао огроман црнац и сам се предао. Пружио је руке да му ставе лисице и признао да је он убица за којим трагају.

Барбертон – пакао на земљи

Био је 27. август 1984. године. Брзо се испоставило да је Хемермен тридесетпетогодишњи Сајмон Мпунгосе. Сви који су имали прилике да га виде тврде да је остављао утисак човека коме је лакнуло што је коначно ухваћен. О појединостима сваког убистава и упада у кућу Сајмон је причао уз благи осмех.

Прича Сајмона Мпунгосеа на суду могла је да буде прича сваког црнца на тлу Јужне Африке. На његову несрећу, и судија, и тужилац, његов адвокат, чак и публика, сви су били белци. Да све буде горе, Сајмонов преводилац поједностављивао је његове речи, односно све метафоре и чудесне слике зулу-језика преводио је на свакодневни говор тако да белци могу да га разумеју. А да ли су они уопште хтели да га саслушају, имају ли они слуха за његове муке?

Сајмон Мпунгосе потомак је племена Зулу коме су Енглези 1879. године одузели и власт и земљу. Кад је Сајмон стасао за школу, на власти у Јужноафричкој Републици био је чувени расиста Хендрик Верворд који се отворено противио школовању црнаца. Сајмон је већ са 12 година морао

да ради, али му новац који је зарађивао није био довољан ни да се прехрани. Почео је да краде.

Стрпали су га у затвор за малолетнике. Још тада је хтео да им каже да никоме није желео зло да учини, да је крао на ситно, да би преживео. Није имао ко да га саслуша. У затвору је покушао да се обеси (прво од неколико покушаја самоубиства), али се уже прекинуло. Стављен је у самицу и тада је први пут схватио шта значи бити црн у свету белих људи и њихових белих закона.

Кад су га пустили из затвора, наставио је са старом праксом. Другог избора није имао. Ухватили су га поново 1972. и послали у злогласни Барбертон где управник придошлицама одмах ставља до знања да овај затвор није случајно познат као пакао на земљи. За њих се организује „добродошлица“ — линч у коме учествују стари затвореници уз помоћ стражара. Новајлија трчи потпуно го у кругу док га са свих страна дочекују ударцима бича. Не сме да стане све док управник не каже да је доста. А до тог тренутка сваки затвореник је потпуно изобличен, крв му липти из дубоких рана, избезумљен је од болова. После линча добродошлице Сајмон није могао да стане на ноге месец дана.

Чим се мало „опоравио“, почео је, као и сви остали црнци који су учинили „неопростив грех у очима белаца“, данима, месецима, годинама да туца и преноси камен. Није било одмора, радило се по 12, по 16 сати дневно... Многи су умирали од изнемоглости.

— До тада сам волео белце — причао је Сајмон — али сам у Барбертону схватио да су они моји исконски непријатељи. Нема по-

мирења међу нама јер — они то не желе.

Пророчки сан

— Једне ноћи јавили су ми се преци — Сајмон је погледао лица у судници, као да се пита да ли неко може да схвати о чему он то говори. — Одједном је тај камен који сам свакодневно ломим чекићем добијао обриси, оживљавао. Постало ми је јасно да су то главе белих људи. Моји Зулу богови нешто су ми поручивали. Морао сам да испуним задатак који су ми одредили...

Сајмон Мпунгосе пуштен је из Барбертона после 11 година. Узалуд је молио управника и стражаре да га задрже, говорио им да нема куда. Смејали су му се у лице и истерали га на улицу са 15 ранда у џепу (тадашњих 5 фунти).

Вратио се у Емпангени. Био је у истом положају као и милиони његових сународника. Да би добио посао, Сајмон је морао да има дозволу боравка у том месту, а да би добио њу, морао је да има посао. Зачаран круг за потомке поносног Зулу племена, чију је славу пронео велики поглавица Шака који је владао Зулулендом од 1818. до 1828. територијом коју су 1838. поробили Енглези а 1897. поделили на две територије — Трансвал и Натал.

Кад је увидео да су му везане руке, да не може ништа да уради, Сајмон је у својој 34. години одлучио да „оде за ластама“, што је преводилац протумачио као „почетак новог живота“. А Сајмон је,

у ствари, одлучио да умре. Пошто му ни то нису дозволили, решио је да испуни сан који су му Зулу богови одредили и да натера беле људе да га коначно усмрте.

— Одлучио сам да ископам бразду у реци живота...

Кад је преводилац и овај исказ погрешно протумачио, Сајмон је сео и почео да рида. Затим је устао и испустио такав крик да су се сви у судници следиле. Био је то крик Црне Африке у Белој судници.

Сајмон Мпунгосе осуђен је на смрт вешањем. Пресуда је извршена 20. новембра 1985. у затвору у Преторији.

Сајмонова тајна

Била би то само још једна у низу смрти да се за Сајмонов случај није заинтересовао Рајан Мален, иначе потомак црног Малена који ће бити забележен у историји као један од твораца идеје о апартејду.

Рајан Мален питао се зашто је Сајмон Мпунгосе о себи говорио као о „псу“, „непостојећем човеку“, „особи која не припада ником“?

Одговор је морао да потражи у Сајмоновом бившем краалу (карактеристична Зулу насеља). Написао је на старца од кога је на превару „извукао“ причу тако што му је рекао да све зна о Сајмоновој судбини, само жели да му овај причу допуни детаљима.

Прича почиње у годинама Великог рата 1914–1918. док је још био жив Балени ка Гавози ка Силване, син познатог ратника Гавозија и унук савног Силване који је међу првима склопио примирје са Шака Зулуом. Баленијева кћерка миљеница звала се Муса.

Имала је само 16 година кад је родила сина. Кад је и други пут остала у другом стању, једва је признала да је отац њене деце Сонамузи. За Баленија је то била права трагедија. Сонамузи је Муси био најближи рођак, за Зулу народ он јој је био брат. А са братом није смела да ступи у такву везу, не из страха што би им деца можда била рођена с неким недостацима већ из других разлога. За припаднике Зулу племена свет предака имао је пресудну улогу. Они су своје умрле доживљавали као сенке које им одређују понашање на земљи. Претке нису смели да нађуте јер то би значило пакао на земљи. Муса и Сонамузи урадили су управо то. Да је Балени био млађи, решио би по кратком поступку судбину њих и синова које су добили. Прекратио би им живот и тако можда бар мало умилостивио духове предака који су управљали њиховим животима. Балени није имао снаге, а нико други није смео да их усмрти јер су Енглези, „дивљаци“ како су их они звали, увели „беле законе“.

Једино што је Балени могао да уради било је да протера Мусу. Она је са Сонамузијем родила још једног сина. По зулу-предању за све њих важила је иста казна. Да иструле на земљи.

Много година касније Сонамузи је умро у колиби а његово тело распадало се данима пре него што је откривен. Мусу је убио коњ погодивши је копитом у чело. Најстарији син Јонас чим је довољно одрастао, отишао је незнано куд. Никад нико више за њега није чуо. Амон је изгубио глас још као мали. И он је нестао ко зна где. Најмлађи Мконоза био је пијаница тако рећи још као дечак. Очигледно да проклетство које је на њих бачено нико није заборавио.

Четрдесетих година Мконоза је срео неку сиромашну удовицу која је пристала да живи с њим, чак су и сина добили. Дали су му два имена. Хришћанско је било Сајмон, а зулу — Мното, што је значило „обиље“ (првих година апартејда у Јужноафричкој Републици заиста је владало обиље, и то за све). Кад је Сајмон Мпунгосе напунио 10 година, мајка му је умрла. Једва су га прихватили неки рођаци у удаљеном племену.

Ни тамо проклетство породице Мпунгосе није било заборављено. Према Сајмону су се сви понашали као према псу, тако су му се и обраћали. Деца нису смела с њим да се играју, сви су га избежавали и отворено презирали. Просто су га гурали на странпутицу.

Сајмон Мпунгосе ни од кога није добио ни најмању шансу. Онај крик у судници није био само крик црнаца у белој Африци. Био је то крик црног човека који је, речено језиком људи светле пути, имао бело срце. То нико није желео да види.

В. Софреновић

Илустровао: Драгутин Њежић

КАКО СУ НАСТАЛЕ "РОЗЕ ПОЗЕ" БОЈА ДОЊЕГ РУБЉА

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

"Када сам постигао успех, помислио сам: Ево ме, најзад, и сада имам потпуну слободу, могу да излазим са сваком девојком са којом пожелим. Али, није ишло, схватио сам да нисам тип Казанове. Завршило је тако што сам много више времена проводио са пријатељима играјући покер и билијар."

Лојд Кол

Они који иду на север и југ, дакле на стадионе, знају да се од прошлог пролећа наше песме масовно певају – објашњава текстописац групе Влато Чалић. Наш албум је сасвим случајно изашао у време „Мондијала“ тако да су многи погрешно схватили како су све наше песме у вези с фудбалом. А и оне које говоре о фудбалу могу да се схвате на различите начине. Речимо, песма „Нана тај не пропајај“ може исто тако да се односи и на упознавање мушкарца са женама, док „Новине за селане“ представљају типичну химну оних који одлазе на утакмиче иако може да сеprotумачи и као политичка песма против новина које су толико лоше да не заслужују чак ни да се на њима сели. Не сматрамо да нам штети што нас повезују са фудбалом. Тиме смо само добили на агресивном препознавању. Не свирамо из позе, што су навијачи схватили, јер нико не би могао да их натера да певају нешто што им се не свиђа. Нас занимају песме у којима има рефрена сличних афоризмима. Радимо под утицајем глам група с краја сепедесетих година, а, исто тако, волимо јаке рефрене какве су у рок музику донеле панк групе.

Аутор музике у групи је гитариста Жељко Николић

„Розе позе“ су нова београдска група која је свој први албум назвала „Дај гол“ и самим тим везала се за годину „Мондијала“. Албуму су претходила два сингла, један објављен 1987. а други тачно пре годину дана. Тада су њихове песме почеле да стичу популарност, и то прво међу фудбалским навијачима

који има сасвим солидан стаж на сцени. Отгледо се у различитим музичким правцима показујући способност да пружи висок свирачки ниво.

– Мислим да је добро што познајем различите жанрове, растао сам уз њих и рекао

бих да се ту добро сналазим – каже Жељко. – Зато смо, правећи плочу, искористили те различите утицаје. Чини ми се да смо тренутно једина група у Југославији која свира ову врсту рок музике па немамо намеру да убудуће битно мењамо правац, нити да се доказујемо као свирачи.

– Претпостављам да наша

публика воли ове песме на начин на који Енглези воле састав „Статус кво“ – додаје Влато. – Иако годинама свирају исти буги, увек су забавни. Када се појаве уживо, свима је јасно колико су велика група и да могу да одрже пажњу. То и ми желимо – да не разочарамо са новим песмама. Тренутно је у Београду, што се тиче група, ве-

МУЗИЧКА ПОШТА

✉ Желела бих да ми кажеш нешто више о Жоел Урсул, представници Француске на „Еurovision“ а и да ли њена касета може код нас да се купи?

Марија из Врчина

Рођена је пре 30 година на Антилима где је наступала као играчица и манекенка. Почела је да пева 1985. са Едијем Ла Винијем, али је убрзо постала главна певачица женског трија „Zouk Machine“. Напустила је групу 1987. и кренула стазама самосталне каријере. Са њеног првог соло албума „Miyel“ две песме су стигле на кариписке топ-листе, и то на прва места, а насловна песма се као сингл пробила и у првих педесет на француској топ-листи. Тај успех омогућио јој је да представља Француску и заиста – сви су је упамтили. Прошле зиме снимила је други соло албум, међутим, ниједне њене плоче нема у нашим продавницама. У биографији Жоел Урсул пише да је играла афро-цез, савремене игре, наступала у „Tropic dance balletu“, била главна звезда ревије „La viny“ и сарађивала са чувеним реге музичарем Џими Клифом.

✉ Где могу да купим „О. туго јесења“ Рамба Амадеуса и да ли је код нас објављена касета групе RUN DMC?

Милан са Новог Београда

У Продавници грамофонских плоча ПП-а, у Македонској 21, можеш да нађеш касету Рамба Амадеуса. Најпознатија плоча групе RUN DMC објављена код нас је „Raising Hell“. На њој је и хит „Walk This Way“.

лика празнина. Постоји неколико великих имена које је публика добро упознала, ту нема изненађења и зато је заиста потребно понудити један забаван, градски, енергичан звук. А опет, наша музика није толико плитка као што на први поглед може да изгледа. Често смо проницни, тако да већина текстова може двосмислено да се тумачи, што је по мени само још боље. Групу, поред Жељка, чине басиста Влада Милачић, бубњар Душан Живановић и гитариста Савва Ђустибек, а писан текстова је Влада Ђалић.

Поред неуобичајеног тимског рада, бар за наше услове (јер група има ексклузивног текстописца) они носе и необично име. Влада и за то има спреман одговор:

– Розе је оптимистичка боја, воле је бебе, розе су зидови на нервним клиникама јер умирујуће делује на болеснике. Осим тога, то је и најчешћа боја доњег рубља. А сви воле да позирају. И тако су настале „Розе позе“.

П. Ј.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

TOY SOLDIERS

Step by step
Heart to heart
Left right left
We all fall down
Like toy soldiers
It wasn't my intention to
mislead you
It never should've been this
way
What can I say?
It's true, I did extend the
invitation
I never knew how long you'd
stay
When you hear temptation
call
It's your heart that takes a
fall
Won't you come out and play
with me?
Step by step
Heart to heart
Left right left
We all fall down
Like toy soldiers

Bit by bit
Torn apart
We never win
But the battle wages on
For toy soldiers
It's getting hard to wake up
in the morning
My head is spinning
constantly
How can it be?
How could I be so blind to
this
addiction?
If I don't stop the next one's
gonna
be me
Only emptiness remains
It replaces all the pain
We never win

ОЛОВНИ ВОЈНИЦИ

Корак по корак
Од срца до срца
Лева десна лева
Сви падамо
Као оловни војници
Није ми била жеља да те
заведем
Никад није требало тако да
буде

Шта да кажем?
Тачно је, заиста сам
растегла позив
Никада нисам знала колико
дуго ћеш остати
Када зачујеш зов искушења
То је твоје срце које се
предаје
Хоћеш ли изаћи и играти са
мном?

Корак по корак
Од срца до срца
Лева десна лева
Сви падамо
Као оловни војници
Комад по комад
Растргнути
Никада не побеђујемо
Али борба је плата
За оловне војнике
Постаје тешко пробудити се
Ујутро
У глави ми се стално врти
Како то може?
Како сам могла да будем
тако слепа

За ту овисност?
Ако не престанем следећа ћу
Бити ја
Само празнина остаје
Замењује сав бол
Никада не побеђујемо

Још од двадесетих година овог века, кад су у наш живот ушли електрични кућни апарати, електролингвисти су се заинтересовали за оно необично крчање и зујање којим се понекад оглашавају фрижидери, које није обична последица промена у напону електричне струје, него прави правцати језик којим ове направе разговарају међу собом. Уз то, испитивања недавно обављена у једном федералном институту показала су да кад год се људи свађају међу собом, њихови кућни апарати нагло се утишају – готово као да ослушкују.

Кад би човек научио да говори са својим апаратима – закључили су антрополози у Вашингтону – то би му омогућило да реконструише неку врсту интимне усмене историје о животима својих предака. Отуда је било сасвим разумљиво одушевљење када је Ролсон Бигерстаф, један од руководилаца института, саопштио да су његове колеге успеле са дешифрују тајни језик апарата за домаћинство. Тачније, ступили су у комуникацију с једним тостером „проктор“, старим скоро 90 година, и једном машином за прање „сирс“ из 1937. године.

Тостер је преживео берзански крах 1929. и кризу тридесетих година гледајући како свих дванаест чланова породице којој је припадао умиру од слабе исхране. Трагична прича коју је он тако живо и упечатљиво исприповедао потом је издата у облику књиге под насловом „Сећања једног тостера“ и постала бестселер. Књига је, опет, послужила као основа за изузетно популарни телевизијски филм „Све сам прегорео“.

Машина за прање није била ни приближно тако говорљива као тостер, што је разумљиво кад се зна да је центар америчког породичног живота у кухињи, а не у подруму где обично стоје ове машине. Ипак, и она је видела доста тога. Била је присутна кад се домаћица, госпођа Дингл, грлила са инкасantom. Исто се поновило и са поштаром, млекацијом и човеком из градске плинаре. Машина је чула бесне кораке домаћина горе у соби. Чула је вику и узајамна оптуживања, присуствовала брачној тучи у соби за рекреацију у сутерену, видела кобни ударац жарачем. Знала је и где је закопан леш: испод стола за пинг-понг. На основу њеног исказа, а наравно и резултата ископавања, Гарисон Дингл, који је увек тврдио да је његова жена побегла с мајстором из куглане, осуђен је на електричну столицу.

ПАЗИТЕ

ШТА

НАУЧНА ФАНТАСТИКА

ГОВОРИТЕ

ВАШ

БОЈЛЕР

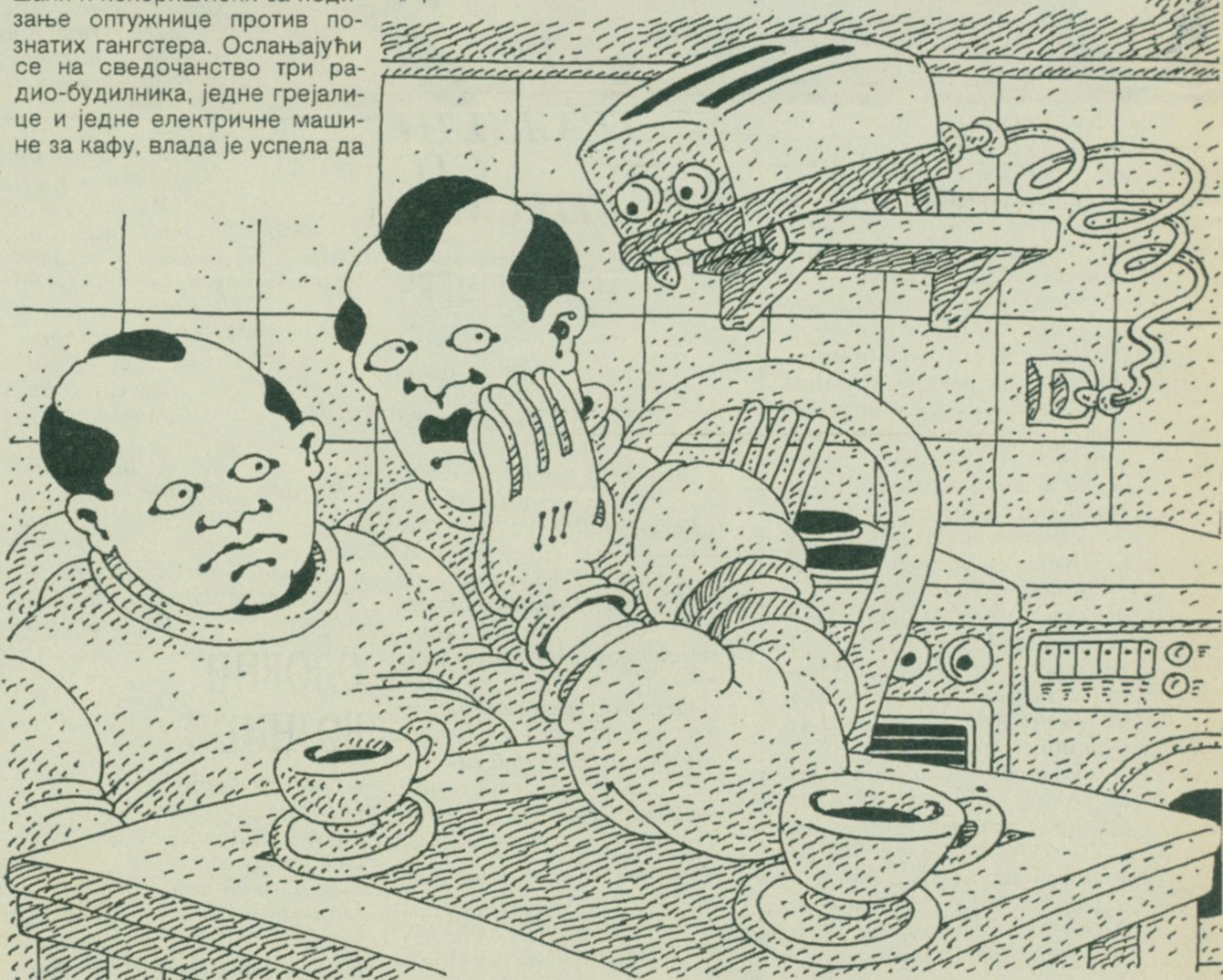
СЛУША!

Џо Квинан

Тај случај је имао далекосежне последице по америчко правосуђе. Хиљаде џепних рачунара, транзисторских пријемника, ауто-касетофона од тада су приведени, саслушани и искоришћени за подизање оптужнице против познатих гангстера. Ослањајући се на сведочанство три радио-будилника, једне грејалице и једне електричне машине за кафу, влада је успела да

пред суд изведе такве шефове подземља као што су Вито Бардолино звани „Пилићар“, Сал Валполичела звани „Пилићар број два“ или Ирац Мајк Сјементовски звани „Грк“.

Наравно, дошао је онда и случај с Кенедијевим убиством. Деценијама су се историчари трудили да открију ко је стварни кривац за председникову смрт. Тек много

година после тог догађаја је дан детектив се сетио да се тик уз прозор с кога је Ли Харви Освалд испалио смртоносне хице налазио мали фрижидер у коме је убица држао кока-колу.

Тај фрижидер је одавно био продат и растављен на делове. Сада су, међутим, њушкала пуштена с ланца и у једној од најнемилојсрднијих хајки у историји федерални агенти претражили су цео континент не би ли пронашли делове и поново их саставили у целину.

Врата су откривена као саставни део једне скулптуре изложене у Музеју модерне уметности. Жице су нађене у једном еротском клубу у Калифорнији. Фреонска пумпа била је уграђена у један „боинг 747“ компаније „Ер Патагонија“.

Мало-помало детективи су прикупили све делове фрижидера осим мотора за који су веровали да се налази негде у Њујорку. На сам дан Божића извукли су га са дна Ист

Ривера. На жалост, био је улепљен цементом, изломљен и безнадежно зарђао од дугог боравка под водом. Тако је пропала и последња нада да ће се расветлити тајна Кенедијевог убиства.

Већина људи, додуше, није много жалила због зле судбине овог фрижидера јер тих дана антиелектричарско расположење у земљи ближило се врхунцу. Неверне супруге бацале су тостере у реку. Промет јавних перионика нагло је порастао захваљујући људима који су своје машине за прање закопавали под земљом или бацали у провалије. Апарате осумњичене за ухођење својих господара разбешњени грађани често су силом извлачили из кућа и линчовали. Многи транзистори завршили су у канализацији.

Ту су се умешали социолози с различитим предлозима. Један предлог је био да се кућни апарати умотају у дебелу црну тканину, да не би ништа видели. Једна фирма из Оук Парка, држава Илиноис, постигла је велики успех на тржишту с новим производом – „наочњацима за машине“ који им сужавају видно поље. Јавила се и замисао да се убудуће сви кућни апарати преместе на таван.

Право решење, ипак, нашли су Јапанци кад су на тржиште избацили „шизоне“ – нову линију кућних апарата чије су микропроцесорске јединице програмиране тако да се понашају као потпуни кретени. Будући да, по закону, сведочење малоумних особа нема важности пред судом, цела земља се одушевила „шизонима“. Само у току једне суботе купљено их је у укупној вредности од 256 милијарди долара, што је још више пореметило амерички спољнотрговински биланс.

Данас нација поносних, срећних, спокојних људи складно живи с милионима неинтелигентних апарата у необичном, али за обе стране повољном савезништву. Да ли је то добро или не – показће будућност. Једно је ипак сигурно: с машином за прање посуђа која је тако глупа да не схвата ни речи од оног што се у кухињи говори нема опасности да ће тата заглавити у полицијској станици, кћерка у центру за рехабилитацију наркомана или министар правде у федералној казнионици у Левенворту. Због тога, ако ни због чега другог, Американци могу да се опусте и да кажу: „Живот је леп!“

С. С.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Енигматика

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

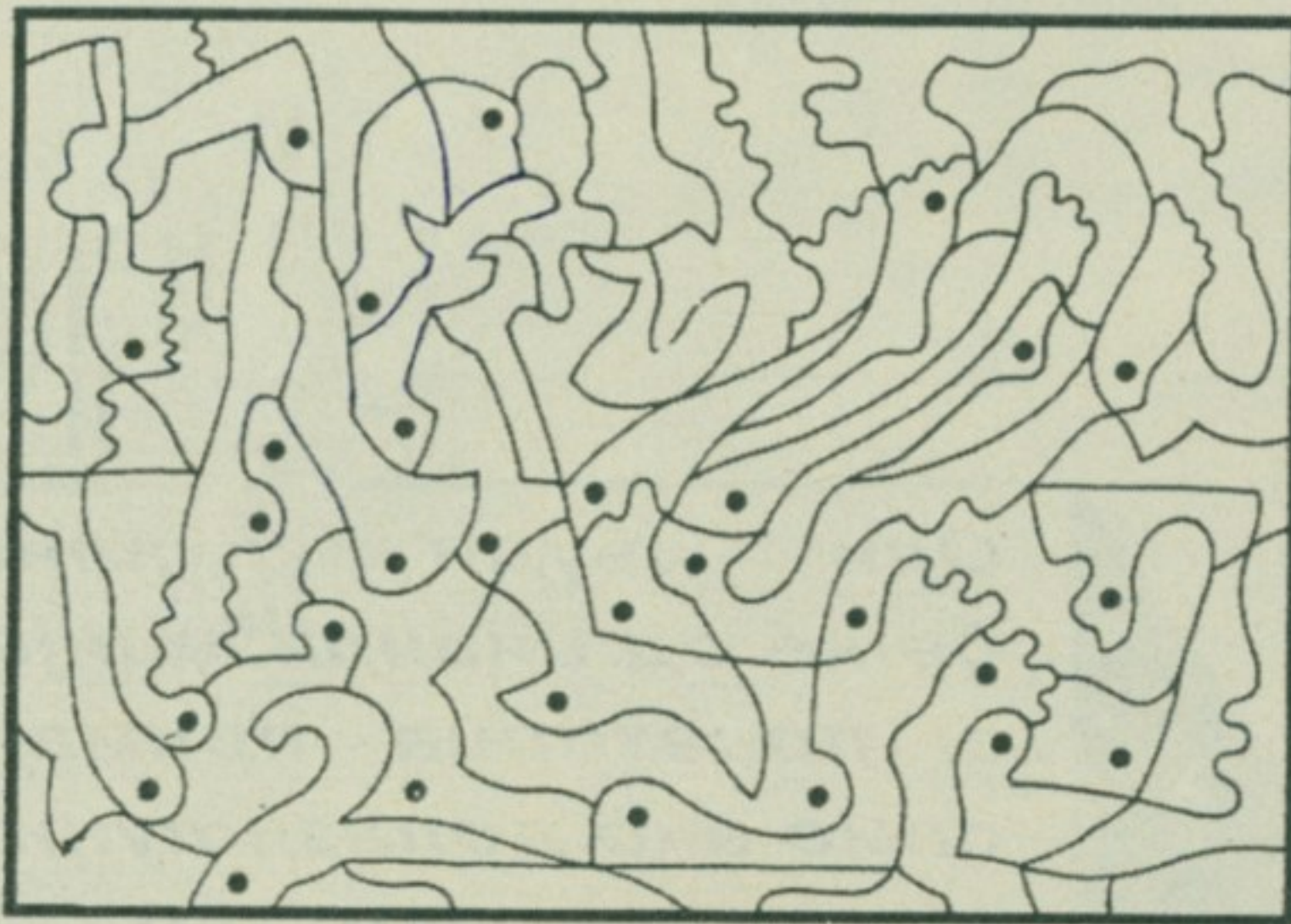
УКРШТЕНЕ РЕЧИ

●	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1										●		
2								●				
3								●				
4												
5												●
6									●			
7										●		
8												
9								●				
10									●			

ВОДОРАВНО: 1. Земљорадња – Два иста слсва 2. Врста вишње – Однос голова на утакмици 3. Име глумца са слике – Француска глумица Жана 4. Презиме глумца са слике 5. Тропско воће 6. Стара српска престоница – Грчко слово 7. У средини – Темиски клуб (скр.) 8. Врста јабуке 9. Иницијали сликара Величковића – Име глумца Гиниса 10. Организација америчких држава (скр.) – Узвик при успостављању телефонског разговора

УСПРАВНО: 1. Оквир 2. Тип с троеновог аутомобила 3. Део неке целине у наследству 4. Острвље крај Нове Гвинеје 5. Становник старе Реције 6. Грана ликовних уметности 7. Главни град Мадагаскара 8. Ознака за волт – Разрез, прорез – Ауто-ознака за СР Немачку 9. Спев Ивана Гундулића – Једноцифрен број 10. Популарна америчка детективска тв-серија – Змај, аждаја 11. Име и презиме нашег ранијег смучара 12. Вишегодишња биљка са црвеним подземним стаблом – Било како

БУДИТЕ КАРИКАТУРИСТ

Пошто осенчите сва поља на којима се налазе тачке, добићете једну веома занимљиву карикатуру.

Решења енигматке на странама Мале поште

Ловац
са
пленом

Туми
са
јестивим
плодовима
необичне
палме
И-сан

Област у Јужној Аме-
рици у којој живе Маце
Индијанци

МАЦЕ
ЛУТАЈУ
ПРАШУМОМ

ЧОВЕК
=
ЈАГУАР
И
ЧОВЕК
=
ЗА
ДУХ

Ови људи стално
беже од цивилизације,
а посетиоца примају
само ако долази пуних
руку и накратко. У
противном могу да по-
тегну лук и стрелу...

Живе у Амазонији, на североистоку Пе-
руа, баве се ловом и скупљањем пло-
дова, верују у духове и могућност оп-
штења с дивљим зверима и биљкама, клоне се
цивилизације, а гостопримљиви су само уколи-
ко долазите са даровима који им много значе.
То је група Индијанаца номада позната под
именом Маце.

Живели су мирно све до пред крај прошлог
века када су их трговци робљем готово истре-
били. Сто година касније, 1973, опет их је заде-
сила зла судбина: у рату са владом Перуа бук-
вално су десетковани... Није им остало ништа
друго него да прихвате предлог те исте владе
да им пошаље мисионаре који ће их научити
цивилизованом животу. Тако се већина њих
скрасила и престала да лута шумама Амазони-
је.

„Ти та” је њихова мајка

Неки, ипак, нису желели да се одрекну рани-
јег живота — одлазе све дубље у прашуму, по-
дижу своја примитивна насеља и труде се да
што мање долазе у додир са осталим светом.
Изузев неколико житарица које сами гаје, све
остало за јело налазе у прашуми. Зато је она за
њих оличење доброте „ти та”, као мајка. Оно
мало одеће што носе краду или добијају од
ретких посетилаца, као и њима драгоцене ши-
бице, со, бибер, посуђе, мачете...

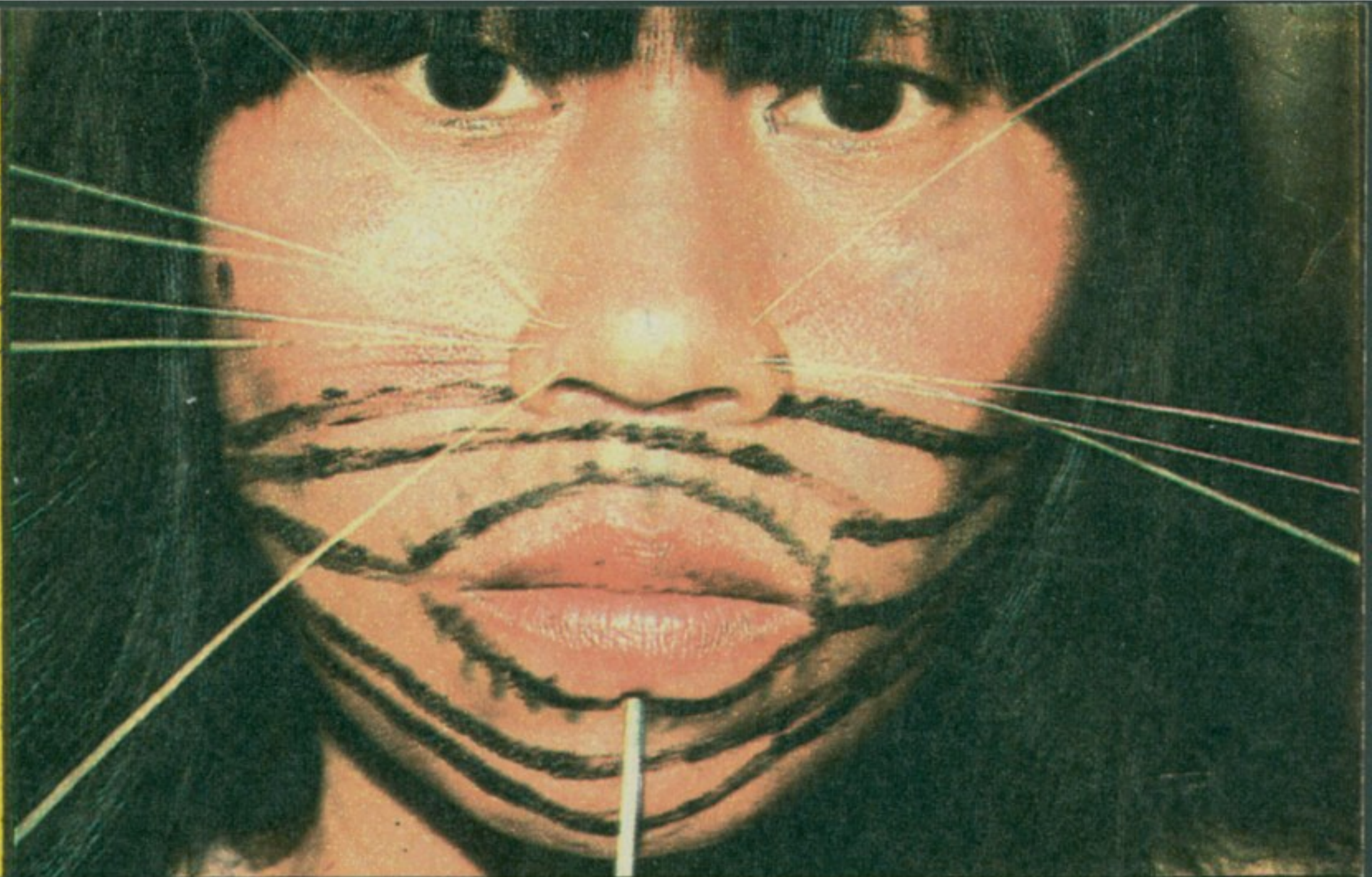
Једну такву групу номада предводи Индија-
нац Туми. Има четири жене и двадесеторо де-
це. С њима живе и његова три брата са својим
породицама. Укупно девет колиба подигнуто је
на једној чистини усред џунгле. Около су обра-
ђене мале површине земље, а иза тога је густо
и непрегледно растиње.

Живот у насељу почиње у цик зоре: устају
прво жене, скупљају по шуми дрва, пале ватру
у кући, а онда са децом одлазе до реке да се
окупају и захвате воду за пиће и за припрема-
ње оброка. У насељу затим настаје велики жа-
мор: оглашавају се ловачки пси и шумске пти-
це... Својим лавезом и цвркутом буде муш-
карце... Туми и остали узимају по лук и стрелу,
али и по једну жену, и одлазе у лов. Жене су ту
да носе оружје и, уколико је лов успешан, да
плен донесу кући.

После лова је доручак. Једе се у тишини —
нико неће проговорити ни реч све док се обед
не заврши. Њихов речник састоји се од мало

Маце се
толико диве
јагуару да се и
сами маскирају
у ову
животињу.
Овакво
прерушавање
омогућава им и
слободније
кретање по
џунгли

речи, углавном грлених гласова. Један такав глас често означава читаву мисао.

После доручка сви се окупе испред куће прве и главне Тумијеве жене – да се договоре коме ће тога дана да подигну нов кров, ко ће ићи да бере воће, ко да тумачи снове, а ко да се брине о могућим посетиоцима.

Лажне сузе

Главни задатак мушкараца је лов. Осим тога, они скупљају по џунгли све оно што може да им послужи за градњу колибе али и биљке којима се лече од разних болести. У лову се Маце Индијанци руководе својим непогрешивим инстинктом, а користе и састојке неких биљака које имају опојно дејство – да би у трансу доживели визију делова џунгле у којима има одређених животиња. Ловиће их искључиво дању јер по ноћи вребају бројне опасности.

Оружје им углавном служи да ране животињу, не и да је убију. Ако је икако могуће, донеће је живу у село. На врелом тропском сунцу убијена животиња брзо би постала неупотребљива. Ако имају залиха, последњу ухваћену животињу оставиће у животу, али ће јој, хладнокрвно, поломити ноге – да не би могла да побегне. Док се месо кува или пече, Маце Индијанци се кроз песму моле за њену душу и захваљују јој што их је нахранила.

Странци не могу дуго да остану код њих. После само неколико дана они ће вам на више начина дати до знања да треба да одете. Почеће да вас поткрадају, а ако вам то ништа не значи, упериће своје стреле у вас и показати вам пут. Могу и да вам предложе заједничко путовање: сачекаће да се укрцате у чамац и сами ће ући у свој кану, али кад ви кренете, они неће поћи за вама. Порука је, нема сумње, јасна. Ако и после свега одбијете да пођете, ви за њих постајете зао дух... У ствари, они странце и примају само зато да би од њих добили све оно без чега више не могу, а немају другог начина да то набаве.

Ипак, на расанку ће обојити своје лице и нагавити га – „да вас не виде“ док одлазите. Певаће вам погледа упртог у ваше руке о стварима које би желели да им донесете следећи пут. Сви ће се сјатити на обалу реке, махати вам и молити, кроз плач, да се што пре вратите, наравно, с даровима.

С. И.

Тумијеве жене и деца на окуп. Иако је
многоженство
распрострањено,
браколомство које се
понекад догоди у
одсуству домаћина
кажњава се смрћу

ЈА

ПТТ

14000 БЕОГРАД
МАЛА ПОШТА
П. ФАХ 124
МАКЕДОНСКА 29

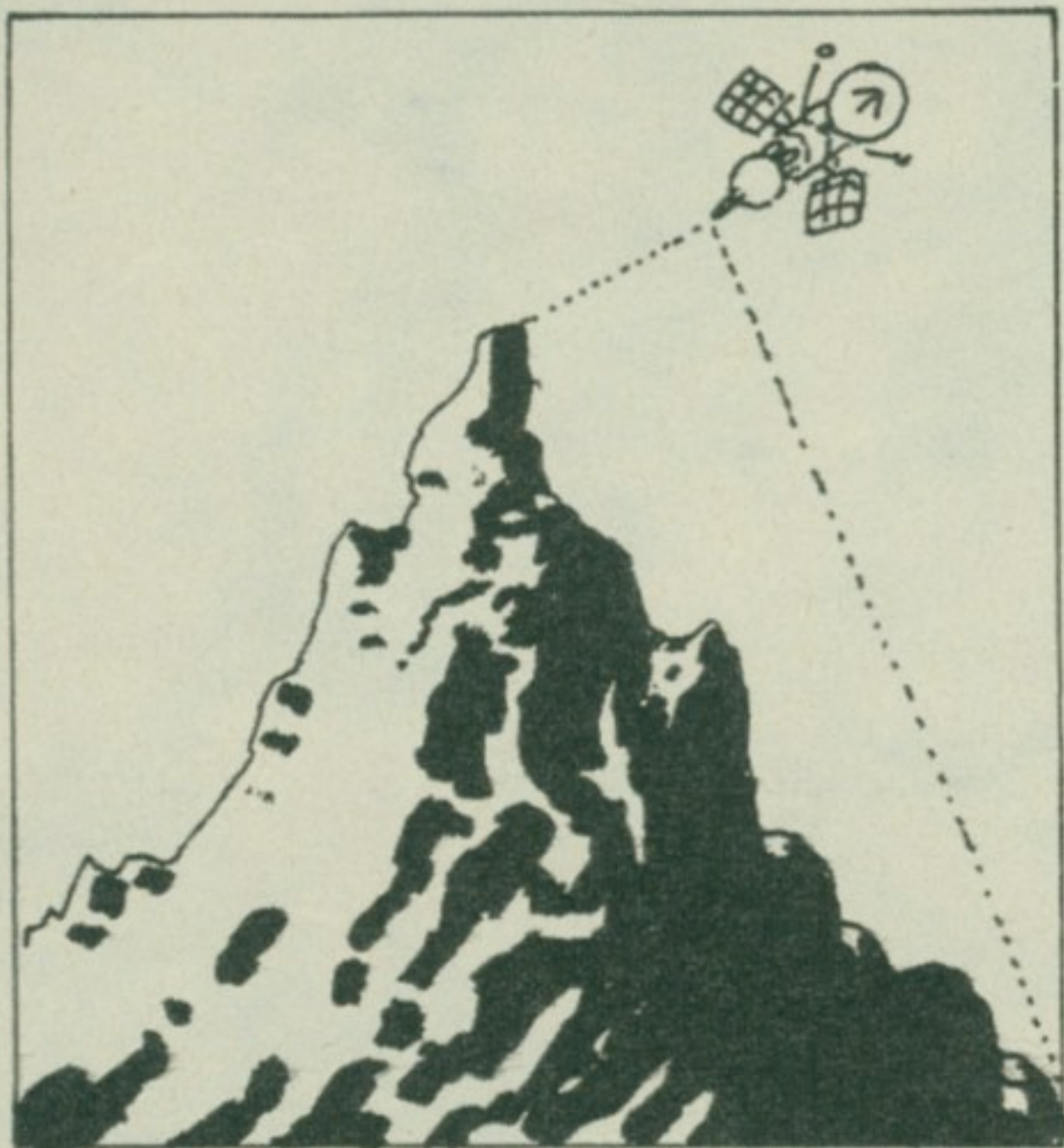
Уређује: Иванка Миладиновић

Хоћу да будем камерман

Коју школу треба да завршим и где се она налази? Све ми напишите јер силно желим да postanем камерман.

Далибор из Крагујевца

После завршене средње школе можеш да конкуришеш за студије камере на Факултету драмских уметности у Београду, Хо Ши Минова број 20 (телефон 011/135-684). Број места је ограничен и обично се попуни већ у јуну. Пријемни испит је обавезан а програм може сваке године да се добије у секретаријату Факултета.

Највиши врх на свету

Занима ме који је врх највиши на свету и колико износи висина Ајфеловог торња.

КРИСТИНА ВАРГА
Нови Сад

Пуних 135 година (од 1852. до 1987) Маунт Еверест је сматран највишим планинским врхом света. Чланови америчке експедиције 6. марта 1987. године

попели су се на врх Чогор у Пакистану. Захваљујући сателитским мерењима установљено је да овај врх има између 8.858 и 8.908 m док је Маунт Еверест висок 8.848 m

Ајфелов торањ у Паризу, конструктора Александра Густава Ајфела, имао је 300,51 m када је изграђен а сада му је висина повећана додавањем ТВ антене на 320,75 метара.

Заштита од сунца

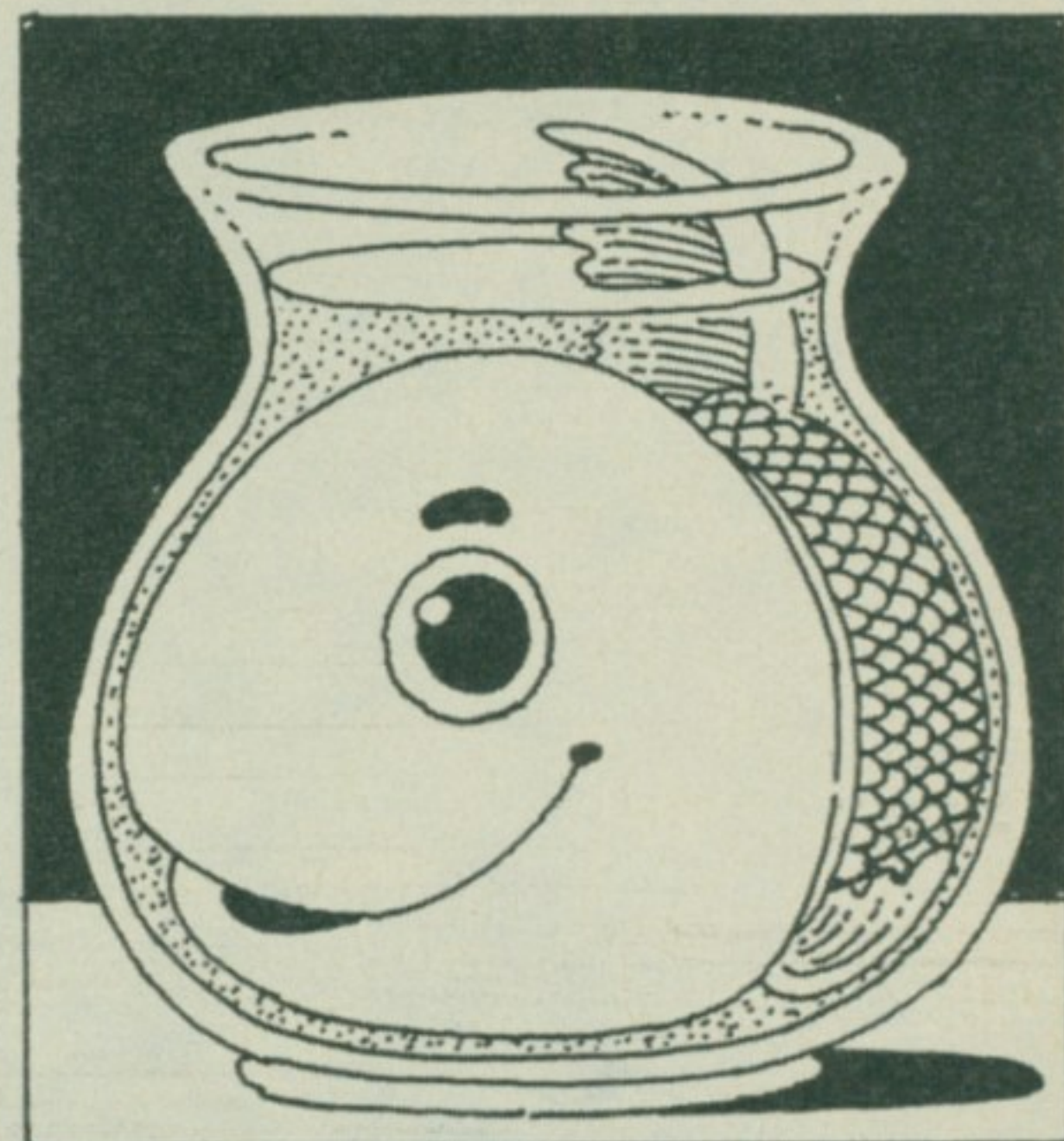
Имам невоља са родитељима због тога што ми не дозвољавају да носим наочари за сунце. Кажу да оне кваре очи и да је то чиста модна лудост. Још се мој отац увредио, какав сам ја мушкарац и шта ће ми те глупости! Искрено ти кажем, мени јака светлост смета. Шта вреди кад ми не верују!

МИЉАН Т.
Крагујевац

Ми ти стварно верујемо, само не знамо колико можемо да ти помогнемо. Тамне наочари одавно нису само модни хит већ и заштита од сунца, тачније од

ултраљубичастих зрака. Младима је много важнији облик, али треба обратити пажњу и на квалитет-стакла. Добро изабране наочари неће сметати очима. Напротив! Ако никако другачије не успеш да убедиш родитеље, замоли их да поразговарају са неким од лекара специјалиста за очи.

Највећи избор рибица

Имам за тебе неколико питања. Добио сам из Русије неколико рибица које су се одједном умириле, једва показују знаке живота, а тамо су биле јако живахне. Шта је са њима? Затим, неке рибице су се пуно угојиле па се бојим да не угину. И треће, где да набавим још неку рибицу, знаш ли где је највећи избор? Унапред хвала и немој да ме саветујеш да се обратим ветеринару.

Лазар из Београда

Можда се твојим новим рибицама не допада храна или им не одговара температура у акваријуму. Можда се оне

Zdravo Zlatarniče!

Врло ми се допала насловна страница "Златарника" број 1995 који је изашао 23. III. 1990. То, иначе, није једина насловна страна Златарника која ми се свиђа, али управо ова ме је натјерала да ти пишем. Наиме, ја бих волела увештати страницу и објесити је као poster у моју собу, али ме хват на који начин. Да ли постоји фотокопирница у којој могу слику увештати и фотокопирати у боји? Унапред захваљујем

Зрнка Николић

41 320 Kutina

у свакој фото-копирници можеш да увећаш и искористиш слику, а од врсте апарата зависи да ли ће бити црно-бела или у боји.

које сматраш дебелим нису угојиле него тако изгледају због икре... То најпре треба погледати и установити о чему се ради.

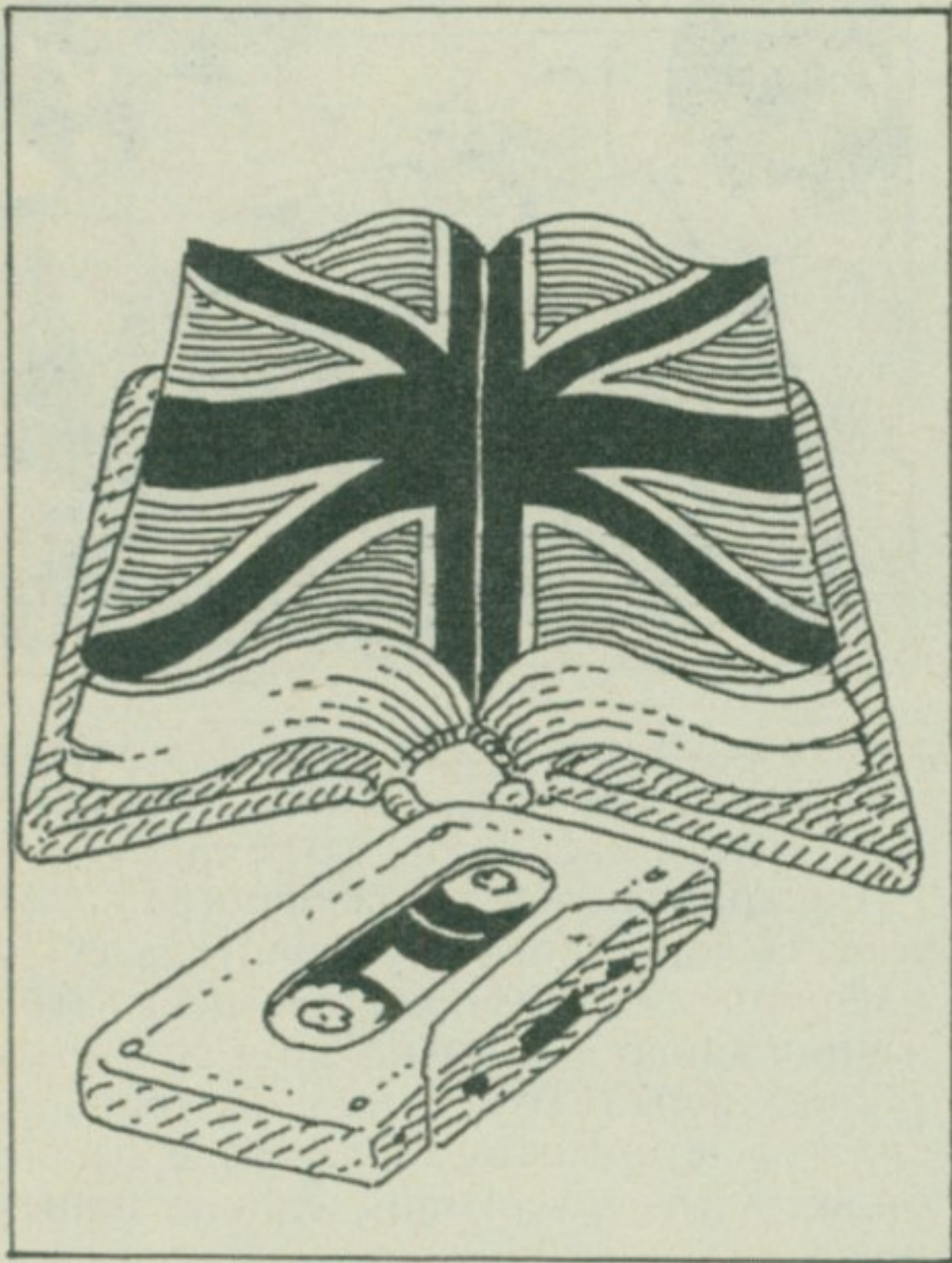
Што се избора рибица за акваријум тиче, сврати у Зооакваријум, улица 14. децембра 64. Тамо не само да можеш да купиш рибице него ће ти дати и одговарајућа упутства како да их чуваш и одржаваш акваријум. Можеш и да телефонираш: 011/444-09-25.

Књиге и касете

Први пут ти пишем и желим да ми одговориш где у Београду могу да набавим књигу и касету за учење енглеског и немачког језика. Унапред хвала!

Ана Толмачевић
М. Маркова 32
Сакуле

Напиши писмо, позови се на „Забавник“ и пошаљи на адресу: НОЛИТ, Чика-Љубина 18-20, 11000 Београд. Послаће ти књиге и касете попуштају од 20 одсто.

Суво цвеће за икебану

Спадам у оне који воле цвеће а сад сам се заинтересовала и за икебану. Волела бих да за зиму припремим неки цветић јер сам прочитала да и од сувог цвећа може да се направи леп аранжман. Само, нисам нашла упутство за сушење цвећа па те молим да ми напишеш. Сигурна сам да постоји нека „цака“.

Милијана Панчић
Шабач

У праву си, Милијана, при сушењу цвећа треба направити неколико „цака“. Најпре уклониш лишће, повежеш у букетиће и окачиш их тако да су цветови окренути надоле (да се не би искривиле стабљике). За сушење су најпогоднији: хајдучка трава, сламно цвеће звано шушкавац, фрезије, физалис и разне врсте трава. И још нешто, цвеће се суши у хладу јер на сунцу губи природну боју.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Ана Николић, Булевар „Илинден“ 81/12, 91000 Скопље – 12 година, сакупља постере, воли дописивање, путовања, фолклор и модерну музику.

Мирјана Најдановић, Црнотравска 4, 18330 Бабушница – 16 година, воли музику и путовања.

Јелена Поповић, Омладинских бригада 21, 18330 Бабушница – 16 година, воли музику и путовања.

Azalekor Patrick, Post office box 312, Mamprobi – Accra, Ghana – 15 година, воли музику, дописивање и дружење.

Александра Мандарић, Пут за Руцку 8, 11261 Мала Моштаница – 10 година, сакупља салвете, марке и гумице.

Горан Устић, Жртва Фашизма 154, 58000 Сплит – 8 година, воли мастерсе.

Ирена Росанчић, Маршала Тита 69, 70230 Бугојно – 11 година, жели да се дописује са девојчицама од 10 до 12 година.

Сања Чковрић, Стонска 1/2, 54000 Осијек – 12 година, сакупља блокове и украсна писма, воли музику и дописивање.

Мија Попић, Социјалистичког савеза 8, 44210 Суња – 12 година, сакупља постере, воли музику и тренира кошарку.

Ружица Стојковић, Антонија Аксентијевића 16, 17510 Владичин Хан – 14 година, жели да се дописује са вршњацима.

Вања Нововић, Стева Бољевића 127, 81000 Титоград – 14 година, сакупља украсна писма и постере.

Весна Цулић, Партизанска 78, 91000 Скопље – 11 година, сакупља украсна писма, оловке и гумице, воли дописивање.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: ратарство, бб, амарела, скор, Милутин, Морро, Караџић, ананас, рас, кси, сред, тк, тиквара, вв, алек, оад, ало.

БУДИТЕ КАРИКАТУРИСТ: човек се купа у кади, а појављује се једна нога вишка.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2022

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „ПОЛИТИКА“
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашиновић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Славољуб Кеџић (помоћник гл. уредника), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1; тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Месечна 48,00 динара, тромесечна 144,00 динара, полугодишња 288,00 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Месечна 96,00 динара, тромесечна 288,00 динара, полугодишња 576,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875 уз обавезну назнаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ШЕСТОМЕСЕЧНА:

САД	USD	50.-
СР НЕМАЧКА	DEM	83.-
ШВЕДСКА	SEK	297.-
ФРАНЦУСКА	FRF	276.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	71.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика“ код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала „ИНВЕСТБАНКА“ – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054 уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

※ ГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ
НА ЛИСТ НЕ ПРИМАМО.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

ПИСАЦ ПОСТАВИО ДИЈАГНОЗУ

Догодило се у Лондону. Једноноготинишу девојчину, која је с родитељима долетела из Катар (емират у Персијском заливу), на аеродрому Хитроу изнели су из авиона у полусвесном стању. Имала је јаке грчеве, обилно се знојила и није могла да гута. Лекарима су је потврдили свим могућим клиничким испитивањима, али ни после пет дана нису успели да поставе дијагнозу. Шестог дана, када су се сакупили поред девојчине која је умирала да би признали да су беспомоћни, у разговор се стидљиво умешала девојчицина дадиља Марша Мајлленд. Дежурајући крај болесног детета она је читала роман „Вила, бели коњ“ Агате Кристи у којем је описана нестрага због

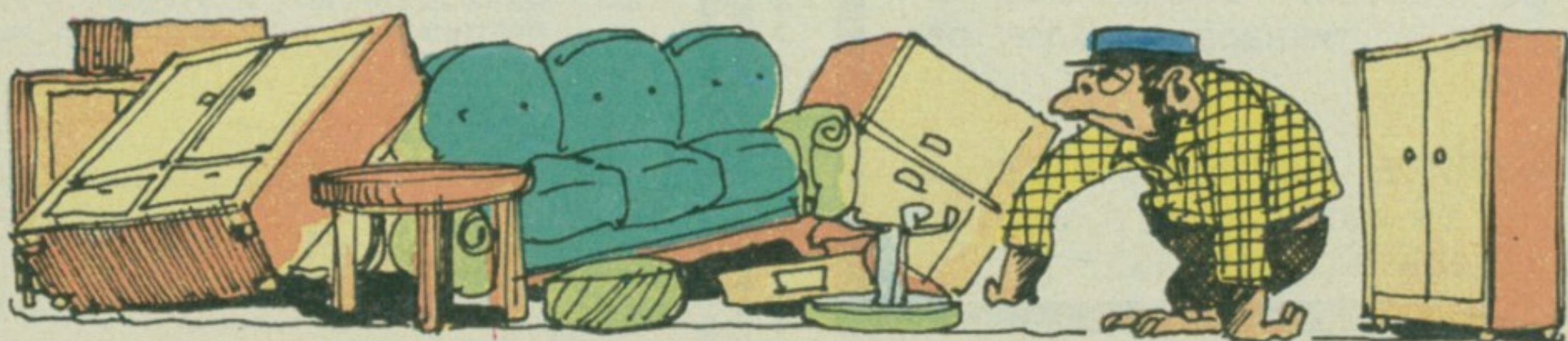
читавог низа смртних случајева које је изазвао тровање металом талијумом. Мајллендова је лондонским лекарима скренула пажњу да се симптоми болести код девојчине запањујуће поклапају с онима описаним у роману.

Анализе су занета показале висок садржај овог метала у организму онесвешћеног детета. После разговора са родитељима лекари су дошли до закључка да је девојчина, највероватније, прогутала пилулу отрова за панове. И, после три недеље лечења, пуштена је из болнице здрава и весела. Овај случај описан је у научном медицинском часопису „Британски журнал за болничку медицину“ уз посебну захвалност Марши Мајлленд и Агати Кристи.

ЦИПЕЛЕ НЕ ДОЛАЗЕ У ОБЗИР!

Роберт Ото Махермилер из нигеријског града Гротфонтејна има необичног сину. То је седмогодишњи торила који се одазива на име Бој. Његова обука почела је кад му је било две године. Данас носи фармерке и кошуљу, али одлучно

одрбија да обује ципеле, као од шале поставља сто, вешто рукује усисивачем, а посебно воли да помаже у премештању намештаја. Ипак, његов радни дан не прелази три сата – кад га више оптереће, постаје нервозан и непослушан.

ПРОЧИТАЈ
ПРОСКИТАЈ

ТО ЈЕ НАШ ФРИЖИДЕР!

Полиција града Синсинатија недавно је потпуно променила тактику и тиме, можда, окренула нову страну у тешком послу на смањењу броја породичних трагедија. Јер, полицајци из искуства најбоље знају колико се несрећа изроди из најобичније породичне свађе.

Кад приме позив, журно стижу у кућу где се супружници шамарају, чупају за косу, тађају тањирима. Не обраћајући ни најмању пажњу на помахнитале домаћине, крећу право на фрижидер, слагају и почињу хладнокрвно да једу.

Кад виде како чувари реда нуне уста децикатесима, брачни другови по правилу прво „изгубе“ моћ говора – износи своја запажања аутор „изума“ полицијски психолог Роберт Рамон. – А онда, опет по правилу, почињу да се смеју, уздају, слојно. Очигледно, смех је најбоље средство за тапшење сваке, па и најтеже свађе.

ВОЛИТЕ ЛИ САЛАТУ ОД ЉУБИЧИЦА?

Питање можда звучи необично, али цветови разних биљака редовно се појављују на трпези многих народа. Тако Ескимци на Гренланду поједу сваки цвет који се помолит испод снега у току кратког арктичког пролећа, све осим плавих звончића. Жене их чак стављају у зимницу и то тако што их слажу у кожне врећнице и заливају топљеним салом.

У Јапану просто обожавају салату од мирисљавих љубичица, у Индији компот од цветова банане, док Кинези предност дају јорговану који се кува у млеку и на крају добро посоли и побибери! Код нас у Југославији, у Бугарској и јужним совјетским републикама на пени је слатко од латица руже, а у Румунији од докватања. У Турској од јасмина и љубичица праве нешто слично кандирани воћу, а на југу СР Немачке цваст зове

умочи се у житко тесто и пржи на угрејаној масноћи док се код неких других народа похује цвет белог багрема.

На крају и она најраспрострањенија јела за која многи и не знају да су од пвећа: цваст карфиола (цветаче), затим зачини капар и клинчић, који су, у ствари, неотворени пупољци, и, на крају, незаобилазне артичоке, нерасцветале цвасте биљке *Synara scolymus*, сличне нашем чичку.

КОЛИКО ЈЕ ТЕЖАК НАПРЕДАК?

Пре десет година доктор Дејвил Јурека са Универзитета у Северној Каролини одлучио је да стави на вагу сву медицинску литературу која је изашла у протеклом столећу и дошао до закључка да је од 1946. године кренуо буран развој ове гране науке. Јурека је такође прогнозирао да ће до 1985. године „Индекс медикус“, који представља преглед чланака из већине медицинских часописа света, премашити тежину од једне тоне.

Недавно су докторове колеге решиле да провере да ли су се ова очекивања остварила. Испоставило се да је у протеклих 10 година тежина „Индекса медикуса“ занета порасла, и то знатно, али далеко испод Јурекове прогнозе: са 29.060 на 42.080 грама.

BATMAN

WITH ROBIN

BY BOB KANE

У БОРБИ ПРОТИВ ЗЛОЧИНА

BATMAN, ROBIN, and indicia are trademarks of DC Comics Inc. All Rights Reserved.

TM & © DC Comics Inc. 1943-1971
Dist. By Editors Press Service Inc.

